

VI. évfolyam

Budapest, 1932 szeptember 24

39. szám

Déliabáb

26
FILLÉR

SZINHÁZI HETILAP

Megjelenik minden szombaton

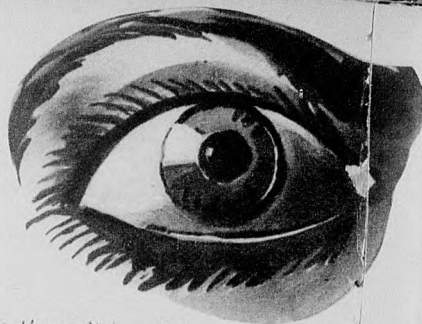
Elofizelési ár: negyedévre 2 P 50 fill., félévre 5,— pengő. Egyes szám ára — pályaudvarokon is — 26 fillér. Ausztriában 40 Groschen, Csehszlovákiában 2,— cseh korona, Jugoszláviában 4 dinár, Romániában 15 lei, Olaszországban 1 lira 20 centesimo. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. Dohány ucca 12. Telefon: J. 42-3-39, J. 42-3-50. Az október 1-én megjelenő 40-es számtól kezdve egyes szám ára 20 fillér lesz.

Hölgyeim és uraim, bejelentem, hogy a jövő héttől kezdve a Délibáb szebb, érdekesebb, ára pedig az eddigi 26 fillér helyett 20 fillér lesz.

(Tóth Margit felv.)

Hipnózissal és éberszuggesztióval próbálnak megszabadulni lámpalázuktól a színpad és hangversenypódium művészei

Délután négy óra. A Belváros egyik előkelő ideggyógyásznak várótermében két úr és egy hölgy ül. Mind a három ismertnevű színpadi csillag. A hölgy az Operaház tagja, az egyik úr a Belvárosi, a másik a Magyar Színház kötelekébe tartozik.

Kölcsönös meglepetés, kissé zavart mosoly, azután őszinte vallomás következik. Kiderül, hogy mind a hárman lámpaláz ellen kezeltek magukat.

— Ilyen régi, rutinos színészek is lámpalázások? — kérdezem csodálkozva.

— A színészeknek több mint a fele szenved ebben a gyötrelmes betegségben! — hangzik a meglepő válasz. — Eddig úgy látszott, hogy ez életfogytiglani szenvedés, amely már rengeteg karriért tört derékba, mert számos színész vonult vissza idő előtt kizárólag azért, mert nem bírta a lámpaláz gyötrelmeit. Még többen vannak olyanok, akik karrierjüket meg sem kezdhetik, mert abban a pillanatban, amikor közönség előtt kell szerepelniük, elsápadnak, szívdobogást kapnak, elszorul a torkuk, bizonytalanná válik a hangjuk, félszeggé a mozdulatuk. Az emberiség nem is sejtí, hogy milyen sok tehetséget veszít el ilyen módon. Szerencsére a modern orvosi tudomány, amely sokkal nagyobb mértékben veszi figyelembe a lelki

motivumokat, mint a régi, felfedezte a lámpaláz okát, a többnyire még a gyermekkorra visszavezethető félelmi érzésekben és gátlásokban és ezeket eredményesebben gyógyítják hipnózissal.

Az énekesnő mosolyog.

— Engem nem hipnotizálnak, hanem éber szuggesztióval gyógyítanak, ami abban áll, hogy elaltatás nélkül győz meg a doktor félelmem alaptalanságáról. Az ő akaraterejével pótolja az én hiányzó bátorságomat. Minden nyilvános fellépésem előtt eljövök a doktorhoz és mondhatom, azóta sokkal jobban érzem magam a színpadon.

Még érdekesebb volt, amit az ideg orvos mondott:

— A közönség nem is sejtí, hogy hány világhírű zongora- és hegedűművész, hangversenyénekes hipnotizáltatja magát fellépése előtt. A hipnózis szerepe ebben az esetben nemcsak az önbizalmat fokozza, hanem megteremti a kellő testi és lelki diszpozíciót is. Tudjuk, hogy a művészi játék értéke szoros összefüggésben áll a művész idegállapotával, közérzetével. Mindennapos dolog, hogy a dobogóról vagy színpadról távozó művész kétségbeesetten kiáltja: Nem voltam diszponálva! Érzem, hogy rossz voltam!

Az ideggyógyász feladata, hogy ennek elejét vegye azzal, hogy a sikert beleszuggeszálja a művészebe, előre megnyugtassa és meggyőzi arról, hogy nagyszerű testi és lelki kondícióban lép majd a közönség elé. Különösen nagy szerepe van ennek olyankor, ha az illető művésznak előzetesen balsikere volt. Ilyenkor fokozott félelmi érzés gyöttri, rémképei vannak, fél az újabb bukástól és ez a rettegés megbénítja játékát. Ettől a félelemtől kell megszabadítanunk, különben menthetetlenül tönkremegy a karrierje. És még egyet: a művész minden fellépése küzdelem a közönséggel.

A művészi siker egyik nagy feltétele: a közönség éber szuggeszálása. Ha a színész kisugárzó energiája nem nagyobb, mint a közönségé, vagyis ha a nézőtérrel a színpadra áramló szuggeszziók erősebbek, mint azok, melyeket a színész sugároz ki magából, úgy a színész elvészeti, megbukott, játéka hatástalanul susterog el. Ezért kell a színésznek bátorsággal és fölényvel úgy megtöltődnie, akár egy akkumulátornak villamossággal. Ez történik az ideg orvos rendelésőzobájában.

A RIVALDA fényében

Ez aztán a családi politika!

A színházi családi politikáról kétféle vélemény van. Vannak, akik azon az állásponton vannak, hogy a családtag kitünő munkaerő, mert hiszen szívvel-lélekkel dolgozik, tekintve hogy nemcsak érdek-, hanem értelmi szálak is fűzik a szóbanforgó vállalathoz, viszont vannak, akik ellenkező nézetet vallanak, azzal az indokolással, hogy a családtag hivatalos minőségben talán nem eléggé szorgalmas... Az igazság kedvéért azt is meg kell állapítani, hogy többségben vannak, akik a családi politika helyessége mellett foglalnak állást. Ezt a családi politikát követi százszázalékosan a Sebestyén-dinasztia is. Jellemző példát erre vonatkozólag a Fővárosi Operettszínházban találunk.

Bár hivatalosan és kifelé nem működik, mégis tény, hogy Sebestyén Géza, akinek külön szobája is van az operett színház helyiségében, tanácsaival, ötleteivel bele szól a műsorba.

Sebestyén Dezső, Géza öccse, a színház hivatalos művészeti vezetője és irányítója.

Sebestyén István, Géza fia, főtitkára a színháznak.

Sebestyén Jenő, Géza és Dezső testvére, a színház tánctanára.

Hj. Sebestyén Géza, Jenő fia, viszont a színház ügyelője.

Ezt nevezzük aztán családi politikának.

A Nemzeti Színház és a gyermekszínház

Három éve aratja sikereit elsősorban a Nemzeti Színházban, azonkívül a magánszínházakban is a tízéves Gürtler Évike, aki valóságos gyermekszínházi nőtte ki magát. A nagytehetségű gyermekszínész nő felfedezéséről annakidején éppen a „Déliab” számolt be

elsőnek. Gürtler Évi állandóan foglalkoztatott tagja a Nemzeti Színháznak, tavaly egy ízben beugrásával megmentett egy előadást is. A kis Évike azonkívül, hogy kitünő színésznő, még egy foglalkozással rendelkezik. Egy leányliceum második éves növendéke. Valahányszor Gürtler Évinek próbái voltak a színházban, mindig ki kellett őt kérni a várostól, amely felettes hatósága a liceumnak. Ebből aztán különböző komplikációk keletkeztek. Mert a Nemzeti Színház igazgatósága egyszersmindenkora el akarja intézni ezt az ügyet és éppen azért hivatalos átiratban fogja kérni a várostól, hogy Gürtler Évit az egész szezonra szabadságolják arra az időre, amikor esetleges

Gürtler Évi
(Halmi felv.)

Somogyi Olga díjnyertes kutyáival
(Tóth Margit felv.)

színpadi próbái lesznek...
Ime egy karrier!...

Az állatbarát színész nő

A pesti színésznők nagyon szeretik a kutyákat, alig van színésznő, akinek ne volna kutyája, de olyanok is vannak szép számmal, akiknek egzotikus állataik vannak.

Most az összes állatbarátokon túlsz Somogyi Olga, az ismert opera- és rádió-énekesnő. A Délibáb annakidején beszámolt arról az érdekességről, hogy Somogyi Olga versenylovat vásárolt és egy futtatáson első díjat nyert lovával. Ezután a biztató kezdet után drámai fordulat következett. Egy másik

versenyen Somogyi Olga lova még csak helyezést sem ért el. Ez a dolog annyira elkedvetlenítette a színésznőt, hogy eladta a lovat és kutyákat vásárolt az így szerzett pénzből. A kutyavásárlásban is mellette volt a szerencse, mert az egyik kutyája az elmúlt héten megtartott szépségversenyen díjat nyert. Ez a siker annyira fellekesítette az énekesnőt, hogy a díjnyertes kutyát most egy külföldi szépségversenyre is benevezte.

— Ez az orosz agarom olyan remek példány — mondotta nekünk Somogyi Olga, — hogy még egy világszépségversenyre is bátran benevezném. Amellett nemcsak szép, hanem nagyon tanulékony is. Sok minden artista-produkcióra megtanítottam, mert mondanom sem kell, hogy egy olyan szenvedélyes állatbarát, mint én, passzióval foglakozik idomításokkal is. A díjnyertes lovam is sokféle produkciót tudott. Azért veszek most valami egzotikus állatot, hogy lássam, meddig terjed állatidomító képességem...

Keleti László
(Seidner felv.)

Amint láthatjuk, a rádió- és hangverseny-
énekesnői hivatás nagyon szépen megfér
együtt az állatszeretettel és idomítással is.

Heltai Jenő és a komikus

Pár évvel ezelőtt az Új Színházban egy
jelentéktelen kis szerepben nagyon jelenté-
kenyen játszott Keleti László. Ennek a
szerepnek köszönhető, hogy pár hónapra
ra Heltai Jenő leszerződött a Belvárosi
Színházhoz szép gázsival. A Belvárosiban
a fiatal komikus egyik sikerét a másik után
aratta, a napi és hetilapok gyakran foglal-
koztak vele, szóval divatos és népszerű lett.
Annyira divatos lett, hogy a konkurrens
Magyar Színház dupla gázsival szerződött
az elkövetkezendő szezonra. Sőt ugyanakkor
egy kabarétól is szerződési ajánlatot ka-
pott. Keleti ezt a szerződést is elfogadta,
mert tudta, hogy a kabaré hajlandó az
akkor már kedvelt komikust a második rész
végén is szerepeltetni, amikor már a Magyar
Színházban nincs elfoglalva.

Keleti tehát kettős szerződéssel a zsebében
nekivágott a nagyon is biztató szezonnak.
Egy fájdalom volt csak, hogy meg kellett
válnia Heltai Jenőtől, akinek a színházában
olyan szép sikereket aratott. De hát nem
szalaszthatta el a kínálkozó alkalmakat. És
jött a szezon... Keletit a Magyarban
nem foglalkoztatták. A kabaréban meg túl-
sokot foglalkoztatták, viszont állandó gázsí-
zavarok voltak. Később a Magyar Színház-
ban, amellyel hogy soha nem kapott valami
rendes szerepet, gázsit sem kapott. Itt volt
tehát Keleti két „ragyogó” szerződéssel a
zsebében és egy fillér nélkül. A kabarét,
később a színházat is becsukták és Keleti a
két „fényes” szerződéssel a zsebében állás
nélkül maradt. Keleti rettenetesen el volt
keseredve. Csak saját magát okolta az egész
dologért. Folyton azt hangoztatta, hogy a
bühlenség miatt bűnhődik, nem lett volna
szabad elhagynia azt a színházat, amelynek
Heltai Jenő, az ő jövevénye volt az igazgató.
Meg is fogadta, hogy ha száz színház és
kabaré is létesül Pesten, ő többé sehova
sem szerződik, csak ahhoz a színházhoz,
amelynek Heltai Jenő lesz a művészeti
vezetője. Ezt a fogadását Keleti be is tar-
totta. Sajgó szívvel látta, hogyan szerződnek
el kollégái ide-oda, de ő nem ment sehova,
hanem várt... És érdemes volt várnia,
mert valóban meghívást kapott ahhoz a
Magyar Színházhoz, amelynek most Heltai
Jenő lett a művészeti vezetője. Keleti
Magyarhoz szerződött, de azzal a feltétellel,
hogy az Andrassy úti Színházban is köteles
játszani. Keleti ezt a pontot is vállalhatta,
mert a kabarén semmi sérelem sem esett.
A Magyar és az Andrassy úti Színház vezető-
sége között ugyanis érdek — közösség van.
Keleti már fel is lépett és pedig — nagy
sikerral.

Kertész Dezső (Rozgonyi felv.)

A Vigszínházról a Vigszínházig

Kertész Dezső, a kiváló prózai színész öt
évvel ezelőtt — nagy meglepetésre — az
operettre tért át. Most pedig — még nagyobb
meglepetésre — visszatért a Vigszínházhoz
és ezzel egyúttal a prózához is.

Nincs ebben semmi meglepő, — mon-
dotta nekünk Kertész. — Lehetőség volt
az operettre, tehát azt játszottam, most
lehetőség van a prózára, ebben fogok tehát
játszani épp olyan örömmel, mint évvel
ezelőtt. Nincs szerepör a „ma színészének”,
csak szerep van. Ez az elvem. A prózához
való visszatérésem nem jelenti az operettel
való tényleges szakítást is.

Barna Jenő

Dohnányi Ernő téli rádiódirigálásairól

Új operán dolgozik

A Széher-út előkelő villasorában lakik dr. Dohnányi Ernő, a Filharmóniai Társaság elnök-karnagya, akinek pálcája olyan gyakran szóllaltatja meg az operaházi tagokból alakult rádiózenekart.

Két hatalmas jegesmedveszerű kutya vigyáz a házra, amelybe nem lehet előzetes megbeszélés nélkül bejutni.

Dohnányi dolgozószobájában két hatalmas hangversenyzongora van. A falon érdekes zenész-képek, az ablaknál pedig állvány a készülő Dohnányi kompozíciókkal.

Az új szezonról beszélgetünk.

— A studió ezután is közvetíti a filharmónikus hangversenyeket. A műsort igyekeztünk úgy megállapítani, hogy mindenki találjon benne valami érdekeset.

— Elsősorban az új magyar zeneszerzőkről beszélünk. Két egészen új ember, fiatal muzsikust szerepeltetünk egy-egy kompozícióval. *Horusitzky* és *Rózsa* a neve ennek a két ifjúnak. *Jennitz* Sándor is a Filharmóniai Társaság műsorára kerül. A legszebb esténk lesz a *Brahms*-ünnep. Születésének századik évfordulója alkalmából díszhangversenyt tartunk. *Korányi* Frigyes pénzügyminiszter „Naphimnusz” című szerzeményét is eljátszszuk.

— A rádió szempontjából is lényeges és érdekes *Ruggiero Ricci*, az amerikai csodahagedűs fellépése. A tizenegy éves fiúcska még otthon sem nagyon játszik mikrofon előtt.

Dohnányi Ernő azután a rádiózásról beszélt:

— Én magam is rabja vagyok a rádióknak és mint zenész boldog vagyok, ha valahol sikerül „elsípennem” egy-egy érdekesebb előadást. Ma már annyira vele él az ember a rádióval, hogy el sem képzelem, mi lenne, ha nem volna...

Két intimitást árul el Dohnányi újabb munkáiról:

— Egész estét betöltő operát komponálok. Ezenkívül egy kamarazene-művet, mely az új szezonban fog színpadra kerülni.

Dohnányi Ernő egyébként most készíti elő a májusi nemzetközi Liszt-ünnepségeket.

— A tavaszi Liszt-ünnepségeket is közvetíteni fogja a rádió. Ez a Liszt-verseny a nagy zeneszerző szellemében fog lezajlani. Mindenki résztvehet benne, külföldi is. Liszt műveit kell zongorázni. Értékes díjakat, pénzjutalmat kapnak a nyertesek. Négy-

Dohnányi Ernő

(Aurora felv.)

nyelvű prospektus készült, amelyet elküldünk a világ minden tájára. A döntőben zenekarral játszik a három legtehetségesebb zongorista. Világhírű művészekből álló zsűri dönt a díjakról. Köztük Sauer Emil, Friedmann Ignác, Cortot, Philippe és Paul Weingarten is.

A Liszt-ünnep a Zeneművészeti Főiskolán lesz.

Dohnányi Ernő ezután a Mahler-ünnepre tereli a szót:

— Mahler Guztáv VIII. szimfóniáját is bemutatjuk a filharmónikusokkal. Először kerül előadásra Budapesten. Ezt az előadást is közvetíti a rádió.

— Mi van „A tenor”-ral?

Dohnányi Ernő ezt feleli:

— „A tenor” című operám tulajdonképpen most kezd ki futni igazi formáját külföldön. Berlinben nem volt szerencsés bemutatója, annál szebben és érdekesebben állították be a többi színpadok és egyre-másra kapom a jelentéseket arról, hogy hol fogják még játszani. Első budapesti jubileuma ebben a szezonban lesz az Operaház színpadán.

A kítőnő zeneszerző egyébként azzal a tervvel foglalkozik, hogy filmzenét ír. Fejős Pál rendezte most „Lelkek a viharban” című filmjét és Dohnányit kérte fel arra, komponáljon hozzá kísérezően. Dohnányi elvben beleegyezett, de azt kérte, előbb vetítsék le a filmet, akkor kiderül hogyan inspirálja őt a zenére. Mindenesetre érdekes, hogy a nagyszerű művész új műfajban óhajt kísérletezni. A film bizonyára nyerni fog vele.

W a hét premierjei

I. Csók a tükör előtt

Belátom, hősiesség és nagy áldozatkészség kell ahhoz, hogy a mai időkben színgazgatói terheket vállaljon valaki. Megértem tehát azt is, hogy a Magyar Színház mostani igazgatói máris márványemléktáblát emeltek maguknak a színház előcsarnokában. Megérdemlik. Részemről legfeljebb azt óhajtom, hogy a táblák ne az előcsarnokban szaporodjanak, hanem a pénztár felett. Ott legyen minél több tábla.

*

A színházat nagyon ízlésesen festették ki. Fehér és arany színben pompázik. Olyan gusztusos, mint egy kis nipp.

Ebbe a szépen kitakarított színházba vonult be az új vezérkar és ládájából elsőnek Fodor László: „Csók a tükör előtt” című színművét pakolta ki.

*

Szerencsés szerző. Bécsben egy nappal előbb mutatták be új színművét, mint Budapesten és a pesti főpróban tudta meg, hogy már Lépseben is készülnek a bemutatóra. Lépse lett újabban a magyar színdarabok németországi bemutató központja. A híres lépseai vásárok legújabb és talán legkelendőbb portékája a magyar színdarab. Magyarázat: Lépse két órányira van Berlintől. A berlini színgazgatókat oda lehet vinni a premierre és akkor nyitva áll az út a főváros felé...

*

Fodor ezúttal nem vigjátékot ír, hanem komoly problémát tárgyal. Walter egyetemi tanár tetlen éri feleségét a szeretőjével és az asszonyt lelövi. Védőügyvédjének és egyben barátainak pontosan elmondja a tragédia részleteit. Az ügyvéd megrendülten megy haza az ügyesség fogházából, ahol védencével a beszélgetést folytatta és otthon pontosan, betűről-betűre ugyanazt a családi komédiát játssza el felesége, mint a megölt hűtlen asszony. Az ügyvéd összeomlik. De erőt vesz magán, nem árulja el, hogy mindent tud. Borzalmas elhatározás érlelődik meg benne. Ő védi a feleséggyilkost. Ha az esküdtek a hitvesgyilkos professzort felmentik, akkor ő is megöli feleségét, mert nyilvánvaló lesz, hogy a közvélemény és az emberi igazságérzés egyformán helyesli a hűtlen asszony megölését.

A főtárgyaláson drámai erejű védőbeszédet tart, de a beszéd vége felé cserben hagyja ereje és önuralma. Kijelenti, hogy nem tud állást foglalni a bűnösség és ártatlanság kérdésében, ennek megoldását teljesen az esküdtekre bízta. Az esküdtek felmentő ítéletet hoznak. Az ügyvéd a szomszédos teremben együtt van feleségével, akinek most már szemébe vágja, hogy mindent tud és előkészíti arra, hogy felmentés esetén megöli.

A tárgyalóteremből behangzik a felmentő ítéletet hirdető elnök szava. Az asszony hisztériás sikoltással veti magát a földre, kegyelemért könyörög és a férjnek nincsen ereje a leszámoláshoz. Utjaik örökre szétváltnak, de a nagy problémát, hogy szabad-

Szekely Lujza, Törzs Jenő, Titkos Ilona és Gellért Lajos — Csók a tükör előtt

Somogyi Erzsébet, Abonyi Géza és Rózsashegyi Kálmán. — Veronika (Áldor felv.)

ges, züllött ügyvédjelölt szerepében mutatta meg, hogy széles színjátszói skálája a drámai tereken is kitűnőt produkált. Tarnay Ernő államügyésze remek.

A darab külön sikere: Titkos Hona bemutatja az új divatot és bevonultatja a muffot. A muff külön tapsot kapott. Hasonló szenzációt váltott ki fekete szórómével díszített kosztümje is.

II. Veronika

Szerzőt avattak. Az idei szezonra befért sok új drámaíró közül az elsőt. Noha színpadi technikája még nincsen és a eszeleményt sem tudja bonyolítani, mégis poétikus és szép az, amit csinált. Csak éppen nem színdarab. Inkább vers. Babay Józsefnek van szíve és lírája. De drámaírói karrieri nem mernék jósolni...

Veronikának, a szépséges leányzónak ketten is kéri a kezét. Derék Sándor és Büszke János. Hogy sértődés ne essék, a sorsra bizzák a döntést. Mária néni, a falu javasszonya atomitált kever és az a megállapodás, hogy aki a két legény közül a mennyországban látja magát, azé lesz Veronika.

A következő két kép közül az egyik a pokolban játszódik, a másik a mennyországban. Derék Sándor került a mennyekbe, Büszke a pokolba.

Lucifer azt a tanácsot adja a bajba került Büszke Jánosnak, hogy felébredése után hazudja azt, hogy ő is a mennyországban járt.

Igy is történik. Mind a két legény azt állítja, hogy a mennyországban volt. A falu választott bíróságának bölcsesége már már kátyuba jut, de végre is Mária néni ravasz asszonyi furfanggal kideríti az igazságot és Veronika Derék Sándor felesége lesz. Nehogy elfelejtsük! A mennyországban egy kaftános zsidó is szerepel. Méltóztassék elképzelni; az állami színház állami mennyországában! Óriási sikere volt!

A pokolban túl nagy volt a kavarodás, nagyon sokat nyögtek, ordítottak és minden indokolás nélkül mindenki négykézláb járt. Igazán pokoli volt!

De a mennyország poézisét sokkal jobban sikerült érzékeltetni. Pompás volt Turay Mihály kísérőzenéje. És Rózsashegyi fejlehetetlen volt Szent Péter maszkjában.

a hűtlen asszonyt megölni vagy nem, a férj nem tudja megoldani. Belátja, hogy ezt nem törvény vagy igazság intézi, hanem a lélek titokzatos parancsai, melyek minden embernél másképpen működnek...

Az első két felvonást feszült figyelemben hallgatta végig a közönség. Ugy látszott, hogy a „Tűzmadár” nagy sikere fog kirobbanni. De a harmadik felvonás némi esalódságot hozott. A közönség nem szereti a lélektani finomságokat és különösen nem szereti, ha a felvetett problémákat nem oldják meg.

Titkos Hona, Törzs Jenő és Gellért Lajos triója tökéletes szépséggel szól. Igazi kamarangverseny. Sulyok Mária pár perces szerepében is a forró asszonyiség parfümjét tudta a nézőtérre árasztani és Gózon Gyula egy Gorkij után szabadon mintázott része-

Rózsahé,
(Áldor felv.)

ében mu-
zói skálája
produkált.

Hona be-
nultatja a
t. Hasonló
nével díszl-

ara beígért
Noha szín-
a cselek-
s poétikus
open nem
Józsefnek
i karriert

ónak kel-
és Büszke
a sorsra
lu javas-
megállapo-
a mennyi-
Veronika.
egyik a
mennyor-
nyekbe,

ba került
ése után
országban

gény azt
volt. A
sége már
ni ravasz
zságot és
Nehogy
kaftános
szelni; az
ágában!

varodás,
minden
áb járt.

jobban
Turay
i fejl-
an.

Tetszett! Határozottan tetszett a legenda. Mindenki érezte a hibáit és mégis azt kellett mondani, hogy poétikus, bájos. A tehetség még tévedéseiben is érdekel és lenyűgöz.

A magyar parasztot egyetlen színházban sem tudják különben játszani, mint a Nemzetiben. Így is van ez rendjén. Ezen a színpadon, a hajdani Népszínházban lépett fel Tamási és Blaha Lujza. Az ő génuszuk kötelez. Csupa ércebe vésett figurában gyönyörködtünk. Bodnár Jenő, Fehér Gyula, Rózsahégyi, Pataky József, Lehotay, Matány, Bartos Gyula tökéletesek és a hölgyek közül Kiss Irén ragyogó humorú javasasszonya, Somogyi Erzsí viruló szépségű Veronikája és a kisebb szerepekben: Gömör Vilma, Ligeti Juliska, Baacsányi Paula, Vándory Margit és a szép, túlfűtött temperamentumú Eöry Kató remekeltek.

III. Modern kabaré

Új színház bemutatkozása. Művészeti vezetője Lőrincz Miklós, a kitűnő író. Főrendezője Szirmai Vilmos, a jeles színész. Íróit a kabarészerzők elitjéből toborozta. Zenei vezető Hetényi Heidelberg Albert. Szóval: színvonalat, nemes törekvést, új hangot, új szellemet ígér.

A kabaré programja mozaik szemekből tevődik össze. És igazság szerint minden egyes számot külön kellene méltatni. A kritikus azonban rapszodikus és úgy számol be ötletszerűen, ahogyan az egyes jelenetek értékük és érdekességük szerint felraké-
zik emlékezetében.

Különös, hogy az első, önkéntelenül vissza-
térő gondolat: mennyi szép lány énekel.

Márkus
Lajos és
Mihályi Lili —
Teve.

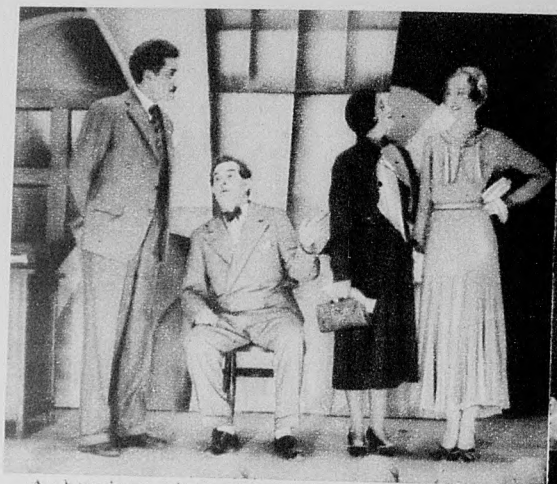
(Jób felv.)

Fent: Ifj. Latabár Ár-
pád és Verebes Emmy.
Lent: Szönyi Lenke és
Gyergyai István. Teve
(Kamara felv.)

táncol a színpadon. Ugy látszik a kabarék teljesen átveszik az operettszínházak görkultuszát. Igazuk van. Az ének és a tánc a világteremtés óta legerősebb motorjai a sikernek. És mert énekről van szó, mingyárt itt szögezzük le, hogy Fekete Pál, az Opera-ház kitűnő tenoristája olyan tapsorkánt váltott ki szellemesen összeállított dalegyveleg-jével, amely nemcsak az ő sikerét bizonyítja, hanem a közönségét is. Igen, a publikum levizsgázott. Kiderült, hogy szereti és élvezi a magasabb értelemben vett művészetet is.

Kabos Gyula Szép Ernő szellemes és kedves tréfájában, az Ideggyógyászatban és Lőrinc Miklós egy hosszabb lélekzetű és mulatságos fordulatokban bővelkedő bohózatában ragyogtatja jóízű humorát. A jókedv ébrentartásáról gondoskodik Szász Ilia is, aki a rádióból jól ismert utána és szatirizáló kedvét hozza el és szórja szét szédítő bőkezűséggel.

A bonyolult eleganciáját Berczy Géza viszi a színpadra, az egzotikusan érdekes női szépséget Báthory Sári és Bojár Lily. A szubrettprimadonna Havassy Mimi, aki humorban, táncban és éneken egyaránt kitűnő. Pompás beszélő színészek: Szirmai Vilmos és Feleki Klári.

A mulatságos tréfák és komédiák tarka és változatos egyvelegében Forró Pál franciás könnyedségű komédiáját Ujvári Lajos, Berczy Géza és Havassy Mimi vitték sikerre a görlesoport pompás segítségével. Természetesen Faragó Sándor is írt két kedves tréfát. Ez az elmés és nagytermékenységgel fró biztos kézzel építi fel minden jelenetét és így a hatás nem is maradhat el.

Grätzer József és Halász Imre, valamint Halász Rudolf pompás tréfái egészítették ki a mulatságos műsort, melynek keretében még Méder Mariette énekelt el néhány dalt igen tehetségesen.

A színházavatás sikerült. A szakértő megállapíthatja, hogy a kis színpadot annyi komoly becsvágy, tehetség és tudós fűti, hogy ennek hajtó ereje minden akadályon keresztül fogja vinni.

IV. A leve

Ez a teve nem sivatagon viszi át a közönséget, hanem a jókedv és kacagás oázisain! Évek óta nem láttunk vidámabb nézőteret. Nagy siker volt! És ezt annál szívesebben szögezzük le, mert a fiatalok gárdája vívta ki. Eddig még sehol sem szerepelt hölgyek és urak mutatkoztak be szokatlanul nagy számban és a direktor vakmerőnek látszó vállalkozását végül is hálás taposók igazolták és jutalmazták.

A bonyodalmat Juliette szobalány indítja meg, aki két szép asszonynak is elcsábítja

„MELYIK TETSZIK IGAZGATÓ URNAK?... NEKEM MIND A KETTŐ... Berczy Géza, Kabos Gyula, Gárdonyi Vilma és Báthory Sári Lőrinczy Miklós: „Nem tudok hazudni” című darabjában. — Modern Kabaré (Kamara felv.)

„CARMENCITAM, MONDD SZERETSZ-E? Fekete Pál és Muza Magda a Modern Kabaréban (Kamara felv.)

a férjét és az egyikkel az első felvonás végén meg is szökök. A mulatságos operett üldözés a második felvonásban egy svájci szállodába vezet, ahol a megcsalt feleségek bosszút akarnak állni. Közben az egyik régi udvarlójával és ideáljával kerül össze, a másik pedig belátja, hogy legjobb, ha férjével kibékül. A szükséges happy endet azonban csak a harmadik felvonás teremti meg, amely egy cirkusz színes és mozgalmas miliójében játszódik le. A szobalány felesége lesz az őt megszőkötő lovagnak, az elhagyott asszony régi udvarlójának nyújtja kezét és a másik házaspár is összebékül.

Ez a látszólag egyszerű kis mese azonban olyan, mint egy versaillesi kastély parkjában rendezett tűzijáték. Szikrázik, fénylik, gyönyörködött, robbanó és rohanó tempójú.

A bemutató egy igen értékes és nagy sikereket sejtető karriert indított el. A fiatal, huszonegy éves Pető István muzsikája csupa tehetség, pattogó ritmus, elragadó zenei ötletek pazar halmozása. A második felvonás kvintettje és fináléja olyan tökéletes, hogy Petőt ezentúl már mint a világ-hírű magyar zenei gárda egyik legújabb és igen komoly értékét kell számon tartanunk.

IGAZGATÓ
MIND A
éza, Kabos
és Báthory
Nem tudok
van. — Mo-
mára felv.)

Az újonnan bemutatkozó színészgárda is hozott kellemes meglepetést. A hölgyek közül Verebes Emmi vérbeli primadonna, esupa temperamentum, jókedv és pompásan táncol. Érdeklődést keltett kisebb epizód-szerepében Ilosvay Gusztáv, aki az egyetem padjait cserélte fel a színpaddal. Kellemesen mozog és énekel.

A siker legbiztosabb pillérjei természetesen Latabár Árpád és Gyergyai István. Táncban, játékokban kifogyhatatlan leleménnyel robbantják ki a kacagás újabb és újabb orkánjait. Szónyi Lenke elegáns, szép megjelenés, de játéka még csiszolásra szorul. Szenciációs sikere volt Timár Katónak, aki mint néger táncosnő bosszorkányosan ügyes volt és néha artistaszerű virtuozitással kápráztatta el a nézőket. Márkus László, Gaál Sándor, Balassa János, Heltai Andor a legkitűnőbb értékei még a briliáns együttesnek, melynek bemutatkozása után úgy éreztük, hogy a Pesti Színház a legkomolyabb sikerek útján indult meg.

Az előadás tempója, a színpad soha nem lankadó mozgalmassága és színessége Szabolcs Ernő rendezői érdeme, a szöveg szellemességeért pedig az átdolgozó Vaszary Jánost és a versíró Kellér Dezsőt illeti őszinte dícséret.

V. Tavaszi álom

Bájos gondolat. Az újonnan megnyitott Pesti Színház kapuján a tavaszt böcsátani be. Ez a tavasz egyébként elsősorban a szöveggönyvet duzzasztotta nagyobbra, tudniillik az eredetileg egyfelvonásos kis vígjátékhoz elő- és utójátékot írtak és így lett belőle három felvonás.

Kacsóh Pongrác mondta egyszer egy bizalmas pillanatban, mikor éppen egy vígjátékban dolgozott:

— Nincsen nagyobb bűn, mint a jó zenét rossz szöveggel elrontani!

Kénytelen vagyok leszögezni, hogy Rudolf Eger, a librettista ezt a bűnt feltétlenül elkövette és azon a magyar átdolgozó, ifj. Békeffy István minden nemes igyekezete sem segíthetett.

A mese: Grete és Toni és gépiróki-asszonyok egy operettlibrettót másolnak.

Munka közben Grete elalszik és megálmodja az operettet, még pedig úgy, hogy annak hősnője, a padlásszobában lakó kis masamód, aki a zeneszerzőbe szerelmes, ő maga lesz, barátinője Toni pedig a szövegírónak a barátinője. Ez az álom a harmadik felvonásban valóra válik és az operett librettistája és zeneszerzője csakugyan a két gépiróki-asszonyt veszi feleségül.

A két női főszerepet Tóth Erzsé és Mihályi Lici alakította. Hölgyekről lévén szó, mindenekelőtt nevükben tiltakoznunk kell a rendkívül előnytelen ruhák ellen, melyet a Biedermeier-műióben lejátszó második

felvonásban adtak rájuk. Ezek a ruhák még a librettónál is többet ártottak.

Pedig Tóth Erzsé nagyon bájos jelenség, erősen emlékeztet Pécsy Erzsire, rendkívül értékes énekkultúrája van, csak prózája szorul még színpadi csiszolásra. Mihályi Licit még az Apolló-kabaréból ismerjük. Hugával, Vilmával együtt ők voltak első megkedveltetői a ma annyira divatos ezüstszoke hajnak. Sok természetes kedvesség van benne, színpadi rutinja pedig átsegíti a szerep különböző veszélyein.

Kellemes meglepetés volt Haraszthy Mici, aki komikai szerepkörben mutatkozott be és egy csapásra meghódította a közönséget. Nagyon sok tapsot kapott.

Mint új felfedezettet üdvözljük a nagyon tehetséges Márkus Lajost. Szép, magasfekvésű baritonja kellemesen csengett és megjelenése is rokonszenves. A legnagyobb színészi siker azonban — természetesen — Gyergyai Istváné. Ebben a fiatal színészen annyi természetes jókedv, színészi ötlet van, hogy elárasztja velük a színpadot.

És mert sikerről van szó, siessünk kihangsúlyozni, hogy annak oroszlánrésze Lehar Ferencet illeti, akinek csipkekönnyedségű, finom melódiai úgy peregetek, mint a gyöngyszemek. A kis zenekar kifogástalanul működött, ami Vincze Zsigmond kiváló hozzáértését dicséri.

Tóth Erzsé és Mihályi Lici — Tavaszi álom (Áldor felv.)

Haraszthy Mici és Bókay Ferenc — Tavaszi álom (Áldor felv.)

Amió "Bogyó" — megérett

A Bogyót éretlenül egy fán láttam meg először. Szilvafán, a héból az egyikén.

Leányfalun sok évvel ezelőtt tizenöt éves lelkem minden kíváncsiságával nézegettem be a villák kerítésén. Hogyne, a villákban olyan emberek laktak, mint Móriéz Zsigmond, Rózsahegyi Kálmán, Radnay Miklós, Waldbauer Imre, Alszegehy Irma, Mátray Erzs, Hettyey Aranka, Lánczy Margit, Székelyhidy Ferenc, Budanovits Mária, Mihályffy Károly, Haselbeck Olga.

Csupa ragyogó név, féltistenek egy 15 éves kislány álmaiban.

Az útszéli szilvafán sarkosszoknyás, vakoresba fonott hajú kislány ült. Szilvát evett. Parasztlánynak néztem, de a szilva ingerlően mosolygott, barátkozni kezdtem.

— Dobj le egy párat, kislány, — mondtam.

— Gyere fel érte, ha enni akarsz, — halszott helykén a fáról.

„Bogyó“

(L. Art felv.)

Lelegezett. Gimnázista gögöm fellázadt. Jobban megnéztem a kis parasztlányt. Nagy kék szemével vidáman bírta a tekintetemet.

Nem mertem felmászni a fára, megártam, míg a kislány lejön.

Fürgén küszölt le, maszatos kezét a költényébe törülte. Lehetett vagy 12 éves.

— Na, nem mertél feljönni, nesze, hoztam le, itt van szilva.

— Hogy hívnak? — kérdeztem.

— Bogyó, — jelelte.

— Furesa név.

— Nekem megleszi.

— Hol szolgálsz?

Harsányan elnevette magát, felhúzta az orrát, végignézett rajtam.

— Nem szolgálok, te hula gimnazista én Hettyey Aranka nevelt lányka vagyok. Nevem Somogyi Bogyó, tudd meg, hogy színésznő leszek.

Távra maradt a szám, Hettyeyt láttam a Nemzetiben, királynőt

Somogyi Erzsik egyik szerepében

játszott, el sem tudtam képzelni, hogy ilyen szurkos kis lány hozzátartozhat.

— Színész nő leszel? Honnan tudod?

— Érzem, meg akarom is. A nővérem is színész nő. Aranka néni is színész nő, más én sem lehetek.

— Minek jársz gimnáziumba?

Mélyen, őszintén felsóhajtott:

— Nem akarok járni, de muszáj. Aranka néni akarja, ő úgysem fogja engedni, hogy színész nő legyek, mindig azt mondja, kövér vagyok, rossz a lábam. Pedig hallanád, milyen szépen énekelek. Te mi leszel?

— Író, híres író, ha megnyerem a Nobel-díjat — felelem angyali egyszerűséggel.

— Olyan leszel, mint a Moricz Zsiga bácsi?

— Olyanabb — mondtam, — én verseket írok.

— Mutasd, majd elszavalom.

Leültünk a Dunaparton, a 12 éves Bogyó komolyan olvasta egyik versemet, amely „véletlenül” nálam volt.

— Te, ez rossz — mondta a vers végén, — ezt én nem szavalom el.

Le voltam sujtva, de nem haragudtam. Összebarátkoztunk Bogyóval, együtt huncutkodtuk végig a nyarat, szegény Helttyey Aranka bosszúságára, aki azt szerette volna, hogy Bogyó 12 éves korában már kész társaságbeli dáma legyen.

Waldbauer Imre nyitott ablaknál gyakorolt, sőt, egyszer Dohnányi is meglátogatta és szonátáztak. Bogyó és én, most már bevalhatom, éktelen kulyaugatással, macskanyávogással „kísértük” a koncertet.

Másik stíliként az volt, hogy „zavartunk”. Ez annyit jelentett, hogy estefelé a Dunaparton öt szerelmes párokat széjjelugrosztottuk. Pár ismert név, ma már lexikonális adat, romantikázott akkor ott a Dunaparton.

Pajtást is kaptunk a csingyekhez. Rózsahegy Laci, bár Laci lenézett bennünket, ő már akkor szerelmes volt egyik színész nőbe, nagyon megnövelte a tekintélyét előttünk.

Bogyó egész nyáron színész női terveit szövögette, fürdőruhában is szavalt, bár kevés remény volt az álmok megvalósulásához. Helttyey Aranka tudni sem akart Bogyó színész női terveiről.

Móricz Zsigmond sokszor pártfogásába vette a kis érelen Bogyót.

A nyár elmúlt, hazajöttünk Pestre, de a barátság folytatódott. Egy uccában laktam Bogyóval, együtt jöttünk délben haza az iskolából. Bogyó a Veres Pálnéba járt, én a Váci uccába, az Irányi uca sarkán találkoztunk és szépen kezelt fogva stiettünk haza.

Én már hatodísa voltam, Bogyó csak harmadista, mégis ő volt a sokkal „feljebb”. Ő már szerelmes is volt, elárulhatom, egy Amerikába került fiatal magyar újságíróba, de a szerelem mellett Bogyónak volt még hét flörtje, ami miatt, elárulom, kapott egy pár pofont az erélyes Aranka nénitől.

Bogyó titokban Shakespeare-t tanulta és hosszú délutánokon át kis, fehér szobájában „játszott” nekem. Ha Helttyey Aranka benyitott, rögtön iskolai dolgokról beszélgettünk.

Bogyó nagyon szép kislány volt, pufók,

Somogyi Erzsébet „évilben” (Mészöly felv.)

angyalarcú, nevelőszemű, már akkor volt sex appella, tudta is és inkább a ruháival lörödött, mint a leckékkel. Rosszul tanult, de nem is ambicionálta a jó bizonyítványt.

Hogy mennyire színész nő volt gyermekkorában is, azt abból láttam, hogy pár óeska rongyból nagyszerű kosztümöket kreált magának.

Akkor jöttek dívalba a svájci kerek sapkák, Bogyó felpróbált egyet, jól állt, mivel Aranka néni nem akarta megvenni, mi csináltunk egyet. Igaz, hogy egy héttig minden délután a piros sapkát varrtuk, de végre elkészült és olyan jól állt Bogyónak, hogy a Váci uccán (arra mentünk haza iskolából) még a felnőttek is megnézték.

Bogyó érett, szépült és mind jobban vágyott a színpadra.

A sors elvitt bennünket egymástól, Bogyó még kinlödött az iskolában.

Leányfalun egyszer elsírta vágyait Móricz Zsigmondnak.

A löbbi ismeretes, Móricz darabjában Bogyó fellépett, olyan sikere volt, hogy most már Aranka néni is engedett szigorából, sőt tanította.

Ma Bogyó megérett (az iskolában nem, hatodikból kimaradt), egy színpadon játszik Helttyey Arankával, volt férjével, primadonna, de én mindig csak úgy látom, hogy sir a Dunaparton, mert Aranka néni azt mondta, sohasem lehet belőle színész nő.

Ötvenkilenc híradás a pesti színházi világból

1. „A magyar rapszódia” című filmből operett készült. Székely János és Szilágyi László most készültek el vele.
2. Kosáry Emmi Angliába hívják vendégszerepelni.
3. „Süperett” három felvonásban. Ez az új Eiseemann-operett alcíme. Eredeti címe „Zsákbamacska”.
4. Új Desdemona az Operaházban: Nagy Margit.
5. Manchesterben játszották a minap Halász Imre „Meddig fogsz szeretni” című vígjátékát. A szerző új darabot ír „Vidám eset” címmel.
6. A Nemzeti Színházban Horváth Árpád rendezi Racine „Phaedrá”-ját.
7. Gyergyai Albert fordításában hozzák színre az ősszel Claudel darabját, az „Isten bányákai”-t.
8. „Dömping és szerelem” a címe egy jogorvos darabjának. A Kamara színház mutatja be.
9. Fodor László új darabja, a „Csók a tükör előtt” először regény volt.
10. Relle Gabi elköltözött Teréz körúti lakásából. Sándor Erzsivel lakott egy házban.
11. Stella Adorján fordította Pagnol „Fanny”-ját a Kamaraszínház részére.
12. Gerhart Hauptmann Budapestre jön „Naplemente előtt” című darabjának előadására.
13. Hevesi Sándornak fényes szerződési ajánlatot tett egy magán-színház.
14. A Vígszínház vette meg az új Shaw darabot. Címe: „Túl jó ahhoz, hogy igaz legyen”
15. Reiner Frigyes tavasszal dirigál nálunk.
16. Mistinguettel tárgyal egy pesti impreszárió.
17. Új zeneszerző mutatkozik be a Király Színházban. Neve: Gyöngy Pál.
18. Lábass Juci gyönyörű sirmlelket kap.
19. Herczeg Géza ismét olasz darabot fordít.
20. Komjáthy Károly hároméves szerződést kötött a berlini Ullstein-céggel. Minden zeneszámát ők adják ki.
21. Szaboles Ernő Olaszországba utazik rendezni.
22. Boross Elemér új darabjának témája: a sorsjáték.
23. Lengyel Menyhérték feladták pesti lakásukat.

24. A „Hegyek alján” októberben új be-tanulással kerül színre az Operaházban.

25. Ferenczy Károly megint színigazgató akar lenni. Kabarét nyit.

26. Fedák Sári új darabját Kovács Kálmán írta.

27. Biller Irén a télen hazajön látogatóba.

28. Új színésznőtehetség fedeztek fel az Andrássy-úti Színházban. Neve: Sajó Lilly.

29. Mende Klárit a Pesti Színház szerződ-tette tagjai sorába. Ő a színház szubrettprima-donnája.

30. Lőrinczy Vilma a Király Színházzal tárgyal.

Mistinguette

Biller Irén

Lőrinczy
Vilma

Zilahy Lajos
(Áldor felv.)

Csorlos, mint
Pál, orosz cár

31. Székely Mihály az „Istenek alkonyában” kapott szerepet.
32. Zilahy Lajos megcsinálja a vagonlakókról szóló szindarabját.
33. Karinthy Frigyes „Szivárvány” címmel írt darabot.
34. A Magyar Színház mutatja be a télen Fazekas Imre új drámáját.
35. Péchy Erzsit operálták a nyáron.
36. Bajor Gizinek új szerepet ír szép Ernő.
37. Honthy Hanna Offenbach-operettben fog fellépni.
38. A Király Színház egy Suppé-operett felújítását tervezi.
39. Stravinsky új zeneművét bemutatják a télen Budapesten.

40. Farkas Imre új operettjét Arany János egyik költeménye nyomán írta.

41. Németh Mária novemberben vendégszerepel Budapesten.

42. Zerkovitz Béla és k. Halász Gyula együtt írtak darabot a Fővárosi Operettszínháznak.

43. Sugár Károly lesz az új Shylock.

44. Pütkösti Andor kamaraelőadásokat fog rendezni — fiatal színészekkel.

45. Bálint Lajos — operatársulatot szervez.

46. Csorlos Gyula megint cárt fog játszani egy operettben.

47. Szlatinay Sándor és Uray Dezső új darabját megvette a Király Színház.

48. Harsányi Zsolt Madáchról akar darabot írni.

49. Palló Imrénél Pánd községyben nagy vadászat volt.

50. Heltai Jenő és Reinitz Béla — társ-szerzők.

51. Földes Imre új darabon dolgozik.

52. Róth Ferenc hegedűművész Karinthy librettóját zenésíti.

53. Hubay Jenő hazaérkezett mosói kasztyából.

54. Gaál Franciska tárgyal, hogy a „Tommy és lársa” című operettben lépjen fel Berlinben a filmezés mellett.

55. Kabos Gyula darabot ír.

56. Sebestyén Géza a Budai Szinkör átépítéséről tárgyal.

57. „Illik a gyász Elektrának!” O'Neill ilyen című darabja a Vígszínházban fog színrekerülni.

58. Csathó Kálmán „A három sógorasszony” című darabja elkészült.

59. Bibó Lajos is új darabot nyújtott be a Nemzetinek. Címe: „Urhatnám parasztasszony”.

Zerkovitz Béla (L'Art felv.)

Látogatás La Mancha tartományban

1.

Don Quijote (Don Kihóte ...)

Magunk előtt látjuk a magas, szikár, kiaszott alakot. Barázdák vannak az arcán és szakálla hegyes, mint a nagy hidalgóké, csak éppen gondozatlan.

A hős lovag ...

2.

Cervantes azért írta a Don Quijót, mert ki akarta gúnyolni a középkori lovagregények hőseit, szerzőit és azt a gondolatvilágot, mely a lovag-legendákat szerette, ápolta és dicsőítette. Így született meg Don Quijote a szenvedő hős, aki magát igazi lovagnak képzei és elindul a nagy tettekre, a megmentésekre, az ismeretlen világba.

3.

La Mancha.

Igy hívják azt a tartományt Spanyolországban, amelyben Don Quijote „született”. Itt éltek a legszebb lovag-legendák.

A Sierra Morena és a Montes de Toledo között terül el.

Mit csinálnak most a lakói?

Bortermelők és a higanyból élnek.

4.

Don Quijote legjobb színpadi alakítója verhetetlenül — Saljapin.

Budapesten is láthatta a közönség, amikor Massenét „Don Quijote”-jában énekelt a Városi színházban.

Az alakja amugy is magas, vékony. Maszkja bámulatosan nagyszerű volt. Azt a jelenetet,

Don Quijote
(M. Jadrake festménye)

amelyben a haldokló lovagot játszotta, nem lehet elfelejteni ...

5.

És maga Saljapin is érezte, hogy addig nem teljes ez az alakítása, (talán csak ő érezte?),

amíg el nem látogat La Manchába és nem tanulmányozza a helyszínen a Don Quijote emlékeket.

6.

Nemrég aztán megalósult ez a terve. Megállapodott egy filmgyárral, hogy eljuttassa hangosfilmen Don Quijotet. Ezért utazott a nyáron Spanyolországba. La Mancha-t járta be. Milyen látott?

7.

Elsősorban is a legszebb emlékeket Cervantesről. Aztán azokat a festményeket és diorámákat, amelyek Cervantes regényének illusztrációi.

A hősi lovagregények megbolondítják Don Quijotet, aki előszedi régi, berozsdásodott jegyvereit, feltnyergeli Rosinante nevű rozszant lovát és a horpadt páncélt magára ölti, hogy elinduljon a kalandok felé.

8.

Kiért?

Női ideált talál magának. Mindegy milyen a külseje. Tenyeres-talpas cseléd? A vakon hívó, lovagi tettekről álmodó Don Quijote csodálatos nővé változtatja át gondolatában Dulcineát...

És a bámuló idegének megmutatják a Casa de la Torrecilla-t, Dulcinea palotáját. Ott szolgált... A turista bámul egyet és önkéntelenül pár pezétát nyom a kezébe az útmutatónak.

9.

Rohan az autó...

A spanyol soffőr, intelligens fiú megszólal:

— Ez a Mancha tartomány... Nézzenek oda!

Hát szélmalom, lóbasorban.

— Ezek Don Quijote szélmalmai.

Elszorul az ember torka, dobog a szíve.

„Los molinos”. A malmok.

Még most is forognak.

Hát ezek Don Quijote malmai, amelyeket a lovag óriásoknak nézett. Feljűk „szárguldott” a Rosinante hátán és le akarta igazni őket. A szélmalom szárnya felkapta és földhöz vágta...

A malomsor elsuhan a szemünk előtt és mit tisztán „látjuk” a jelenetet...

Aztán semmi...

Békésen legelnek a bárányok és a ködképek eltűnik.

10.

Sancho Pansa...

Minden spanyol polgár löbbé-kevébé Sancho Pansa.

Önző, csak a saját bőrét félti és nagyon szeret jól enni és jól inni.

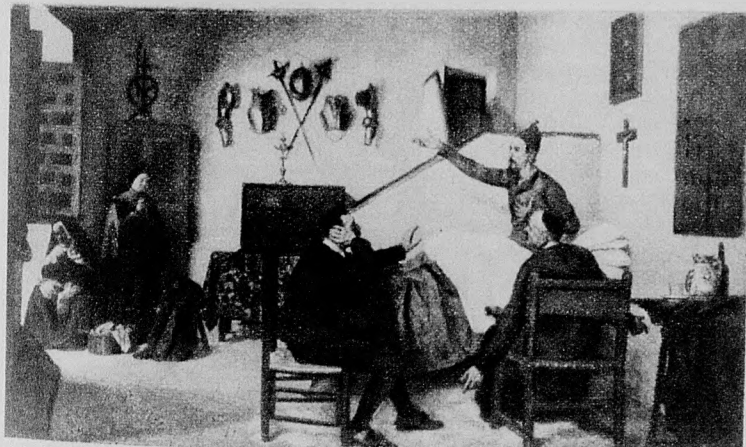
11.

La Mancha tartományban sok minden megelevenedik az ember szeme előtt. A gyerekszoba is.

Amikor még Don Quijotet olvasta. A szatira nélkül. Az ifjúsági kiadásokból kihagyják Cervantes igazi eszméit.

Hány Don Quijote van a világon. Harcolnak a szélmalomok ellen...

Kristóf Károly.

Don Quijote a betegágyon (M. Jadrage festménye)

elárulhatom, hogy nem Szilágyi Klári az egyetlen a színésztársadalomban, aki egy halálosvégű, tragikus autókatasztrófa szereplője lett. Több ilyen szomorú eset volt az utóbbi időben.

— Hogy-hogy?

— Néhány hónappal ezelőtt egy amerikai filmszínész nő autója gázolt el szerencsétlenül egy gyalogjártót. A múlt hónapban Marianne Winkelstern, az ismert berlini táncos színész nő állt a berlini bíróság előtt, mert egy embert halálra gázolt. Marianne Winkelsternt Budapesten is ismerik. Legutóbb „A nagy attrakció” című filmen volt Richard Tauber partnere. De várjon. Még nem kész a névsor. Két héttel ezelőtt Willy Forst, a legnépszerűbb berlini filmszínésznek egyike rohant neki autójával egy fának az országúton, Berlin közelében. Az autókatasztrójának két halálos áldozata volt, míg Willy Forst könnyebb sebesüléssel került egy berlini szanatóriumba. A bírósági tárgyalást csak akkor lehet majd megtartani, ha Willy Forst meggyógyult.

— Kellemesebb dolgokról beszéljen, kedves barátom.

— Remélem, az elég kellemesen érinti, hogy Fodor László darabja, a „Csók a tükör előtt” sikert aratott. Viszont egy operettszerzőről mesélik, hogy darabot írt a Royal Orfeum részére, ahol egész

nyáron az „Ezerjő” című operette játszották.

— És mi lesz az operett címe?

— Látja, ugyanezt kérdezték a szerzőtől is az ismerősei is. Mire a szerző szerényen azt válaszolta, hogy darabja címe: „Ezerszer jobb”.

— Mit tud a Kamaraszínházról?

— Ott most Csurka Péter erdélyi írónak egy darabját próbálják. Divatba jöttek az erdélyi írók. Hunyadi Sándor után jött Indig Ottó. Talán Csurka Péternek is szerencséje lesz.

— Mondja, miért ment füstbe Szegeden az a terf, hogy a külföldi cirkusz egyik embere bérelje ki a színházat? Hiszen mindössze az év egyharmad részében tartottak volna cirkuszi előadásokat, a többi hónapokban színház lett volna.

— Talán éppen ezért! Miért legyen csak az év egyharmadában cirkusz? Mert ott az elmúlt időben a gyakori igazgatóváltással kapcsolatban gyakrabban volt cirkusz.

— Hallott valami újat a Nemzeti Színházról?

— Azt mondják, hogy a „Veronika” után sorrakerülő Paul Claudel-darab szenzációs lesz. A címe: „Isten báránya”. És nagyon érdekes lesz a „Velencei kalmár” felújítása is. Shylok szerepében egy kiváló művésze a színháznak jut szóhoz, végre nagy és méltó szerepben: Sugár Károly.

— A méltó szerepről jut eszembe: mit szól a két szépségkirálynéhoz — színpadon?

— Hát Dávid Zsuzsa (aki, ha jól emlékszem, néhány évvel ezelőtt margitszigeti szépségkirályné volt) a Teréz-körúti Színpadon még nem bontakozott

EGY IGAZ GYÖNGY!

Kossuth emlékalbum, mely mű több mint 200 oldal, egész tömeg képpel. Köztük Kossuth Ferenc sajátkezű írásának a reprodukciója. Ez az album nagyon szép emléket képez mindenki részére.

Ára izlésesen hékötve 1 pengő 90 fillér bérmentve. Utánvét 60 fillérrel több, mert ennyi a postadíjban a különbség. Megrendelések Tolnai Világlapja kiadóhivatalához címen-dők, Budapest, VII, Dohány u. 12—14

— Elhíjasodásnál, köszvénynél és cukorbetegségnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz javítja a gyomor és a belek működését és előmozdítja az emésztést. Az anyagcserebántalmak gyógyító eljárásainak több kutatója megállapította, hogy a Ferenc József víz-kúra nagyon szép eredményre vezet. A Ferenc József keserűvíz gyógyszer-tárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

ki eléggé. Majd meglátjuk, ha egy megfelelő szerephez jut. Ami pedig Lampel Idát, az idei Miss Hungáriát illeti, ott is meg kell várni még egy-két másort, mert amit az első műsorban játszik, az kevés, abból még véleményt sem lehet mondani. Majd ha egy megfelelő nagy szerepet kap az Andrássy úti Színházban!

— Talán tud valami újat az Operaházról?

— Hogyne! Relle Gabi még nem írta alá a szerződését, mert erősen csökkenteni akarták a fizetését. Könnyen megeshetik, hogy ez a gyönyörűhangú énekesnő külföldre megy.

— És mi van azzal a tervbe vett Józsefvárosi Színházzal, amit a Baross utcában akarnak megnyitni?

— Már-már úgy volt, hogy megnyílik a színház. Torday Ottó, a volt Új Színház volt igazgatója akarta kibérelni. De aztán meghíusult a dolog, mert nem tartotta a maga számára megfelelőnek a bérleti feltételeket. Most már más valaki tárgyal a színház bérletéről.

— Kicsoda?

— Ferenczy Károly, a Városi Színház volt igazgatója. Talán lesz a dologból valami és a Józsefváros mégis egy külön színházat kap. Hallotta? Az ismert színész nő kisfia megint mondott valami jót.

— Halljuk.

— Az iskolában most a görög mitológiánál tartanak. A művész nő kisfiától azt kérdezi a tanító úr: „Mondd, kisfiam, hogy hívták az alvilág urát?” Mire a kisfiú kivágja: „Al Capone!”

— Nagyon jó!

— De vigasztalódjék. Nemcsak a gyerekek mondanak jókat. A színházi öltözőkben is hallani egyet-mást.

— Például.

— Például a kis művész nőhöz minden este bejön az öltözőbe a barátja, aki tőzsdés. Még pedig olyan tőzsdés, akinek az idén sokkal kevésbé megy jól, mint tavaly. A tőzsdés szépen leül, megvárja a művésznőt és aztán együtt elmennek vacsorázni. Az egyik este a művésznő színház után moziba akart menni. Azt mondja: „Pofikám, a tízórás előadásra elmegyünk a Buster Keaton-hoz”. A tőzsdés néz: „Ki az?” Most a művésznő néz: „Te nem tudod, ki az a Buster Keaton? Hát az az ember, aki sohase nevel”. Mire a tőzsdés megvonogatja a vállát: „Na, hallod? Ez is kunszt? A mai viszonyok között?”

— Szép, szép. De úgy hallom, hogy mégis igazgatóválság lesz a Nemzeti Színházban.

— Ez még egyáltalában nem valószínű, sőt nem is aktuális. Beszélnek ugyan, hogy Hevesi Sándor, akinek szerződése a szezon végén lejár, be sem várja ezt a terminust, de ez csak mendeda, mert erős elhatározása, hogy ezen a szezonon még végigvezeti a Nemzeti Színházat. Az ellenben valószínű, hogy a jövő szezontól kezdve nem újítja meg a szerződést.

— És most még csak annyit mondjon, hogy a rendkívül tehetséges színész miért haragudott meg az összes barátaira?

— Mert a külön színész úgy vigyázott mindig a szép színésznőre, hogy annak a közelébe más férfi oda se férhetett. A barátai folyton unszolták, de az okos színész még a barátait se engedte a színésznő közelébe. Végre az egyik barátból kitört a méreg és egy este oda mondta a színésznek: „Drága barátom, hiszen te úgy őrzöd a nőt, mint egy latabárdos!” Tessék kitalálni, ki volt ez a színész.

Tejfájás ellen Beretvás pasztilla

Megalakítjuk a pesti színészek, színésznők és írók tejkartellét!

Kosztolányi Dezső

Karinthy Frigyes
(Székely A. László felv.)

Kiss Ferenc

Rózsashegyi Kálmán
(Amster felv.)

Móricz Zsigmond leányfalui kuriájában történt a következő eset: A pesti éjszaka egyik ismert alakja nyitott be valamelyik nap, a kora hajnali órában. A látogatóról nem lehetett feltételezni, hogy ilyen korán felkelt és tényleg úgy is történt, hogy egy kis éjszakai szórakozás után indult ki kis kocsiján a környékre levegőzni. Leányfalum állította le az autót s tudván, hogy Móricz Zsigmond minden nap hajnali ötkor kezd a munkát, bekopogott az íróhoz. Természetesen egy korty italt kért. Bizonyára valami jóféle barackpálinkára számított, de váratlan meglepetés érte. Frissen fejt, habzó tejjel kínálták.

Nem tudjuk, hogy mi játszódhatott le ebben a pillanatban a spieces hajnali vendég lelkében. Bizonyos, hogy a tejjel erősebb és veszedelmesebb italokhoz szokott. Talán csak meglepetésével lehet magyarázni, hogy egyetlen hajtásra kültte a poharat.

Tulajdonképpen csak most következik a történet meglepő része. Másnap ismét pontosan megjelent az éjszakai bárban és barátai legnagyobb megdöbbenésére a pincértől ezentúl minden éjjel *egy pohár tejet* kért.

Az interjúolásra mindig kész újságíró egy-kettőre fölleskítette a tanulságos történet és máris elindult, hogy megkérdezze az írók, színészek, színésznők, sportemberek és politikusok társaságát, hogy — *mit szólnának az új bírálathoz, mi lenne, ha jökebb társaságban bor helyett tejet szolgálnának fel, tejjel innának egymással pertul...*

A nyilatkozatok igazán meglepőek. Kiderült, hogy a romantikusnak tartott *Bohémia* lakói sokkal több tejet isznak, mintsem hittük volna. Igen, ez furesán hangzik, de így van: az írók és színészek nem késő este, borral kezdik az italozást, hanem kora reggel, *egy pohár tejjel*.

Karinthy Frigyes

volt az első, akinek fölítettük a kérdést:

— Mondhatnám „tejbe” — vágta a kérdéssel, — felelte gyorsan, — igen, nagyon szeretem a tejet és sokat fogyasztom, minden változatában, éppen csak kettőt véve ki: mert nem szeretem, mint hatalmat, tudniillik, mint *tejhatalmat* és nem szeretem szilárd állapotban, mint *sajtot*.

A nyilatkozat teljességéhez el kell mondanunk azt is, hogy Karinthy Frigyes másnap megírta a tej iránt érdeklődő újságíró látogatását az egyik napilapban. Majdnem minden tejtermék szerepelt ebben a szellemes cikkben, amennyiben — így írja Karinthy — *ő képviselte az írók és az újságíró a sajtót*.

Kosztolányi Dezső

lakonikus feleletet adott:

— Nagyon szeretem a tejből készülő dolgokat.

A színészek közül *Kiss Ferencet* és *Rózsashegyi Kálmánt*, a színésznők közül *Gaál Franciskát* és *Honthy Hannát* kérdeztük meg.

Kiss Ferenc

úgyilátszik célzásnak vette a kérdést, mert éppen nemrégén írtak meg róla néhány kedves történet keretében, hogy milyen őszintén szereti a bort.

Ezért így nyilatkozott: — Gyakran szoktam én kérem tejet, sajtot és túrót enni! Mind a három benne van állandóan az étrendemben. Azonban ne csodálkozzanak azon, hogy azt mondom: *enni*. Az én véleményem szerint a tej: *étel*, még pedig nagyon jó étel.

Rózsahegyí Kálmán

így beszélt:

— Persze, hogy szeretem a tejet, öcsém, hogyne szeretném.

Gaál Franciska:

— Már nagyon sokan meglepődtek azon a kijelentésemem, hogy jobban szeretem a tejet, mint a pezsgőt. Nem azért nyilatkozom így, mert naiva vagyok; olyan naiva nem vagyok, hogy mást igyam, mint amit valóban szeretek. Még gyermekkoromból maradt meg bennem a tej igaz szeretete és ezt a sokszor megkóstolt pezsgő sohasem fogja belőlem kiölni!

Honthy Hannánál

ügylátszik szívégyet érintett a kérdés, mert így sóhajtott fel:
— Hej, az az átkozott diéta! Pedig de meginnék minden nap egy-két pohár tejet!

Rögtön megnyugtattuk Honthy Hannát, hogy a tej nem hízlal, Erre Honthy Hanna lelkesen felkiáltott:

— Ha ez igaz, azonnal megaaktom a pesti színésznők tejkartelét! Minden estére egy pohár hideg tejet rendelék az öltözőmbé.

Kertész Gábor

egyébként azonnal be is bizonyította, hogy a tej — bizonyos adagolásban — kitűnő és főként egészséges fogyókúra. Elmondta diétáját:

— Hetenként kétszer tejnapot tartok, amikor reggelire és vacsorára két-két deciliter tejet iszom. Ezekben a napokban ebédem is csupa tejfélékből áll. Sőt, ha véletlenül lokálba megyek, akkor is tejet rendelék — rummal. Nagyon jó ital és mindenkinek bátran ajánlom.

Ezekután a sportemberekhez fordultunk. Az ő nevükben

Pelle István

az olimpiai bajnok adott tanulságos intervjút:

— Mindennapi italom a tej és mindennapi edelem a tejből készült sokféle étel. Különösen akkor kell nagyon vigyáznom rendes tejadagjaimra, amikor tréningben vagyok vagy versenyre készülök. Határozott meggyőződéseim, hogy sohasem értem volna el azokat az eredményeket az olimpiáson, amiket elértem, ha a sok tej helyett bármilyen más italt, akár vizet, akár bort fogyasztottam volna.

A döntő szót végül a politikusoknak adjuk át. Nagyon érdekes választ adott kérdésünkre titkára útnán

Gömbös Gyula

hónvédelmi miniszter. Mindenekelőtt arról informált bennünket, hogy régi és meggyőződéses barátja a tejnek, hiszen ő volt az, aki minisztersége első hetében rendeletet adott ki, amelyben a katonaság ételmezésének egyik fontos részévé avatta a tejet. Ő maga is rendszeresen issza a tejet, mert nagyon szereli.

Hegedüs Lóránt

nyilatkozott végül a kérdésről, amely így a tréfás körkérdésből komoly egészségügyi angetté fejlődött:

— Meggyőződésem a tej rendkívüli tápértékéről és ezért magam is nagy tejbarát vagyok. Azt hiszem, egészségem meg is látszik ez. Nagyon okos dolognak tartom, hogy a Délibáb fölvetette ezt az érdekes kérdést. Bizonyos, hogy a tej a legjobb és legolcsóbb ital.

A magunk részéről nem fűzhetünk mást az érdekes intervjukhoz mint azt, hogy most gyorsan alakítsák át az előkelő példák hatása alatt a bárokat és kávéházakat tejbárokká és tejházakká.

Hegedüs Lóránt

(Székely Aladár felv.)

Gaál Franciska
(Székely Aladár)

Honthy Hanna
(Halmi felv.)

Kertész Gábor
(Mészöly felv.)

Pelle István

Gömbös Gyula
(Gárdonyi felv.)

Színházi Kavics

Operaelőadás gépszínészekkel: a színész Homunculus — Amikor Chevalier hasraesik Shaw előtt — Kardalfér a Hawaj rózsája próbáin — Reinhardt terveit — Akasztás „Eetben és olajban” a nyílt színpadon — Mire készülnek a newyorki színházak?

Forradalom az operaelőadás terén! A kóristák és zenészek már remegnek a világ minden táján: két olasz színházi és technikai szakértő furcsa találmánnyal akarják megreformálni az operaelőadásokat. Gino Murgi és Ferrucci római mérnök most próbálják ki az elektromos operát, mely a kórust és a zenészeket egészen egyszerűen feleslegessé teszi. Ha a találmány beválik, a jövőben csak a sztárok lesznek hűsből és vérből, minden további szerepet az elektromos

operagép: a Homunculus-színész fog eljátszani!

A találmányt még ez ősszel nyilvános operaelőadáson a milanoi Scalaban is ki fogják próbálni. A dirigenspulttól a kulisszák mögött álldogáló apparátusokhoz drótok fognak vezetni. A dirigenspult mellett áll majd a Maestro Gino Murgi és dirigál. De kinek? A színpad hátamögött ülő technikusnak, aki a készülékeket szabályozza majd. A feltalálók szerint a részben gépi, alapra helyezett opera révén a színész-Homunculusokkal a költségek 90%-át megtakaríthatják majd a színházak. A vidéki operák reneszanszát éljük majd, Bürgözdnek is lesz saját operaháza, mindössze a magánszereplőket fogják valódi énekesek alakítani. Az ám, de mi lesz majd, ha a technikus tévedésből rossz gombot nyom meg és a színész-Homunculus hamisan énekel? A gépet hiába dobálja záptojással a közönség. Ó szép jövő, amikor majd nem a tenorista rekedtsége, hanem mágnesdefekt miatt marad el a „Lohengrin” előadása.

Ábrahám Pál, a Berlinben élő komponista

Maurice Chevalier, aki egyébként Európa különböző városaiban turnézik, érdekesen mondja el, hogyan „esett hasra” a nagy G. B. Shaw előtt a tisztelettől. Mialatt Chevalier Londonban játszott, Shaw meghívta magához. — Valósággal lámpalázam volt — meséli Chevalier — hogy a világhírű költővel találkozom, akinek nagysága előtt legszívesebben hasraesnék a tisztelettől. Borzasztóan drukoltam azonban, hogy a világ legszellemesebb embere majd unittelligensnek fog találni és valósággal verejtékezett a homlokom az erőlködéstől, hogy minél szellemesebb dolgokat mondjak. A beszélgetés végén Shaw kijelentette, hogy sohasem látott még engem, sem filmen, sem színházban. Már a szájamon volt a válasz:

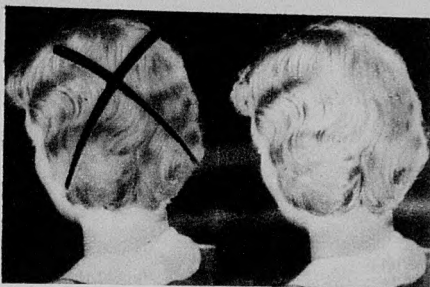
elárulom, hogy én sem olvastam Önnek még egyetlen könyvét sem. De akkor Shaw szakállára pillantottam, tisztelet az ősz szakállnak és a világhírnek gondoltam és inkább lenyeltem a megjegyzést. Ezután adom azonban G. B. S. tudomására, hogy bármikor hajlandó vagyok könyveit elolvasni, ha ő viszont eljön engem megnézni.

Preger Miksa rendezésében próbálják Bécsben Ábrahám darabját, a „Blume von Hawaii”-t. A próbán a legmulatságosabb dolgok történnek az egyik főszereplő, Grönenfeldt neve körül. A szórakozott Preger ugyanis sehogysem tudja a valóban kissé komplikált nevet megjegyezni és a tenoristát hol Krönendorfnak, hol Kronbergernek, hol meg Krondorfernek nevezi. A tenoristát színész kollégái ezen az alapon viszont egyszerűen Giesshüblernek hívják. Grönenfeldt mindezt nyugodtan tűrte. Az egyik utolsó próbán a rendező szekaturája már szinte elviselhetetlen volt, a tenorista még ezt is lenyelte. Hanem ekkor az történt, hogy Preger rászólt Grönenfeldt-re: — Hogyan viseli Ön a kardját? Adja ide, majd megmutatom hogyan kell a kardot viselni! — A kard után nyult. — Bocsánat — mondta ekkor végül a tenorista — a kardot nem adhatom, tudniillik igazgató úr, én aktív tiszt vagyok a svéd hadseregben és bizonyára tudja, éppen azért kaptam négy hónap szabadságot, hogy mint énekes működhessenem. Ettől kezdve a szórakozott rendező feltűnően barátságosan bánt a tenoristával, aki valóban a svéd hadsereg aktív főhadnagya. Preger nyilván még ma is szorongva gondol arra, hogy a színész öt párbajra fogja kihívni.

Reinhardt, a berlini színházi élet trónjátvesztett fejedelme nagyszabású programmal startol a bécsi Theater in der Josefstadt-ban.

Különös dolog, hogy talán egész Európában egyedül Wien nem érzi a színházi változást és a konjunktúra leghálásabb darabjai mégis magyarok. Fodor László „Csók a

Darvas Lili, a magyar színművészet idegenbeszakadt büszkesége

Ne legyen

EX SZŐKESÉG

Ne engedje, hogy haja megsötétedjen

Nem volt a haja azelőtt világosabb? Ezt a kellemetlen kérdést sohasem fogja hallani, ha a Robert-féle Nurb blondot (Csakszökét) használja! A Robert-féle Nurb blond a szőkék különleges shampooja, mely nemcsak hogy megakadályozza a szőke haj mindennemű megsötétedését, de már megsötétedett, vagy elszíntelenedett szőke hajnak is visszaserzi eredeti, világos aranyfényét. Nurb blond nem tartalmaz festőanyagot, sem hennát és mentes a szódától és minden káros alkotórésztől. Már az első kísérletek meglepő eredménnyel járnak. A haj illatos és selyempuha lesz: gyönyörű, aranyos reflexekben ragyog. Millió amerikai asszony és már Magyarországon is több ezer szőke nő használja a Nurb blondot a legjobb eredménnyel. Mindenütt kapható. Próbálja ki még ma a Robert-féle Nurb blondot. Magyarországi vezérképvislet: Zsoldos Sándor, Budapest Városház uccsa 14

(Mészöly felv.)

MADEIRA ÉS RICHELIEUX
Kézimunkakönyv

Ez a kézimunkakönyv Madeira- és Richelieu mintákat tartalmaz, még pedig hétszáz szebbnél szebb rajzban. Ára bérmentve 2 pengő 20 fillér. Megrendelhető: a „Déliab” kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány ucca 12

tükör előtt”-jén kívül Szép Ernő és Ujhelyi Nándor egy-egy darabját hozza a rendezőkirály. A szezon első felének legjobban foglalkoztatóit tagja Darvas Lili lesz. További tervek? A Hauptmann-ünnepségen a 70 éves költő darabja: „Gabriel Schilling menekülése.” Kis maliciával mondhatnók, most amikor a nagy valutaesempésztést leleplezték Bécsben és az emberek „menekülnek a schillingtől”, tényleg időszerű ez a darab. „Futnak még”: Shaw, Géraldy, Savoír, Vicki Baum és Schnitzler.

A bécsi Kammerspiele érdekes és eredeti darabbal nyitotta szezonját. Siegfried Geyer és Paul Franek írták a színház megnyitói drámáját „Ecet és olaj” címen. Valódi „Dráma ecetben és olajban.” Érdekes véletlen, hogy Karinty Frigyes is írt egy pontosan ilyen című könyvet. A bécsi ecet és olaj egy jámbor kis szatócs élettörténetét példázza. A szatócsot Hans Moser játssza. A darabban azonban van egy igen szokatlan bonyolult és szcenikailag roppant nehezen megoldható jelenet. Hans Moser ugyanis a darab szerint a szatócs szerepében öngyilkossági szándékkal a nyíltszínen felakasztja magát. Szinte elmondhatjuk, hogy Moser minden előadáson az életével játszik, hogy az öngyilkosság minél élethűbbre sikerüljön. Naponta felakasztja magát és naponta megmentik. Egy földreszállt angyal, egy kis nevelőnő támasztja új életre. Moser, hogy szerepét minél élethűbben játszassa, a bécsi rendőrség akasztási szakértőjétől vette leckéjét. Az eset poénja azonban, hogy az a költő, melyre Moser nap-nap után felakasztja magát, nap-nap után eltűnik a színház kellektárából. Mint a „nyomozás” kiderítette, az élelmes kellékes eladja a jelentkező babonás embereknek.

Az induló newyorki színházi szezon valósággal európai invázió jellegét mutatja. A helyárat minden színház 70 százalékkal leszállította. A szezon egyik legnagyobb premierje Emil Ludwig „Versailles”-ja lesz. Ludwig Napoleon életrajzának népszerű sége Amerikában a ponyvaregényekével

vetekszik. A Theatre-Guild hatalmas összeget fog a „Versailles”-ba investálni. A Civic Repertory Theatre Molnár „Liliom”-ával nyitott, a főszerepben Schildkrauttal. A „Liliom” szinte állandó műsordarab Amerikában. Zilahy „Tűzmadár”-ja és Indig „Torockói menyasszony”-ja a Miller konzern egyik színházában kerülnek színpadra. A magyarokon kívül a franciák Géraldy, Deval és Savoír egy-egy olyan darabjával szerepelnek, melyek már évekkal ezelőtt — megbuktak Budapesten. Vicki Baum valósággal drámaíró sztárja lett a newyorki színházaknak.

Newyorkban általában ebben a szezonban még fokozottabb mértékben rendezkedtek be a repertoár műsorba: olyan színház is akad, mely 50 darabot hoz ki a szezonban, hetenként egyet! Átlag tíz napig próbálnak egy darabot az amerikai rendezők. Aztán csodálkoznak, ha megbukik.

Stanislawski, a világhírű rendező éppen most mondta egy interjúban: van olyan darab, melyet két esztendeig próbáltam.

Mindamellett Stanislawski is megbukna ma Amerikában.

FENYŐ EMIL

Aminthogy az a legjobb családban is előfordulhat, úgy színháznál is beteg lehet valaki. Így Fenyő Emil, a Kamaraszínház népszerű művésze az „Előfordulhat a legjobb családokban is” című darab premierje előtt hirtelen megbetegedett. Kórházba szállították, de állapotában most már erős javulás állott be. Remélhetőleg rövidesen újra átvesszi szerepét a közönség osztatlan örömeire.

Még nem volt huszonnégy éves, az asszony harmincegy. Elzának nagyon megtetszettek a vaskerítés mellett futó orgonabokrok. Letört néhány lilavörös bokrétát. A fiú Walter szerepét tanulta a „Nürnbergi mesterdalkok”-ból. Éppen befejezte énekét, mikor észrevette az asszonyt. A tornácra horgászaladt. Ha megengedi, majd segít orgonát szedni. Vegyen amennyit csak tetszik!...

Elza arca piros volt. Megköszönte a biztatást, de nem számított a meglepetésre. A kert környéke néptelen volt. Mikor lépett az első virágbokrot körül is nézett. Titokban jobban esik virágot szedni, akár csak az ételtől bódító, illatokkal megrakott perceket. Hanem a fiú előkereste zsebkését, kikereszte a legszebb virágokat.

— Tessék, tessék!

Most már egészen tele volt az asszony karja. A lila virágfejek eltakarták a mellét. Szomorú, barna szemei voltak, a haja is barna, apró fürtökben hullott homlokára... Szép, küssé festett volt az arca s fehér ruhája ráfeszült alakjára.

— Engedje meg, hogy bemutatkozzam!

Alfréd kihúzta magát, az asszony mosolygott. Alig tudott kezét nyújtani a sok virág miatt.

— Én már ismerem magát. Gyakran járok erre, szeretem az énekét. Én vagyok a maga névtelen hódolója.

— Miért névtelen? Nem akarja megmondani a nevét?

— Nem!

Kissé félrehúzta a száját és oldalt fordult a fiú felé.

— De ha akarja, meg is mondhatom. Elzának hívnak.

Igy lettek Alfréd és Elza jóbarátok.

Délutánonként találkoztak. Az asszony szabad volt, elvált. Egyedül unatkozott. Közel laktak egymáshoz. Azon a részen csupa kerttel övezett villácskából állott a város. Elza virágot szedett és nevetett a fiú tudatlansága fölött. A művészi terveiről beszélt. Most akart indulni, el volt telve önmagától. És egyik délután találkoztak a másikkal.

Az író már túlhaladta a negyvenedik életét, gazdag volt, állandóan utazott. Ugy járt haza, hogy észre sem vették. Éppúgy elutazását sem. A szomszédos villa mindig csendes volt. Az énekes csak az ujságokból tudta, hogy az ismert író most hazaérkezett, most elutazott Párizsba vagy Amerikába. Pedig ismerték egymást. Évekkel azelőtt, mikor még gyermek volt, az író gyakran átkiabált érte a kert vasrácsán keresztül.

— Alfréd, gyere sétálni! Gyere beszélgessünk!

Most azonban már ritkán találkoztak. Alfréd megemberesedett, az író családapa. A szomszédok úgy beszéltek: szereti a feleségét.

Azon a délutánon sem történt semmi különös. Az író a feleségével jött. Egyik karját a felesége fogta, a másikban sétabotot lóbált. Hangosan odaköszönt Alfrédnek:

— Szervusz! Rég nem láttalak! Hogy vagy?

Elzára rá sem nézett, ment tovább.

— Köszönöm, jól vagyok!

Alfréd csak futtában válaszolt. Elza a kerítés felé fordult, zöld orgonaleveleket tépdesett. Mikor azok ketten már messze jártak, a fiúhoz fordult.

— Tudja ki volt ez az ember?

— Hogyne tudnám?!

— Én voltam az első ideálja.

Alfréd meglepődött.

— Igazán?

— Igen. Tizenkét évvel ezelőtt.

A fiú nem várta ezt a hirtelen vallomást. Bosszankodott miatta, a hiúságát sértette.

— Szóval miatta jár erre?

— Ugyan! Már akkor szakítottunk. Férjhezmentem.

— Miért szakítottak?

— Nem akartam a barátnője lenni.

Pedig szerettem. De kijelentettem, hogy nem vagyok hajlandó, csak az esküvő után. Két hétig mindennap felhívott telefonon. Mindennap megismételte kérését. Akkor egy nap azt mondta, hogy van már barátnője, egy színővendék s hogy most már nem reflektál rám.

Elza elhallgatott. Szótlanul mentek a villák közt futó kavicsos úton. A fiú a cipőjét nézte, az asszony a kezében tartott virágot tépdeste szirmonként hullatta a földre. A szellő elmaradt valahol a domb mögött, a melegtől izzásba kezdtek a levegőszemek.

A fiú törte meg a csendet. Az asszony szemébe nézett.

— És most?...

— Most már semmi. Tíz év alatt az ember száz évet elfelejt.

Azontúl is mindennap találkoztak. Az fróról többé nem beszéltek. Együtt jártak nyilvános szórakozóhelyekre. Az asszony művelt volt, tapasztalt. A fiú életében ő volt az első igazi asszony. Szerelmes lett. És elérkezett szeptember. Alfréd egy külföldi operához szerződött, egy hét múlva el kellett utaznia. Akkor már kívánta az asszonyt.

Este az Állatkertben voltak. A fák ágait már megbíálta az őszi szele. Az éjjelek egyre sűrűbbre szótták az utakat takaró sárga levélszőnyeget. Az asszonyhoz indultak. A fiú nem szólt semmit, de mindketten tudták mi fog következni. Az automobil gyorsan suhant végig a villanyfénytől csillogó uccákon. Feleúton eleredt az eső, ütemesen koppantak cseppei a karosszéria fekete bőrére. Elza villája előtt megálltak.

Alfréd elővette pénztárcáját, hogy kifizesse a taxit. Hanem az asszony hevesen, teljes erejéből rácsapott a kezére.

— Csak nem gondolja, hogy maga fizet! Én fizetek!

Alfréd meglepetten, kitágult szemekkel bámult rá.

— Miért?

— Mert engem hozott haza!

Valami cspós szemrehányás volt a hangjában. A fiú érezte, de nem tudta okát adni. Hirtelen elhatározta, hogy játszani fogja a sértettet.

— Kérem, Elza, ne fizessen. Én még tovább megyek a kocsival.

— Nem megy tovább!

Elza hangja parancsoló volt. Már elő is vette pénztárcáját. Alfréd tanácstalanul állt, az autó elrobogott.

Az asszony előresietett a villa kapujához. Kulccsal kinyitotta a zárat, aztán szembe fordult a fiúval. Ajka erőszakoltan mosolygott, szemei is vidámak voltak, hajfűrtjei pajkosan integettek a kalap széles karimája alól.

— Nos?!...

Alfréd még mindig csak állt. A felszólításra meg akart indulni az asszony után. De mintha az valamit gondolt volna, keze ismét a retikül felé siklott. Arany cigarettatárcát vett elő, kinyitotta s a fiú felé tartotta.

— Parancsoljon!

Alfréd kivett egy vekony cigarettát, rágyújtott.

Ekkor Elza hirtelen felvetette a fejét.

— Most elmehet!

Ezzel beugrott a kapu mögé s bezárta maga után.

Alfréd pillanatokig kővémeredten állt. Az eső sűrű cseppekben paskolta kalapját. Cigarettája elázott a kezében, elfeledte továbbbszíelni. Nagysokára kihúzta magát s elindult hazafelé.

Ugyanakkor az emeleten kigyult egy villanyfény s az ablakon keresztül könnyes asszonyszem bámult az uccára. Már nem látta, csak az egyre távolodó, falhozlapuló árnyékot.

Alfréd másnap levelet kapott. Elza írta. Bocsánatot kért benne. Ne haragudjon, ő maga is megbánta, de hirtelen rájött. A kimondhatatlan vágy volt. Meg kellett bosszulnia másikat.

De ha akarja, este szívesen várja.

Hanem Alfréd nem várta meg az estét. Délután vonatra ült. Fekete ránc húzódott a szeme alatti, a szája keményre, szögletesre konyult. Elindult énekelni.

Rádioré

„Melyik hullámhesszon foghatnám a szívét?...“

(Rozgonyi felv.)

(Turay Ida)

Egy ember aki naponta százezer szerelmes levelet kap

Intimitások a newyorki speaker-ről

Róth Ferenc, a világhírű Róth-kvartett első hegedúse és megalapítója nemrég érkezett haza Mondseeből. A salzkammerguti osztrák fürdőhelyen tudvalevően minden nyáron zenei egyetem működik, amelynek egyik tanára Róth Ferenc, aki a kamarazenét tanítja.

A Róth-kvartett nemsokára megkezdí európai, illetőleg amerikai körútját és ezzel kapcsolatban a következőket mondja:

— A legérdekesebb mondsee-i emlékem a német ex-trónörökösrel kapcsolatos. Annak idején a „Déliabáb” jelentette, hogy Frigyes Vilmos velünk fog játszani és kamarazenélni. Közölte is a volt trónörökös arcképét.

A „Déliabáb” példányát megkaptam Mond-

seeben és aznap délben megmutattam Frigyes Vilmosnak.

— Magyar lap? — kérdezte — miért adja ide?

— Valami érdekesség miatt — fenség!

Kinyitotta és meglátta az arcképét. Felderült az arca:

— Olaszországban készült ez a képem. Mit írnak „rólnk?”

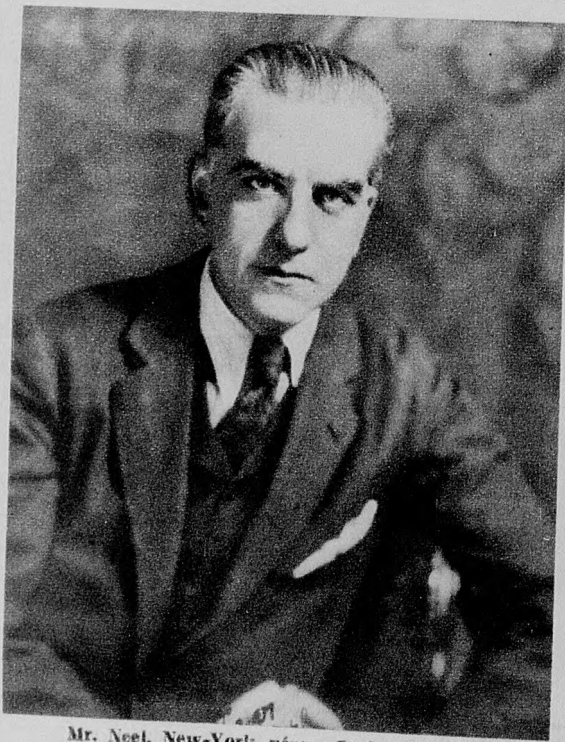
— Azt, hogy együtt muzsikálunk.

Nevetett:

— Végre valami igazat is olvasok magamról; ezt is magyar újságban kell látnom... Lefordítottam a cikket.

— Rendben van — bólintott, aztán zsebre vágta a „Déliabáb“-nak azt a példányát.

— Számtalan európai hangversenydobogó és rádióállomás vár bennünket — folytatta Róth Ferenc, — a legérdekesebb mindenestre a februári amerikai turné. Ott fogok találkozni ismét kedves amerikai zenészsmerőseimmel és egy jó barátommal, aki nem más, mint az az ember, akinek hangjára a legtöbben figyelnek. Nem Hoover elnökről van szó, sem Jimmy Walkerről, a volt polgármesterről, még csak nem is Chaplinról. Ellenben Mr. Neelről. Ki ez az ember? A newyorki rádióállomás szpikere. Megnyerő külsejű, rendkívül művelt, okos ember, de azért nem cserélnék vele. Állandóan zaklatják, mindenki meg akar vele ismerkedni, mindenki szíveségeket kér tőle és mindenki meghívja. Annyi a meghívása, hogy nem tud eleget tenni. Szinte rádióbeli kötelezettségeinek sem. Négy titkára van. Nem csoda: mert ez az ember naponta százezer szerelmeslevelet kap. Az Egyesült Államok minden tájáról küldik a nők illatos leveleiket a Radio Broadcasting Stationnal, a „WOR”-

Mr. Neel, New-York népszerű rádióbemondója

nak. A rádióállomás Newyorkban, a 7440 Broadway-on van és külön postakocsik viszik a kilószámra való teljesen haszontalan és hiábavaló leveleket. Randevúra hívják a szpikert. Egyszer elmesélte nekem, hogy nem tudott ellenállni és a napi postából kivett egy levelet és saját maga bontotta fel, nem a titkára. New-Yerseyből írt neki egy tanítónő. „Fiatal, szép, kedves, művelt és okos nő vagyok, ezt már sokan állapították meg rólam. Nem gondolok másra, csak önre, Mr. Neel. Nagyon kérem, ha egy életre boldoggá akar tenni, jöjjön el egyszer hozzám teára.” — Mr. Neel valóban elment. Aztán elmesélte, hogy mi történt?

— Megérkeztem és valóban aranyos és kedves volt a fiatal nő. Szépen berendezett kis lakásban lakott. Leültem, ez volt minden, amit mondott!

— Most beszéljen!

— Mit csináljak?

— Most beszéljen, amit akar, mondja azt, hogy itt „Rádió Newyork.” Mondjon víz-állást, mondjon időjárásjelentést, csak beszéljen, mert imádom a hangját...

Mr. Neel így folytatta:

— Rettenetesen kellemetlen helyzetben voltam, mert akkor véletlenül nem tudtam, hogy mit mondjak. A nő behunyta a szemét és hallgatott, várta hogy megszólaljak. Énrám fűtyült, csak a hangomra volt kíváncsi. Nesztelenül felkeltem, vettem a kalapomat és kisurrantam az ajtón. Erre aztán mégsem vagyok kapható. Ez volt az egyetlen kalandom és többé sohasem fogom megtenni, hogy beállítsak ismeretlen hallgatóimhoz.

Mr. Neelnek még egy másik története is volt számomra:

Roth Ferenc és két társa az Egyesült Államok és Mexikó határán

— Egy amerikai milliomos estélyt rendezett — mesélte — és ebben az ügyben keresett fel a titkára.

— A gazdám azt akarja — mondotta a titkár, — hogy jelenjék meg az estélyünnön, de nem frakkban, hanem lakáj ruhában.

— Ne tréfáljon!

— Igen. Bármennyit kérhet érte.

— És minek?

— Ezt az egy mondatot kell elmondania: „A vacsora táálva van”. Mindenki felismeri a hangját és a jelenlevők megpukkadnak, hogy ez nekik nem jutott előbb az eszükbe.

Természetesen visszautasítottam a „szíves” meghívást.

RÁDIÓHIREK

Churchill és a B. B. C. vitája

Churchill, a volt angol miniszterelnök vitába keveredett a B. B. C.-vel. A híres angol államférfi ugyanis 50 fontot ajánlott fel a rádiótársaságnak arra az esetre, ha fél órára a mikrofon elé léphet s kifejezheti a véleményét a most dúló gazdasági válság okairól. A B. B. C. azon az állásponton van, hogy a közönséget ez a téma már nem érdekli. Ellenben 50 fontot viszont felajánlottak Churchillnek, ha más témát választ. Az ex-miniszterelnök ezt az 50 fontot szintúgy visszautasította. Egyszerre egyik fél sem tágít a

maga álláspontjától és a kölcsönösen felajánlott 50—50 fontra oda se hederitnek.

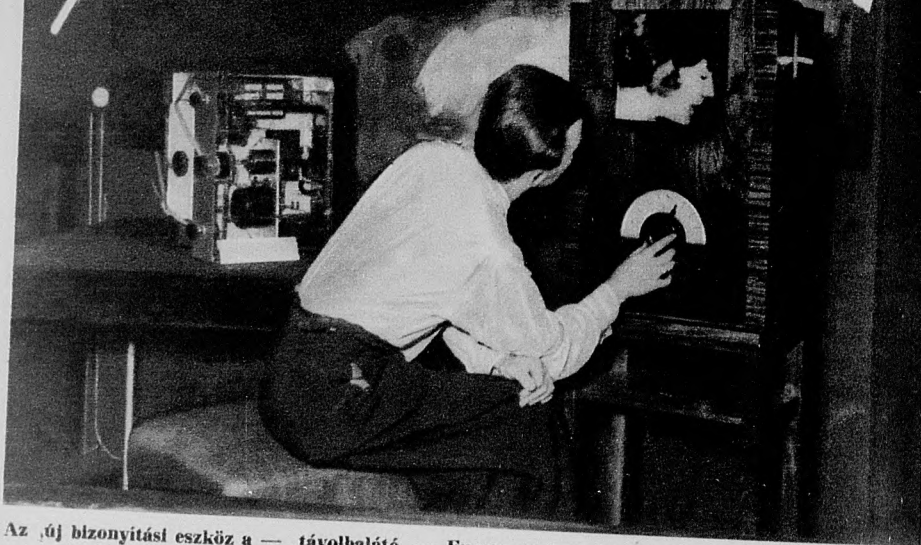
Meghiúsult az egységes spanyol hálózat terve

Miután Katalónia mind-ezideig vonakodott a madridi kormányleadóállomások fenntartását elismerni, a spanyol kormány nem viheti keresztül a spanyol hálózat egységesítésének tervét. Az egységes spanyol hálózat keresztülvitele tehát bizonytalan időre elhalasztódott. A katalóniaiak elégedetlenek a többi spanyol állomás teljesítményével s ezért nem hajlandók együttműködni.

A török parlament új hangszórói

Törökország nemcsak új törvénykönyvével ulánozza Svájcot, hanem most követi a kis alpesi köztársaság példáját abban is, hogy a parlamentben hangszórókat szerelnek fel. Így aztán lehetőség nyílik arra, hogy — Kemál államfő elgondolása szerint — érdekesebb törvényhozási beszédeket közvetítsenek a modernizáló török népnek. Az ankarai parlament épületében máris serény munka folyik. Egy német társaság kapta a megbízást az új berendezés kivitelezésére.

Az indiszkrét gépszem

Az új bizonyítási eszköz a — távolbalító — Furesa eset a francia törvényszék előtt — Különös részletek egy házassági bontóper kapcsán

A közelmúltban érdekes és a törvénykezés történetében egyedülálló jogeset merült fel Franciaországban egy házassági bontóper kapcsán. Az esetet nagy diszkrécióval kezelték a szereplő felek előkelő állása miatt, de az érdekes részletek mégis kiszivárogtak a tárgyalásról.

A francia felső tízezer egyik illusztris tagja válni készült a feleségétől. Minden idegen beavatkozás nélkül szeretne volna ezt a komoly és súlyos lépést megtenni, de váratlan nehézségeket támasztott a másik fél — a nő. Olyan feltételeket szabott, hogy azokat a férj elfogadni nem tudhatta s bármennyire ízlése ellen volt, végül is kénytelenségből a bíróság elé vitte a kényes ügyet.

A kiszivárgott körülmények közül akadt néhány olyan is, amely alkalmas volt arra, hogy belőlük az egész történetet rekonstruálhassák. Ezek szerint a példátlan történet a következőkben zajlott le.

A felek házasságát annakidején társadalmi és vagyoni okok alapozták meg. Az ifjú házасok azonban az első évben példás családi életet éltek s már úgy látszott, hogy az „érdekházasság” minden jellege

megszűnt s mint az annyi más esetben megtörtént, a házaspár között komoly és mély vonzalom támadt. Így éltek társaságuk legnagyobb meglepetésére minden zavaró incidens nélkül egy esztendeig. Ekkor azonban a férj minden közelebbi indokolás nélkül megszakitotta az életközösséget és felszólította feleségét, hogy azonnal bontsák fel a házasságot. A nő nem tett ellenvetést, a feltételei azonban az anyagiakat illetően oly súlyosak voltak, hogy azt a férj valóban nem teljesíthette. Hosszas alkudozás előzte meg a végső lépést, majd amikor a békés meg egyezésre minden kilátás megszűnt, következett a váratlan fordulat: a férj beadványában arra kérte a francia bíróságot, hogy a házasságot az asszony vétkes magatartása miatt bontsa fel. Megnevezte tanuit, akik bizonyíthatják, hogy az asszony a legsúlyosabban vétett a kötelező hitvestársi hűség ellen. Ami magyarán azt jelentette, hogy megsalta az urát. Az asszony ügyvédje, neves francia jogász, a kereset elutasítását kérte és fölényesen védekezett a vád ellen s végső fokon hivatkozott arra, hogy a házastársi hűtlenség megállapításához a tettenérés elengedhetetlenül szükséges. Ez pedig nem

törte
bizon
Cs
olya
tebb
tárg
nyi
szám
A
férj
kérte
után
El
kl. M
A bí
megh
térít
lelep
bizon
nálat
kokat
sége
Tiz
a bír
elege
asszo
Na
és m
móds
esem
Az
nyira
sége
a felv
utasít
terme
továb
S el
bonta
A m
zoltab
a soro
bourg
s láto
Amik
megbí
bejutr
benyo
a szem
volna
nyiték
—
az em
zajlott
— N
Megpr
sével
— A
csapot
A ké
felett:
— M
szemta
— E
— A
azonba
ról érte
Nagy

történt meg, amit az esetleg lefolytatandó bizonyítás is igazolni fog.

Csak hogy a férj ütőkártyái között néhány olyan adu is szerepelt, amelyre a legedzetfebb pikéjátékos sem számíthatott. A bíróság tárgyalásra tűzte ki az esetet és valamenynyit hivatkozott felet megidézte. Teljes számban meg is jelentek.

A hivatalos formaságok elvégzése után a férj ügyvédje a bizonyítás elrendelését kérte, amelyet a bíróság rövid tanácskozás után határozatilag kimondott.

Elsősorban is a férj két tanuját hallgatták ki. Mindketten a per koronatanui voltak. A bíró kérdéseire elmondották, hogy a férj megbízásából jártak el a költségeik megtérítésén kívül búsas honoráriumot kaptak a leleplezésért. Mérnökök lévén, egy különös bizonyítási módot eszeltek ki s ennek használata nyomán megdönthetetlen bizonyítékokat sikerült szereznők az asszony hűtlensége mellett.

Tizennégy különböző fényképet helyeztek a bíróság asztalára, amelyek közül egy is elengedő volt arra, hogy a házasságot az asszony hibájából a bíróság felbontsa.

Nagy izgalom keletkezett a vallomásra és még nagyobb a szokatlan bizonyítási módszer bejelentésére. Valóban páratlan eseményekre volt kilátás.

Az asszony idegesen viselkedett úgyannyira, hogy a bíróság megintette. Az idegessége azonban nőttön-nőtt, majd amikor a felvételeket megpillantotta, néhány gyors utasítást adott az ügyvédjének és a tárgyalótermet azonnal elhagyta. A bíróság ezután tovább folytatta a két mérnök kihallgatását.

S ebből a vallomásból drámai gyorsasággal bontakoztak ki a legérdekesebb részletek.

A magádetektív-mérnökök a leghatározottabban állították, hogy szemtanui voltak a sorozatos eseteknek. Az asszony egy Faubourg Saint Germain-i villába látogatott el s látogatásai rendszeresen megismétlődtek. Amikor erről a férj tudomást szerzett, megbízta őket a leleplezéssel. A villába bejutni azonban nem lehetett. Bármilyen benyomulási kísérlet csődöt mondott volna a személyzet ellenállása miatt s ha sikerült volna is a behatolás, addigra minden bizonyítékot eltüntethetett volna a két bűnös.

— Ezek szerint önök nem tartózkodtak az említett villában, amikor a jelenetek lezajlottak — kérdezte az elnök.

— Nem! — volt a határozott felelet. — Megpróbáltuk a személyzet megkörnyékezésével elérni ezt, de nem sikerült.

— Akkor hát szemtanuk sem lehettek! — csapott le az elnök.

A két tanu szerényen mosolygott, amikor felelt:

— Nem tartózkodtunk a szobában, de szemtanui voltunk a sorozatos eseteknek...

— Ez lehetetlenség!

— A felszerelt televíziós berendezés révén azonban mégis sikerült és minden mozzanatról értesültünk, a szemünkkel láttuk.

Nagy konsternáció keletkezett, majd ami-

kor elült, a tanuk részletes felvilágosítást adtak.

— Amikor megbízást kaptunk, részletesen megvizsgáltuk a terepet. Amint már említettük, megpróbálkoztunk megbízatlanaink útján a személyzet megvesztegetésével, ez azonban sikertelen maradt. A márk...

— Egyelőre ne keverjünk neveket a perbe, amíg a tényállást nem tisztáztuk! — szolt közbe a bíró.

— Szóval a villa tulajdonosának megbízható személyzete volt és a feladatunk kivitelezésének első részlete emiatt megbukott. A villa kapujáig minden esetben sikerült követni a nyomot, ott azonban tanácsatlanul álltunk. Ekkor érlelődött meg a gondolatunk, hogy a személyes jelenléte pótolandó, fényképezőgépeket szerelünk a szobába és egy automatikus szerkezet segítségével felvételeket készítünk az odabent történekről. Ezt meg is oldottuk. Szerencsénk is volt, mert a ház fűtése elromlott s mikor a megfelelő szakember munkához fogott, sikerült megvesztegetnünk és egy napra mi vállaltuk el a javítási munkát.

— Ezalatt a kandalló feletti vasrostély mögé, amely közel a mennyezethez volt a falbaépítve s arra szolgált, hogy a fűtés melege még jobban kihasználható legyen, elhelyeztük automatánkat, amely óraszerkezetre járt s meghatározott időpontokban automatikusan csinált felvételeket. Már

Pinkerton detektívkirály bravúrja

A világhírű amerikai mesterdetektív kalandjait, lélekzetelállítóan izgalmas élményeit közli Austin O'Malley és Kent A. Hunter newyorki újságírók tollából a

8 ÓRAIÚJSÁG

Az új cikksorozat érdekesebb minden detektívregénynél, izgalmasabb minden bűnügyi riportnál, fordulatosabb minden kalandortörténetnél. A világhírű csikágói detektíviroda irattárának titkai a

8 ÓRAIÚJSÁG -ban

jelennek meg először hiteles és eredeti feljegyzések, naplók, jelentések alapján.

Augusztus tizedikétől, szerdától kezdve minden nap megjelennek Bill Pinkerton kalandos történetei.

V e g y e m e g m i n d e n n a p a

8 ÓRAIÚJSÁG -ot. ÁRA 6 FILLÉR

előre számoltunk a helyzettel s ezért a fűtőberendezést elrontva távoztunk. A látogatás pontosan megtörtént s a számításunk is bevált. Rövidesen hívtak, hogy az egyre rosszabbul működő fűtést hozzuk rendbe. Ennek örve alatt kicsempesztük a készüléket és gyorsan előhívtuk a felvételeket. *Nem sikerültek.* Egyetlen olyan felvétel sem volt közöttük, amely használható lett volna. A balsikerrel végződő első csata után újabb tervet eszeltünk ki. Megbízónk vállalta a tetemes kiadásokat s mi a számlákkal is bizonyítható *televíziós* apparátust szereltük a rostély mögé. A személyzetnek nem tűnt fel az ügyesen végrehajtott manőver s így mi nyugodtan vezethetjük a huzalokat a háztetőre, amelyeket azután a háztétőn elhelyezett telefonvezetékekhez kötöttünk. Ezek a telefonhuzalok tovább futottak a szomszéd üres villáig. Nem kellett tehát ezután mást tennünk, mint a szomszéd villa háztetejére futó telefonvezetékek közül kikeresni azokat a szájakat, amelyekhez a kivizsgálendő villa háztetején a televíziós készülék huzalait kapcsoltuk s ezekről ismét leágaztatva egy-egy huzalt, a televíziós felvevőberendezéshez kapcsolni őket.

Meg volt tehát az összeköttetésünk a két villa között! Néhány közbejött hiba kijavítása után az egész apparátus pontosan dolgozott. Mindent láthattunk, ami a kérdéses szobában lejátszódott. A képek kisé homályosak voltak, lámpafény mellett egy tükrözési hiba miatt semmit sem láthattunk, de ilyen esetekben amúgy sem szokták a szoba teljes fényberendezését használni. Ami itt is így történt. Vagy normális nappali fény volt a szobában vagy egy kis állólámpa égett.

— Megbízónkat értesítettük a sikerről és ő is megtekintette a berendezésünket, amelyet a szomszédos villa padlásán rendeztünk be. A megfigyelésben azonban ő nem működött közre. Amikor azután kaptuk az értesítést, hogy a fél a titkos találkára elindult, bekapcsoltuk a készülékeket és megkezdtük a nyomozó munkát. Néhány esetben ez balsikerrel végződött, mert a találkozás nem abban a szobában történt. Az esetek túlnyomó százalékában azonban a televíziós felvevőgép lencséje előtt folytak le a randevuk.

Ezekről mi pontos értesülést nyertünk, mert a leadógép homályos üvegjén a képek, ha homályosan is, de kivehetően jelentkeztek. A homályos üveg képeiről azután egy jó fényképezőgéppel, amelynek lencséje 1,9 fényerejű volt, a kellő pillanatban felvételeket csináltunk. Ezek fekszenek most a bíróság asztalán.

— Önök tehát kétségtelenül felismerték a jelentkező képekben megbízójuk feleségét? — kérdezte a bíró.

— Minden vitán felül, hiszen erről a csatolt fényképek is tanuskodnak.

— Ezek azonban oly homályosak, hogy az alakok csak sejtetni engedik a történeteket.

— Talán a pillanatfelvételek miatt van ez így, mert a televíziós berendezés homályos üvegén nem volt kétséges az eset...

A szereplő felek a tárgyaló termet egyhamar megtöltötték a meglepetés morajos párbeszédével. Az asszony ügyvédje izgatottan törölte a verejtékét a homlokáról.

— Elképzeltelhen! — hajtogatta egyre. A bizonyítás veretlen módja valóban meglepethette. Az ezután következő események már ismét a szokott rendben folytak le. A férj ügyvédje hivatkozott a bizonyítás teljes sikerére. Az asszony ügyvédje pedig a kereset elutasítását kérte azon az alapon, hogy a bizonyítás egyáltalában nem felel meg a törvényes követelményeknek. S ezzel a bíróság a tárgyalást ítélelhezatalig elnapolta.

A férj és az ügyvédje bizonyos volt a sikerben. Bizodalimukat alátámasztotta az is, hogy a bíróság meg sem eskette a tanuskodó két mérnököt a vallomásra, amiből nyilvánvaló, hogy a csatolt bizonyítékok olyan meggyőzőek, hogy minden más alátámasztás szükségtelen.

Óriási volt azonban a meglepetésük, amikor az ítélelírás napja elkövetkezett. A bíróság a férj bontókeresetét elutasította, minthogy az asszony nem kívánta a házasság felbontását, a házasságot érvényben hagyta.

Az indokolásban a bíróság hangsúlyozta, hogy olyan körülmények merültek fel a bizonyítás alatt, amelyek az asszony bűnösségét igazolni látszanak, de egyetlen bizonyíték sem volt elegendő ahhoz, hogy a házasságtörés bűne kétségtelenül megállapítható legyen.

A televíziós berendezés oly homályos képeket produkált, hogy azokról a szereplő alakok személyazonosságát nem lehet konstatálni. Márpedig, ha ezt a fényképről nem teheti meg a bíróság, még kevésbé adhat helyt a tanuvallomásoknak, amelyek arról szólnak, hogy az eset kapcsán minden kétséget kizáróan megállapították a személyazonosságot. A két tanu ismerte az asszonyt, a megfigyelést anyagi ellenszolgáltatás ellenében végezték, így tehát könnyen tévedhettek.

Ezzel a különös per első felvonása lezajlott. A férj természetesen tovább folytatja a jogi csatát az igazáért és reméli, hogy a felebbezések kapcsán sikerrel. Ez azonban most már kétséges.

Az ügynek érdekes mellékhatása volt az is, hogy valóban megtalálták a televíziós berendezést a kandalló rácsozata mögött. Ezt azonban a villa tulajdonosa elpusztította. Újabb kölcsönös perek indultak tehát meg. A villa tulajdonosa bűnvádi feljelentést tett a két mérnök ellen, amiért lakásába behatoltak, de az eljárást nem lehet folytatni egyelőre, mert a két mérnök idegen állampolgár — német.

A kínosan rejtegetett ügy mégis a hír szárnyára került és most az előkelő párizsi körök legkedvencebb témája a különös házassági viszály, amelynek gépszemű tanui is vannak.

Dr.
közna
tartha
vezetőj
diktát
egész
sport,
letes l
felesen
Vér
lát és
leadni
ember
ujsgo
ezen l
veszi a
Fő
bár az
öt ker
1892
iskolái
ban, a
lozsvár
után te
Debr
táblai
1921
Iroda
hivatás
életéve
Átve
vezetés
a közp
ségben,
A rá
ményho
rovat
Válto
a hábo
kítünte
olasz, o
magyar
Ma u
latait a
Nős e
tű, bar
Vele
történet
A hó
kalmav
repülőg
sebesen
az üldö
ellenség

Láthatatlan irányító kéz

Dr. Konez Sándor
(Magyar Film Iroda felv.)

Kis lexikon a rádió rendezőiről

Dr. Konez Sándor, bár nem rendező a köznap értelemben, mégis az első helyre tarthat igényt a lexikonban. Ő a *hírvonal vezetője*, a helyszíni közvetítések láthatatlan diktátora. Jó magyaros hangját ismeri az egész ország, mert bármilyen társadalmi, sport, katonai, nemzeti eseményről ad részletes leadást a Stúdió, Konez dr. hangja felelendül.

Vérbeli újságíró, mindent hall, mindent lát és pillanatok alatt eldönti, mit kell leadni a közönségnek. Nagyon elfoglalt ember, hisz a rádió híreihez naponta minden újságot el kell olvasnia, ez is elég lenne, de ezen kívül minden Stúdió-munkában kiviszi a részét.

Fő jellemvonása, hogy sohasem ideges, bár az ő asztalán eseng legtöbbet a telefon, őt keresik apró-cseprő ügyekkel a legtöbbet.

1892-ben született Budapesten, de az iskoláit Zilahon végezte abban a kollégiumban, ahol Ady Andre is diákoskodott. Kolozsvárott jogot hallgatott, a doktorátus után törvénytudós lett.

Debrecenbe helyezik át, ahol 1921-ig táblai tanácsjegyző.

1921-ben megalakul a Magyar Távirati Iroda és a fiatal tanácsjegyző a nyugalmas hivatást felcseréli az újságíró zaklatott életével.

Átvette a M. T. I. debreceni fiókjának a vezetését, de már 1922-ben Budapestre, a központba kerül. Itt dolgozik a szerkesztőségben, mert a legagilisabb újságíró.

A rádió megalakulásakor a fiatal intézményhez kerül és rövid idő múlva a hírvonal szerkesztője.

Változatos életpályája közben 1914-től a háború végéig mint repülőtszít számos kitérőt szerez a harcra. Bejárta az olasz, orosz harcértet és egyike volt a fiatal magyar aviatika legkiválóbbjainak.

Ma újságíró, szerkesztő, aki a tapasztalatait a rádióhallgatók javára fordítja.

Nős ember, fiatalosan néz ki, középtermésű, barna, a szeme mindig mosolyog.

Vele esett meg a következő kedves kis történet:

A háborúban egy heves légi támadás alkalmával Konez főhadnagy úr ellenséges repülőgépet üldözött. Az orosz gép villámsebességgel repült az orosz hadállások fölé, hogy az üldöző magyar gép kénytelen legyen az ellenséges pergőtűz elől visszafordulni. De

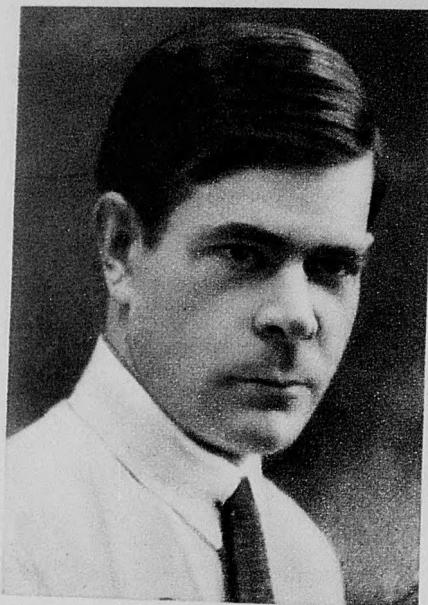
Konez főhadnagy úr nem fordult vissza, hanem a gépet tovább üldözve, maga előtt hajtva, eljutott a magyar hadállások fölé. Sikerült az orosz pilótát leszállásra kényszeríteni. Az orosz fogságba esett, de összebarátkozott üldözőjével, sőt annyira megszerette a magyarokat, hogy még a nyelvüket is megtanulta. Teltek az évek, az orosz visszatért hazájába, Konez főhadnagy úr már Konez szerkesztő úr lett, el is felejtette a jó Dimitrij Velcsaninot.

Nem régen Konez dr. helyszíni közvetítést vezetett, ő konferált a mikrofonba. Pár napra rá hosszú levelet hozott a posta. Dimitrij, az orosz pilóta, aki most Angliában él, mint emigráns, egy este az 550-ik hullámhosszra tévedt és íme ismerős hangot hallott, Konez doktort. Könnyezve hallgatta a hangját, meg is értette. Levelet írt és bejelentette, hogy meglátogatja Budapestben, eljön elbeszélgetni arról az időkről, amikor a levegőben üldözték egymást.

A levegő ellenségeit a levegő rádióhullámjait mint jóbarátokat hozza össze.

Konez szerkesztő úr azóta orosz tudását eleveníti fel és ha a mikrofonba beszél, sokszor jut eszébe, hogy Dimitrij, a hazátlan pilóta könnyezve hallgatja a hangját.

Göcsi Csanády György — rendező, székely ember, 1895-ben Székelyudvarhelyen szüle-

Csánády György
(Mona Lisa felv.)

tett, Erdélyben járt kollégiumba, de Budapestre került és itt a Kereskedelmi Akadémia hallgatója volt. Ujságíró lett, a Távirati Iroda munkatársa. 1928-ban a rádióhoz került mint rendező.

Harminc hónapig volt a haretéren, mint főhadnagy szerelt le. Nős.

Fekete, középtermetű, karcsú, olyan Valentino-típus magyarban. Nagyon komoly ember, szűkszavú, azt hiszem üres óráiban verseket vagy tudományos értekezéseket írhat.

Szűkszavúsága érthető, hisz munkája közben a beszédet különböző titokzatosan kigyulladó fénygombok helyettesítik.

Az ügyeletes rendező szerepe nemcsak annyi, mint egyes darabok rendezőjének.

Amíg a leadóban folyik az előadás, akár zenei, akár színpadi, akár csak felolvasás, az ügyeletes rendező kis üvegablak mögött ül, előtte nagy tábla, amelyeken minden gomb más feliratot visel.

Az ügyeletes rendező már hangszórón hallja a leadást, minden idegszálával figyel, mert a leadóban a szereplők az ő utasítására halkítják, mélyítik vagy emelik fel a hangjukat.

Az ügyeletes rendező asztalán több telefon van (csoda, hogy össze nem cseréli), amelyen a műszaki osztályba, az erősítőbe, a rádió minden technikai részébe állandóan utasításokat közvetítenek.

Az ügyeletes rendező minden hangfoszlányra figyel, kitérő fülével és tudásával rögtön megérzi még azt is, ha a szereplő

csak egy fellépéssel is közelebb jött a mikrofonhoz, mint az kellene. Ilyen esetben pl. a tábláján megnyomja a „hátrább” feliratú gombot és a szereplő a leadóban a jelzőtáblán ezt leolvassa.

Az ügyeletes rendező olyan, mint egy bűvész sakkjátékos, csak tábláján igazi figurák mozognak.

Ezt a felelősségteljes, nehéz munkát végzi Csánády György is.

Hiába fagattuk, hogy meséljen valami mulatságos történetet rendezői pályájából, Csánády úr nem mosolyodott el, nem mulatságos, hanem egy meghatóan finom élményt mondott el, amely teljesen jellemző az egyéniségére.

— Tavaly otthon nyaralt Erdélyben, három hétig nem csinált mást, mint a zügó erdőket járta, a hegyekben kóborolt. Távól civilizációtól, kultúrától, a rádió helyett csak a morajló patakokat hallgatta. Nem hiányzott a rádió, sőt olyan ember szokásával, aki valamivel sokat foglalkozik, meg is únja, örült, hogy három hétig rádiónak a hírért sem hallja.

Nem olvasott újságot, nem tudott semmit Budapestről. Kóborlás közben egy kis faluba vetődött. Egyszerű emberek éltek itt zsupfedelő házakban. Egy pohár vizet kért az egyik kis házban, leült pihenni, egyszerre meghallotta Filótás Lilli hangját, hogy: „Halló, halló itt rádió Budapest”.

Csánády ott a kis faluban kísérletesnek érezte, hogy ő ott messze a távollevő Lillit hallja. Könnyes lett a szeme és saját bevallása szerint csak akkor érezte meg, hogy a rádió milyen nagy dolog, milyen jelentős, eléri azt, amit eddig semmi sem tudott keresztülvinni, hogy összeköti az egész világot.

Csánády abban a percben szerette volna Lillit (most, ha olvassa biztosan elpirul) magához ölelni. Vonatra ült és rögtön hazajött, rádióosztalgója támadt.

Zomagörgői Gyarmathy Sándor — a rádió szépfüja. Neki udvarol minden szereplő hölgy, nem mindig ugyan önzetlenül, mert Gyarmathy úr szívesen protezsál. (Mit fog ezért az indiszkrécióért a kis lexikon írója kapni!...)

Szálfamagas, szőke, a halántékán öszül, kék a szeme, de milyen kék, szóval nem akarom részletezni, mert gyanuba kerülök — tökéletesen szép ember, moziszlész, szív-döglesztő típus. De tudja is — úgy értem, hogy az első magyar filmekben is szerepelt már.

1900-ban született Budapesten. A református gimnáziumban a latin helyett színházi lapokat tanulmányozott és színháztanból bármikor jelesen felelt volna.

Elindult az egyetemre is, hogy zene-szerzést tanuljon, de útközben találkozott Bolváry Gézával és inkább moziiskolába iratkozott. Bolváry és Mattyasovszky Ilona megtanították rendezni és játszani, mikor kiderült, hogy tehetsége is van, a Star filmgyárhoz szerződött. Ebben az időben

kaptak a nők szívészélhűdést a mozikban. Leghíresebb szerepe Szomoró „Péntek este” című filmjében a márki volt. Már ki emlékszik ?

112 kg. szerelmes levelet jövedelmezett a szerep, de mégis Gyarmathy érdeme, hogy ő fedezte fel Verebes Ernőt. Az előbb említett filmnél szükség volt egy kislóra, aki egy hochert játsszon el, Gyarmathy márki úr barátját, Verebest ajánlotta. A kis bocherből azóta világsztár lett, amire Gyarmathy nagyon büszke.

A film után Gyarmathy sanzónokat írt kabarék számára. Ilyen változatos életpályát csak újságírással lehetett tarkítani és 1925-ben a M. T. I. szerkesztőségébe lépett. Innen szerződött a Stúdióhoz rendezőnek.

Az első rádiórendezők egyike, négy évig egyedül rendezett, azóta egész színészgenerációt nevelt a rádiószerepekhez.

Humora kitűnő. Ime a bizonyíték:

— Viharszünet volt a rádióban, úgyhogy a rendező műsortól eltérőleg az időbeosztás megváltozott. A műsor eltolódott és így a híreket előbb kezdték a rendes időn.

Gyarmathy volt az ügyeletes rendező. Próbaképpen a műszaki részben már kinyitották a vonalat, de a hallgatók számára még nem. Próbaleadást csináltak, hogy az esetleges hibákat kijavítsák.

Még Scherz bácsi volt a bemondó, Gyarmathy utasítására elkezdte a híreket olvasni, nem tudta, hogy még nincs a leadás bekapcsolva. Gyarmathy engedte olvasni. Sőt, bement a leadóba, énekelt, kezdett, zongorázott. Scherz bácsi azt hitte, hogy a vonal be van kapcsolva, tovább olvasta a híreket, mívelhogy tilos leadás közben a beszéd, nem mert Gyarmathynak szólni. Verejték verte ki a homlokát és igyekezett Gyarmathy énekét túlbeszélni.

Kétségbeesetten nézett maga köré, meg volt győződve, hogy Gyarmathy megőrült. 30 percig tartott Scherz bácsi kínlódása, mikor befejezte a leadást, kirohant és a mentőknek akart telefonálni.

Nagyncezen tudták csak meggyőzni, hogy Gyarmathy nem örült meg, csak heccet csinált, engedte szegény Scherz 30 percig kínlódni.

Benedekfalvi Kiszely Gyula, a „Fehér orchideák” szerzője, becenevén Gyuki, a rádió zenei rendezője.

1900-ban, Liptószentmiklóson született, a gimnáziumot a piaristáknál végezte Budapesten. Diplomátának készült, beiratkozott a Közgazdasági Egyetemre, majd a bécsi konzuli Akadémiára, de a muzsika erősebb volt, tanulmányait inkább Siklós Albertnél folytatta, zeneszerzést tanult. Egy rossz diplomátával kevesebb és egy jó muzsikussal így több van. Biztos, hogy rossz diplomata lett volna, mert igen szereti az igazat megmondani, viszont, hogy jó muzsikus, operettjei sikere mutatja. 23 éves korában került színre „Amerika lánya” című első operettje. Az első siker megmutatta, hogy még többet kell produkálni és 5 évig tanult, külföldön járt.

Az igazi dicsőséget a „Fehér orchidea” című tangója hozta meg, melyből később operettet is csinált.

Harmadik operettje, a „Miss Ismeretlen” saját bevallása szerint megbukott, de „természetesen a szöveggényv volt a hibás”. Most negyedik operettjén, a „Fandangón” dolgozik.

1929 óta rendező a Stúdióban.

Szenvedélye a tangó és a jó cigareta. Magas, szőke, hajlott az orra, szemüveget visel, az angol fiúkra emlékeztet. A legkisebb bánata, hogy pösze, ami miatt rengeteget ugratják a rádióban. Négy nyelvet beszél olyan tökéletesen, hogy multkoriban társaságban egy hölgy szívét úgy tudta bevenni, hogy a hölgy a francia követnek hitte.

Fiatalkorához képest kitűnő ötletei vannak, nem is annyira a rendezés (?), mint inkább az ugratás terén.

Kabaréestet rendezett Kiszely, a műsorban Kökény Ilona operaparódiákat adott elő. Kiszely bebeszélte Kökénynek, hogy a Tosca-paródiát térdepelve kell énekelni, ez a rendezői utasítás. Így hallani csak jól a mikrofonban, azonkívül az operában is térdepelve ének azt az áriát Tosca. Kökény Ilona engedelmesen letérdelt, de Kiszely azóta nem mer a művészno szeme elé kerülni.

Sőt azóta a többi művészno Kiszely minden rendezői utasításait — tréfától tartva — megfontolás tárgyává teszi. (gyenes)

Gyarmathy Sándor

Kiszely Gyula (M. F. I. felv.)

Godák világa

ultrarövid hullámokon

Dover és Calais: az új korszak állomásai — A zseblámpa energiájával a tenger felett —
A titoktartó rádió — 20 állomás kristálydetektorral — Ardenne báró pompás terve —
Kétmillió állomás 10 centiméteren — Rendelés-felfogó tükrök

Ma, amikor a télkabáttól kezdve a cipőig, minden bevásárlásnál az lebeg a szemünk előtt, hogy tartós hoimit vásároljunk, nem érdektelen egy pillanást vetni a rádió birodalmának közvetlen jövőjére sem.

— *Milyen lesz a közeljövő rádiója?* — ezt kérdi ön és kérdezzük valamennyien, akik készülékeket akarunk venni, vagy csinálni.

Hát kérem van itt elég érdekesség. Nem mondhatjuk a kédezőnek, hogy tessék dipolantennás parabola-tükrös készüléket beszerezni, mert ez — nagyképűség lenne. Viszont nem hallgathatjuk el azokat a szédítő kísérleteket és eredményeket sem, amelyek a szegény, mit sem sejtő rádiós háttamögött folynak.

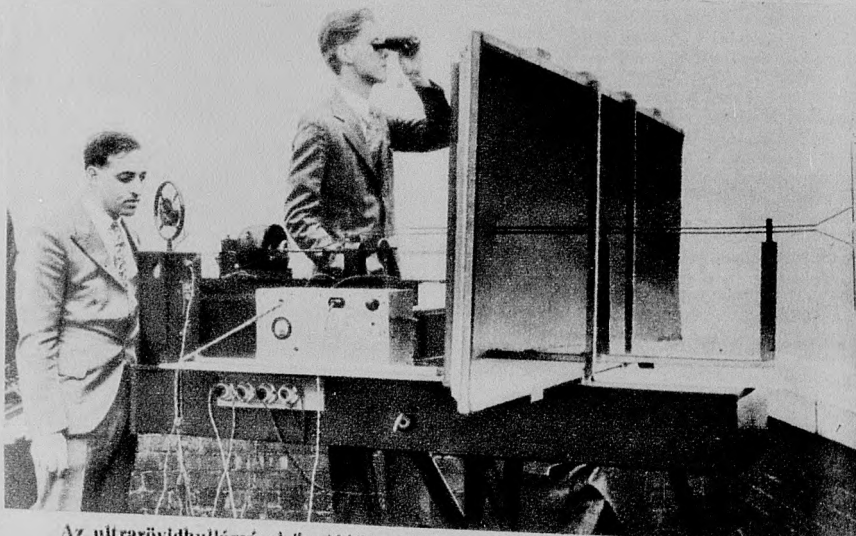
Tessék velünk jönni és körülnézni a

nagyvilágban, no, meg a közeljövő rádióvárosában.

Első állomás: *Dover—Calais!*

Két kikötőváros Anglia és a kontinens között. Közül a híres La Manche-esatorna. Mindkét oldalon különleges készülékek állnak a parton. Az „*International Telephone and Telegraph Laboratories*” és a „*Materiel Telephonique*” világcégek kísérletező mérnökei állnak a különleges gépek mellett, amelyek úgy néznek ki, mintha óriási fény-szórók lennének.

Tisztelt hölgyeim és uraim . . . — mondaná az idegenvezető, — *az ultrarövid hullámok starthelyén állunk. Innen robbant ki a világba a szenzáció: annyi energiával, mint amennyi a legkisebb zseblámpa világtlására szükséges, nagyszerű telefonikus összeköttetést létesítettek a két szárazföld között. Ez a rádió legfrissebb*

Az ultrarövidhullámú első adóállomás. A felfedezés még kísérleti állapotban.
A parabolikus antenna jól látható

sodája: az ultrarövid hullámhossz, összesen 18 cm!

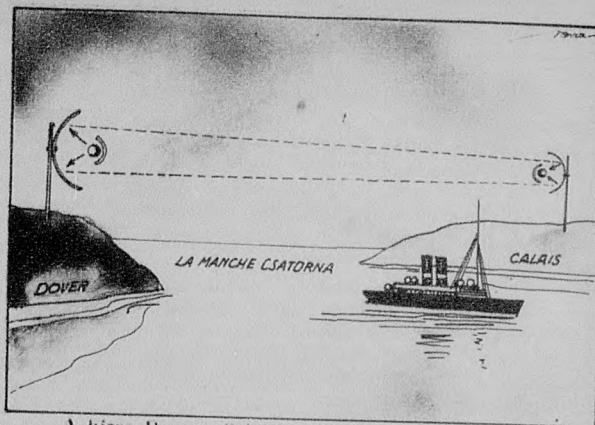
Csodás világ nyílt meg ezzel. Az eddig használatban volt különféle hullámok három csoportra oszlottak: hosszú hullám 1000–5000 méter, a kereskedelmi- és hajóforgalom lebonyolítására, a középhullám 200–1000 m-ig a rádió hírszóró és műsorközvetítők részére és a rövidhullám 10–100 m-ig a nagy távolságokra való forgalom részére.

A hosszú- és középhullámokhoz óriási energia kellett. A rövidhullámok már kis energiával is nagy távolságokat győztek le. De mindannyin túltesznek az ultrarövid hullámok, amelyek egy zseblámpaelemnyi erővel is szédítő eredményt produkálnak.

Tessék egy pillantást vetni a képekre és rögtön kiderül, hogy miről van itt szó. Az egész adóállomás egyetlen lámpából áll, meg egy parabolikus tükörből. A lámpa rezgéseket sugároz, a tükör összegyűjti ezeket és egyirányba kivetíti, mintha fény lenne. Mintha egy kerékpár kis reflektorát látnók. És több energia sem kell hozzá, mint a kerékpár-reflektorhoz. Akárki magával viheti az egész cakkundpakkot.

Joggal jön a kérdés az olvasó részéről:

— Az ördögbe! hát ha ilyen szenzációs és egyszerű az egész, miért nem használják? Igaz! De hát használják is és a közeljövő-

A híres Dover—Calaisi kiserletek távlati képe

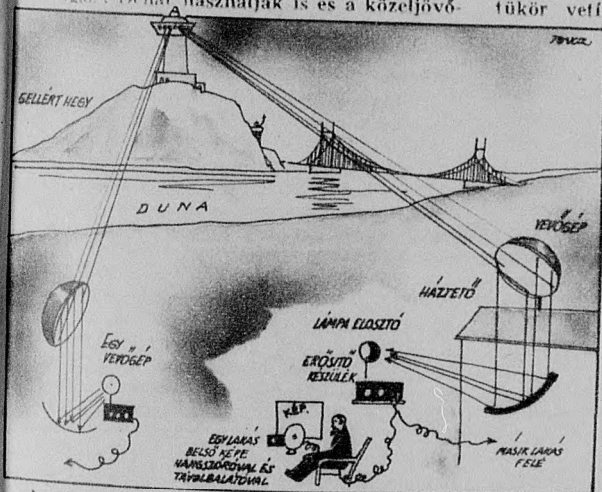
ben még inkább, sőt kizáróan ezt fogják használni. Csak éppen át kell alakítani egy kicsit az egész rádióhálózatot.

Az ultrarövid hullám (1 métertől lefelé), ugyanis már nagyon sok hasonlóságot mutat a fény sugaraihoz. Csak úgy lehet őket közvetleni és felfogni, ha a leadó és a felvevő között nincs légvonalban semmiféle akadály. Se ház, se fal, fém, hegy vagy egyéb.

Ezért rándultak ki a mérnök urak Dover és Calais partjaira. Itt ugyanis semmi akadály sincs a két hely között. Az ultrarövid hullámok a többiekhez képest kemények. Nem hajlanak jobbra-balra, hanem nyílegyenesen száguldanak arra, amerre a tükör vetíti őket.

Ez például azt is jelenti, hogy csak az hallgathatja, akire, vagy aki felé vetített. Eddig egy rádióval leadott hírt mindenki hallhatott. A jövőben csak az fogja hallani, akire rávetítik. Eddig az ifjú szerelmesek, a vőlegény és menyasszony nem csevegthetett rádióval zavartalanul. A jövőben?... A vőlegény a leggyengédebb szavakat süttoghatja a mikrofonba a korzón és a menyasszony a Svábhegy kilátójának erkélyén boldogan hallja majd a ridikülből előkandikáló kis tükör és készülék útján a vallomást.

Dover és Calais után nyugodtan visszautazhatunk és megnézhetjük azokat a terveket, amelyek Budapest s általában a városok rádiózáására fognak szolgálni.

A Gellérthegyről sugárzó torony sugarait a háztetőikön lévő tükörök felfogják s az elosztó készülék széjjel viszi a házban mindenhová

Régi dolog, hogy mindenki szeretné zavartalanul hallgatni a külföldi állomások műsorát. Igen ám? ehhez azonban roppant drága nagy készülékek kellenek s akkor is reszeg-ropog minden, ha a fading miatt egyáltalában hallani is valamit. A külföldvétel mindig sok kellemetlen mellékkörülménnyel jár.

Ez a jövőben megszűnik. *Húsz-harminc külföldi állomást nyugodtan hallhatunk majd kristálydetektoros készülékkel!*

— Hogyan?

Manfred von Ardenne báró, világhírű német rádiótechnikus hosszú időn át dolgozott egy roppant érdekes tervén, amely most már részletes kidolgozásban a világ közvéleménye elé került.

Remek ötlet ez.

Ardenne azt mondja, hogy minden rádiózó szeret külföldi műsort is hallgatni s ha jól hallhat 10—20 állomást, meg van elégedve és többre már nem is vágyik. Ha pedig ez igaz, akkor könnyű segíteni a bajon. A terve a következő.

Minden város határában fel lehet állítani olyan adóállomásokat, amelyek egy külföldi állomás műsorát fogják fel akár komoly, nagy készülékkel, akár pedig úgy, mint ahogy most a műsoreserék történnek: rendes telefonhuzallal közvetítve. A beérkezett műsort a kis adóállomás egy külön kis gép segítségével átalakítaná rövid, vagy ultrarövid hullámú rezgéssé és ez sugározná ki a helyiek részére. *Tíz-husz ilyen közelítőállomás felszerelése nem kerül annyiba sem, mint egy középhullámú adóállomás, mondjuk a régi pesti adó, a 3 kilowattos.* Az így helyben leadott és átalakított műsorokat, 60 kilométeres körzetben mindenki jól hallhatja már kristálydetektorral is. Az adás kristálytisztá, nem zavarja semmi légköri és egyéb nagyvárosi zöreje. S az előfizetők tetszés szerint válogathatnak a jobbnál-jobb műsorokban.

Ha ezeket a központi adótornyokat ultrarövid hullámmal működtetjük, még olcsóbb az üzem s az állomások száma több lehet.

Ami nagyon fontos szempont, hiszen a távolbalátás bevezetése már a küszöbön van. Ez pedig sok gondot okoz a *helyszűke* miatt.

Tessék?!... Hogy mi az a *helyszűke*? 200 és 600 méter között ahhoz, hogy az állomások ne zavarják egymást, összesen 100 állomást lehet elhelyezni. Ugyanezen a sávon pedig mindössze 10 távolbalátó, képkövetítő állomás férne el. S ez bizony kevés, sőt semmi. Itt mutatkozik ki az ultrarövidhullámok óriási előnye: az 1 cm-es hullámtól a 10 cm-esig ugyanis kétmillió

állomás is elfér! Ennyi pedig sokáig nem lesz a földön.

A házi mozgólóadásokat ezek szerint csakis a rövid- és ultrarövid hullámú adóállomások közvetíthetik.

Budapest közönségének rádió- és mozgókép igényeit tehát ezek a különleges, tükrökkel felszerelt tornyok fogják kielégíteni. A házak tetején egyetlen közös antenna lesz, amelyet itt szintén tükröszerkezet helyettesít. Ez felfogja majd a torony láthatatlan sugarait és levéti egy központi gépre, amely minden lakás részére elosztja kábelek útján a zenét, beszédet és képet. Nem kell antenna, nem kellene nagy maslnák. Egy detektoros készülék, meg egy távolbalátó apparátus és minden gyönyörűséget helybe szállít az új rádió.

A kisalakú adókészülékek is nagy átalakítást végeznek majd a mindennapi életben. Ha taxi kell, csak kimegyünk az erkélyre és a távolban rohanó taxira tükrözve, a ház elé dirigáljuk.

Az üzletek cégtáblái mellett ott lesznek majd a *rendelésjelző tükrök*, amelyekre vetítjük majd a kívánságainkat. A forgalmi rendőr már a messziről jövő kocsiknak is leadhatja a figyelmeztetését.

Láthatatlan sugarak nyalábjai szeldek majd a levegőt s mindannyi más-más üzenetet hord és mégsem zavarja egymást. S mindez a csoda kitelik majd egy olyan kis szerkezettől, amely nem nagyobb, mint egy csukott fényképezőgép. 50—60 kilométeres távolságra ez a gyertyányi erő akadálytalanul juttatja el a kívánságainkat, parancsainkat.

Mint egy bűvös lámpa szerepel majd a technika új csodája az ember életében. A gyárakban a munka irányítása, a külterületek adminisztrálása, a lámpák leoltása és felgyújtása, a vasutak dirigálása, a repülőgépek irányítása mind-mind egy-egy terület, ahol az ultrarövid hullámok szerepe s az a hihetetlen olcsóság, amely az üzemet jellemzi, ma még szinte beláthatatlan jelentőségre tesz szert.

A távbeszélő forgalom például egy csapásra megváltozik. Az ultrarövid hullámok ugyanis bár kis távolságra hatnak, de így is alkalmasak arra, hogy a huzalos telefont és távirót azonnal kipusztítsák a forgalomból. Mennyivel olcsóbb az üzem a drága huzalok és 30 méterenként leépített huzaltartó oszlopok nélkül?! Nincs vonalzavar, nem árt az eső, hó, nem kell végigvizsgálni a vonalat. Roppant előnyök nyílnak meg. S ezek máris itt vannak a legközelebbi jövőben.

Dover és Calais között már minden simán ment.

ÖT VILÁGRÉSZ ÉRDEKESSÉGEI

A rendőrség pompás fogása

Az alkoholescempészek újabb titkos adóját a napokban leplezték le New-York közelében. Hosszas kutatás után sikerült a rendőrségnek kinyomozni a Bronx városrészben lévő rejtkehelyet egy Ernst Renner nevű ember házában. Renner, aki tulajdonképpen német bevándorló, már hónapok óta kezelte ezt a bandita-állomást, amely a csempészhajókat irányította. A rendőrség rajtaütése szenzációs eredményt végződött. A partvidéki motorosország így könnyen foglalhatta le a tekintélyes szállítmányt. Ezenkívül pedig a rajtaütésnél a banditák által használt titkos jelzések kulcsa is a rendőrség birtokába jutott. Jó fogás volt.

A marokkói rádiószfinx

Delhi jósnőjéről talán már mindenki hallott, de a rádió delhi-i jósnőjéről még senki sem. A marokkói rádió kedveskedik ezzel az újdonsággal az előfizetőinek. Új sport ma Afrikától Franciaországig a rádiószfinxet hallani. Rádiószfinxnek nevezték el ugyanis azt a fiatal hölgyet, aki szimpatikus hangjával a nap bizonyos órájában jelentkezik. A delhi-i orákulum mintájára, sejtelmes modorban összefüggéstelen szavakat ejt ki, amelyeknek titkos értelme van. Mondjuk: egy közmondás, amit a hallgatóknak meg kell fejteni. Értékes jutalmak is gondoskodnak arról, hogy a fülbe mázó rádiószfinx népszerűsége állandóan terjedjen a marokkói rádiósok körében.

A londoni rádió távfilmje

A szüntelen érdeklődés követtek, amelyet a B. B. C. televíziós filmkövetési terve ébresztett az előfizetők körében,

arra kényszeríti az angol rádiótársaságot, hogy most már a legrövidebb időn belül bevállalja az ígérelt. A tervek szerint helenként négyszer félórás filmkövetítés bevezetésére kerül a sor — egyelőre.

A chicagói polgármester rádiószereplése

Anton Cermak, a Budapesten járt chicagói polgármester hazafelé tartó útjában a berlini Hotel Adlonban intervjút adott a mikrofon előtt dr. Kurt Heymann riporternek. Így az összes előfizeték közvetlenül hallhatták, hogy a banditákat irtó vasember mit mond.

A polgármester néhány nappal később Londonban előadást tartott az angolokat újabban nagyon érdeklő kérdéssel: *Mit ajánlok a Londonban elharapódzott banditizmus kiirtására* — címmel. A rádióelőfizetők kissé csalódottan hallgatták okfejtéseit, amelyek oda-irányultak, hogy fegyver ellen fegyvert kell használni. Vagyis a banditákkal csak csővégről lehet társalogni. A revolverdörgés az egyetlen beszéd, amit megértenek — *That's the only language they understand* — vagyis, — *Ez az egyetlen nyelv, amit értenek* — mondta Cermak sokat sejtetően, de elfelejtette, hogy Angliában mások a viszonyok.

Az angol rádió történelmi napjai

Novemberben áll tiszteletjes jubileumát az angol rádiótársaság. Az ezzel kapcsolatos ünnepi hét programja már nagyjából elkészült. Ez a hét történelmi hétté avatják az angolok. A hatalmas B. B. C. 1922 november 14-én közvetítette első műsorát. Ugyanezen hónap 24-én megnyílt az első állomás Newcastleben. Az első zenekari rádióhangverseny angol történelmi dátuma a rákövetkező napra,

25-re esik. Az első meseóra a karácsonyi ünnepségek keretében, december 23. Ugyanakkor John Mayo lelkész Whitechapel-ből, Anglia első rádióban közvetített prédikációját tartotta. Az említett napok az angol rádió történelmi etappjait képezik.

Caldwell „hangszéptítő” apparátusa

Német szakemberek körében az a vélemény alakult ki, hogy tulajdonképpen „mikrofonhang” — nincs. A mikrofon csak nagyon keveset változtat a természetes emberi hangon.

Ezzel ellentétben O. H. Caldwell, amerikai rádiótechnikus „hangszéptítő” szerkezetet talált fel, mert úgy találja, hogy a mikrofon igenis ront a természetes hang tisztaságán.

Egy sor kondenzátorból és szűrőkből áll az új apparátus, amely kiküszöböli a mellékzörejeket és kellemes, tiszta fényt ad a hangnak. Ezt az apparátust különben egy szabályozó egészíti ki, amely a tetszésnyilvánítások erősségét szükség esetén lecsökkenti. Elmes szerkezet, ha jól működik...

A rádió döntő szerepe az elnök-választáson

Az idei amerikai elnök-választási kampány abban fog különbözni az előzőektől, hogy a jelöltek szokásos körútja ezúttal elmarad. A választási harc kizárólagosan a rádió jegyében fog lezajlani. A kortesbeszédet közvetíteni fogják. A republikánus és a demokrata párt máris kibérelt több nagy leadóállomást, ami így közel 60.000.000 embernek teszi lehetővé, hogy az elnökjelöltek szónoklatát hallhassa. A legújabb amerikai statisztikai adatok szerint ugyanis a multkori népszámlálás idején 12.500.000 rádióhallgató volt az Egyesült Államokban. Ez a szám most már négyszeresére emelkedett. Haladás...

A RÁDIÓ HUMORA

A zavar

A rádióamatőrhez benyit a barátja. Éppen a rádióján mesterkedik, különféle készülékekkel, hangszórókkal és egyebekkel.

— Mondd kérlek, van olyan készüléked, amelyik tökéletesen megszünteti a zavart?

— Hogyne volna — feleli büszkén az amatőr.

— Hát akkor adj kölcsön tíz pengőt.

— ?
— No igen, mert az anyagi zavaromat akarom tökéletesen megszüntetni.

Állatkerti közvetítés

A rádióriporter (a mikrofonba): És most itt áll önök előtt hölgyeim és uraim az Állatkert legnagyobb számara...

Stilszerűen

Önagsága a szobalányhoz.
— Juci, hozza be a rádiót a szalonba.

— Miért, nagysága kérem?

— Szalonzenekar következik!

Őszintén

— Azt mondják, hogy rövidhullámokkal gyógyítani lehet az elmebajt.

— Igen. Ezt én is hallottam. Egyébként már évek óta rövid hullámokkal veszem a műsort...

— Nem is venni észre rajtad!

Scribe jóvoltából

— Mi az? Antialkoholista lettél?

— Miből gondold?

— „Egy pohár víz” mellett töltöd az estédet.

Néprajzi közvetítés

Paulini Béla, a rendező megkérdezi az egyik alföldi atyafitól, hogy hát mit gondol, nem volna jó, ha a legelőről hazatérő nyáj kolompzenéjét is közvetítenék?

— Ajánlanék én jobbat tekintetes úr...

— No ki vele!

— Egy kis kölcsönt közvetítsenek. Az lenne a legnagyobb siker!

A vevő

A rádiókereskedő panaszkodik, hogy mostanában mennyire megcsappant a vásárlóközönség száma.

— De hiszen éppen az imént mondtad, hogy mi csoda kitűnő vevői vannak.

— Igen. Kitűnő „vevő-készülékem”.

A halhatatlan

Egyik ismert fővárosi fró olvasott fel a rádióban a műveiből alig érthető hangon, szintelenül, unalmasan. Felolvasását befejezve, a mellette álló speaker atcáról leste a hatást. De azonnal észrevette, hogy nincs túlságosan elragadtatva tőle.

— Hja, kérem, mi így is halhatatlanok vagyunk...

A speaker közbeszólt.

— Pardon, talán inkább halhatatlanok.

Tanyán

— Nézd csak meg anyjukom, mi megy a rádióban este hét órakor.

— Kamarazene.

— Hú a kutyafáját, hát már megint vihetem a rádiót a kamarába.

Szerzőtárs

A papucshős szerzőt meglátogatja a barátja.

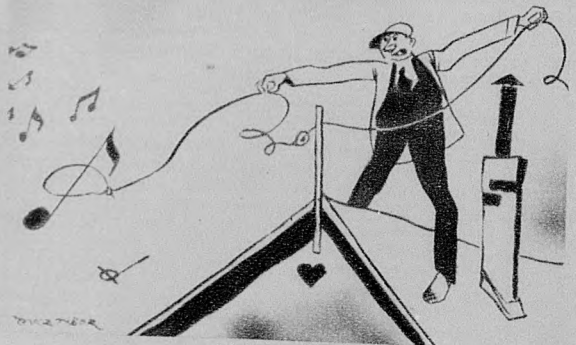
— Min dolgozol mostanában?

— A studiónak írok hangjátékot. De segítségom nélkül, nem egyedül dolgozom. A feleségem is segít...

— Hogyan?

— Én írom a felvonásokat, a feleségem pedig a jeleneteket csinálja...

Dymí.

Az orvhallgató

Az angol flottagyakorlatok szenzációja ; a rádiótelefon — A Secret Service is akcióba lépett

London, 1932 szeptember

Yvette La Belle, valódi nevén Yvonne Belanger a párdectestű francia táncosnő letartóztatása csattanós befejezést adott a nemrégiben lezajlott angol hadgyakorlatoknak. A nyilvánosság erről csak annyiban, szerezhetett tudomást, hogy a „La Plaza” című előkelő mulatóhely vezetősége hirtelen levette műsoráról a londoni aranyifjak által körülrajongott tánc-csillag estéről-estére frenetikus sikert arató számát. Másnap rövid kommunikében közölte a nagyközönséggel, hogy az isteni Yvette „sajnálatos baleset folytán” nem folytathatja a produkcióit. Helyette Ingrid Anders-szel, a Kopenhágából most érkezett ezüsthangú énekesnővel, a „dán pacsirtával” vigasztalja meg azokat, akik nem tudtak betelni a tűzesszemű francia táncosnő művészetével.

A rendőrségi nyomozás a legnagyobb titokban folyt le s az ügy kényes voltára való tekintettel az intim részletek nem is kerültek nyilvánosságra.

A London leggazdagabb aranyifjai által elkényeztetett táncosnő letartóztatásának előzményei a következők:

Percival McAllister bristoli rádiómérnök ez év januárjában felkereste a brit hadvezetőséget s megvételre ajánlotta legújabb találmányát: az egy kézzel kezelhető

rádiótelefon. Az angol vezérkari tisztek érthető érdeklődéssel fogadták az alig harmincesztendő mérnök találmányát s néhány nap múlva a hadügyminisztérium által kiküldött katonai szakértők a megvétel mellett döntöttek. Így került a rádiótechnika egy újkeletű vívmánya az angol hadvezetőség kezébe s ugyanígy jutott a felhaláló McAllister egy búsás összeg birtokába. Tízezer fontot fizetett a hadügyminisztérium ezért a rádiótelefonért, amely formájában mivel sem különbözik a szokásos telefonok alakjától.

A fiatal mérnök, aki egy csapásra megszabadult az anyagi gondoktól, elhatározta, hogy hosszú hónapokig tartó kísérletezések fáradságát Franciaországban pihen ki. Minden angol ember álma, hogy megszabaduljon Londontól a téli időszakban, amikor az áthatolhatatlan köd és a nyirkos levegő teszi majdnem elviselhetlenné az életet a világ legnagyobb városában. A tehetősebb angolok télen kellemes éghajlatú országokba utaznak. Legtöbben természetesen a szomszédos francia köztársaságba, amelynek Riviérája, mint az örök tavasz hona él a köztudatban.

McAllister is a Riviérára készült, de csak Párizsig jutott el. Egész életében a munkájának élt s így nem is csodáltnivaló, ha élvezettel szemlélte a Rajnaparti főváros vidám életét. Belevetette magát Párizs éjszakai

forगतagába, ahol az egyik mulatóhelyen megismerkedett *Yvette La Belle*-l.

A fiatal angol rádiómérnök ezután árnyékként követte a francia táncosnőt, aki kezdetben hidegen bánt vele, de mikor véletlenül meghallotta, hogy *McAllister* találmányát az angol hadvezetőség megvásárolta, hirtelen megváltozott az irányában. A fiatalember, aki nem tulajdonított semmi fontosságot elejtett megjegyzésének, amit egyik meghitt beszélgetésük folyamán tett újrendszerű rádiótelefonjáról, nem vette észre, hogy a francia nő tulajdonképpen — *puhatolódzik*. Nem értett a női furfanghoz s különben is egész életében a munka embere volt. S bár a munka emberei rendkívül könnyen válnak nők játékszereivé, *McAllister*t más fából faragták. Nem árulta el találmánya titkát a nőnek, de érzelmei mégis annyira elvakították, hogy az éjszakai pillangó sokszor átlátszó ravaszkodásai ellenére sem fogott gyanut.

Egyetlen kellemetlen mellékzöngéje volt csak a táncsillaggal való barátkozásának. *Yvette La Belle*-nek furcsa ismerősei voltak. Inkább kellemetlenek, semmint furcsák. Ezek közül pedig a legkellemetlenebb egy *Abrossimoff* nevű orosz mérnök volt. *McAllister* ki nem állhatta ezt a fickót, legalább is ezt vallotta Superintendent *McIntosh*, a Scotland Yard politikai nyomozó-osztályának felügyelője előtt, *Yvette* letartóztatása után. *McIntosh* felügyelő ugyanis kellő bevezetés után fényképeket mutatott az ámuló *McAllister*-nek, aki az egyik hírhedt nemzetközi kémnek ismert alakban a leghatározottabban felismerte *Abrossimoff*-ot.

Mindenekelőtt azonban rá kell világítani egyes tényekre, melyek a hivatalos nyomozási aktákból s a tanuvallomási jegyzőkönyvekből derültek ki. (Ezeket az aktákat és jegyzőkönyveket a Scotland Yard az angol törvények értelmében nem zárhatta el a sajtó képviselői elől, de magasabb államérdekre hivatkozva felkérte őket arra, hogy lehetőleg ne szelőlőzzék ezt a kémkedési afféért. A hadügyminisztérium ugyanis csak az iratok elenyészően kis részét vette zár alá. Így az angol sajtóban csak egyes ártatlan részletek kerültek nyilvánosságra.)

Az első és legfontosabb tény az, hogy *McAllister* egyszer véletlenül mégis elszóltta magát. *Yvette La Belle* párizsi lakásán volt vacsorán. Az orosz *Abrossimoff* mellett ült s nem térhetett ki az elleneszenves ember kétségtelenül szakszerű kérdései elől. Megsérténi nem akarta a nő miatt, de viszont nem is sejtette, hogy egy nemzetközi kém szervezetet vetette ki feléje a hálóját. Mindössze annyit említett *Abrossimoff*-nak, hogy a rádiótelefonja beszélgetését kihallgatni úgy szólnán lehetetlen, mert a legszелеktívebb készülékkel sem lehet behangolni a titokban tartott hullámhosszra, ami mellett még letszés szerint változtatható is.

Kényes pont, *McAllister* találmányának majdhogyan nem a létalapja volt ez a probléma,

amely a rádiótelefonon lefolytatandó tárgyalás kihallgatását lehetetlenné teszi a folyton változtatható hullámhossz révén. Hadügyi szempontból az volt a lényeges, vajjon ezen rádiótelefonon a beszélgetések titkosak-e, vagy sem. Az esetben, ha avatlatlan emberek s legfőképpen, ha az ellenség is hallhatja, hogy mit jelent a felderítő repülőgép a parancsnokságának, akkor ez az új rádiótechnikai vívmány hadászati szempontból illuzóriussá vált volna. Eppen ennek a problémának az elmés megoldása volt az, ami az angol hadvezetőséget arra indította, hogy megvásárolja a fiatal mérnök találmányát.

Abrossimoff zsenialitását dicséri, hogy *McAllister* vacsora közben elejtett fentebbi megjegyzése elég támpontot szolgáltatott neki arra, hogy saját laboratóriumában a *McAllister* által megoldott probléma egyik sebezhető pontjára rátapintson, bár az angol *Secret Service*, vagyis kémelhárító osztály nyomozási adatai (s az angol *Secret Service* adatai mindig alaposak, amint az a világháborúban is kitűnt), kétségtelenül bebizonyították, hogy *Abrossimoff* csak rátapintott, de nem tudta megoldani azt, amit akart. Vélelőn volt tehát, az ami a *Földközi-tenger angol flottaparancsnokának oly izgalmas felírát szerzett az idei augusztus 3-iki hadgyakorlat során*.

Ismeretes, hogy a walesi herceg és legfiatalabb öccse György herceg az idén augusztusban megtartott Földközi tengeri flottamenővereket a király nevében szemlélték meg. A király ugyanis az Atlanti-óceáni flottagyakorlatokon vett részt. A két angol herceg, mind afféle vérbeli sportsman nemcsak szemlélni, de részt is akart venni a munkában. A két királyi testvér mérő sportszeretéből beszállt az egyik felderítő hidrolánra. Nagyon kíváncsiak voltak a *McAllister*-féle rádiótelefon működésére. Vidáman ültek be a gépbe s nemsokára eltűntek a felhők között. A repülőgép-anyahajó parancsnoka izgatottan várta a rádiótelefonon keresztül való érintkezés kezdetét. Feszült izgalomban multak a percek, de az angol trón várományosával és annak öccsével nem tudtak összeköttetésbe lépni. A rádiófóztiz furcsa légköri zavart észlelt. Mintha valaki szándékosan „belezavart” volna.

A teljes gőzzel haladó flotta minden egysége megkapta a parancsot a zászlóshajóról: *Figyelni a tengert. Hátha szerencsélenség érte a fenségeket*.

Félóra múlva tűnt csak fel a hercegek hidrolánja. Mosolyogtak, miután zökkenés nélkül „landoltak” a repülőgép-anyahajón s kiszálltak a fedélzetre. Az admirális azonban tudta, hogy a fenségek mosolya csak sportemberi udvariasságból ered, mert hiszen a rádiótelefon teljes kudarcot vallott. Pedig ennek a működése érdekelte volna őket a leginkább. Azonnal vissza is vonultak kabinjaikba.

A flottaparancsnok ekkor rádiógrammot küldött Londonba, amelyben bejelentette,

ndó tár-
teszi a
révén.
ényes,
ígetések
ha ava-
z ellen-
felderítő
kkor ez
adászati
Éppen
goldása
et arra
mérnök

hogy
entebbi
áltatott
ában a
egyik
ár az
lharító
Secret
int az
telenül
csak
ami azt,
ami a
okának
usztus

és leg-
idén
engeri
szem-
lantli-
A két
isman
venni
merő
derítő
lak a
ésére.
okára
ógép-
ta a
vezés
k a
sával
ötte-
gkőri
osan

nden
zlos-
eren-

gek
enés
ajón
zon-
csak
mert
lott.
olna
mul-

mot
tte,

hogy a rádiótelefon csődöt mondott. A nyomaték kedvéért azt is hozzátette, hogy a királyi fenségek az új készülék kudarcával kapcsolatosan félóraig komoly veszélyben forogtak s látható kedvetlenséggel fogadták ezt a fiaskót.

Ezzel szemben azonban az Atlanti-óceánon gyakorlatozó angol flotta egészen más érfelmű rádiogramokkal árasztotta el a londoni hadügyi hivatalt, ahol a fiatal McAllister maga is izgatottan várta a híreket.

Ezek a rádiogramok a következőkről számoltak be, amiről azonnal tájékoztatták a sajtót is. A hivatalos jelentés így szólt: „*Öfelsége látható meglepéssel szemlélte a rádiótelefon működését. Az Atlanti-óceáni flottagyakorlatok legnagyobb sikere ez az új készülék, amely egy fiatal mérnök találmánya.*”

A Földközi-tengerről érkezett jelentés ezzel szemben teljes kudarcról számolt be. A műszaki tisztek s maga McAllister is vegyes érzelmekkel fogadták a két homlok-egyenest ellenkező híradást. Az mindenestre megnyugtatta a fiatal mérnököt, hogy a György király jelenlétében folyó Atlanti-óceáni nagy-flotta százszázalékosan igazolta a szakértők várakozását. A király előtt mégis csak sikert aratott a rádió-telefon.

McAllister érthetetlennek találta a Földközi-tengeri flotta admirálisának a jelentését s a tisztek is egy véleményen voltak vele. Egy ideig tanakodtak, végre összeköttetésbe léptek a Secret Service-szel, a kémelhárító osztállyal, ahonnan furcsa, s részben megnyugtató jelentés érkezett. A Secret Service ugyanis arról számolt be, hogy a titok nyitja Marseille-ben van, ahol a kémelhárító osztály ügynökei egy Abrossimoff nevű orosz mérnököt állandó megfigyeles alatt tartanak egy idő óta.

Senkisé tudta ekkor a jelenlévők közül, hogy a kémelhárító-osztálynak ez a jelentése együttal az egyik szintén jelenlévő fiatal műszaki tiszt halálos ítéletét jelentti.

Ez a fiatal tiszt ugyanaz nap éjszakáján agyonlőtte magát. A nyomozás számai Yvette La Belle-hez, a Londonban szereplő francia táncosnőhöz vezettek, akiről köz-tudomású volt, hogy a fiatal tisztet ke-gyeibe fogadta.

Kitűnt tehát, hogy titokban bonyolult harc folyik a rádiótelefon titkáért s hogy ennek a titok leple alatt folyó harcnak a számai Londontól Marseille-ig s az Atlanti-óceántól a Földközi-tengerig nyúlnak.

Előre kell bocsájtani azt a régtudott tényt, hogy az angol világhatalom lét-kérdése: a világtengerek felett való uralom. Érthető tehát, hogy Angolország tengeri haderejét állandóan növeli, de leg-főképpen is arra törekszik, hogy hadiflottá-ját technikailag mindinkább tökéletesítse. Ezek után nem csodálható, ha az egész angol közvélemény azonnal napirendre tért a Földközi-tengeri hadiflotta kudarc fölött

és feszült izgalommal követte az Atlanti-óceánon lefolyó eseményeket.

Ezen a hadgyakorlaton dőlt el a rádió-telefon sorsa. A „Courageus” nevű leg-modernebb repülőgép-anyahajóról öt bomba-
vető és egy már a rádiótelefonnal felszerelt felderítő hidroplán emelkedett a magasba s az „ellenséges” flottaformációk fölé repült.

Tekintettel arra, hogy ebben a manőverben a rádiótelefonos felderítésnek jutott a legnagyobb szerep, a király is a legnagyobb érdeklődéssel figyelte Sir Bolton Egres-Monsell, az angol tengeri haderők lord-admirális társaságában az „ütközetet”.

Az angol király érdeklődésére jellemző, hogy a kísérlet előtt szerencsekívánatait fejezte ki Winston repülőkapitány előtt, mielőtt az felszállt volna. A kapitány pilóta-sapkája alatt speciális fejhallgató, előtte távolbalátó műszer s kezében az új konstrukció: a rádiótelefon tette ki a „harci felszerelést”, mikor elindult útjára.

Ekkor R. G. H. Henderson, az Atlanti-óceáni flotta admirális kiadja a parancsot s a flottaegységek megindultak az „ellen-ség” felé. Megkezdődött az „ütközet”.

Winston kapitány 5000 láb, azaz körül-belül 1500 méter magasra emelkedett a szembenálló flotta fölé. Több kilométer távolságról is zavartalan összeköttetésben maradt a „Courageus”-on vezénylő Henderson admirálissal. Ezt a beszélgetést természetesen nem szakította meg a „központ”, amint az nem is olyan régen még divatban volt a nagyvárosi telefonálások-nál. Folyt a szó a magas régiók és a méltó-ságteljesen úszó zászlóshajó között. Avatlatlan fül nem hallhatta ki ezt a beszél-getést, mert a hullámhossz (rövidhullá-mokról van szó!) önműködőleg változott minden hatvanadik másodpercben. Mire az ellenség elfoghatta volna az éter hullá-main alányargaló üzeneteket, máris új lovat — bocsánat, másik hullámhosszt váltott s így a felderítés százszázalékos ered-ménnyel végződött. Winston kapitány za-vartalanul mondta be Henderson admirális-nak az ellenfél minden mozdulatát s így fölényesen legyőzték az „ellenséges” flottát.

Lehetséges, hogy az esetben, ha Abrossimoff történetesen az Atlanti-óceánon folyó flottamanőverének rádiótelefonos üzenetváltásait akarta volna kifürkészni, akkor talán Winston kapitány hiába emel-kedett volna a levegőbe s hiába figyelte volna az angol király is a kísérletet. Abrossi-moff azonban a Földközi-tengert tisztelte

Aleplezett spiritizmus

E műben a legnagyobb spirítiszták mutatványai vannak leírva. Ára bérmentve 1 pengő 20 fillér. Megrendelhető: a „Déliháb” kiadó-hivatalában, Budapest, VII, Dohány ucca 12

meg jelenlétével s egy marseille-i tengerparti villában akart ráhangolni a rádiótelefonos beszélgetésre, de próbálkozásával felsült. Csak zavarni tudott.

A fentvázolt előzmények után drámai gyorsasággal perogtek le az események.

A *Secret Service* ügynökeinek gyerekjáték volt a francia táncosnő, az öngyilkosságot elkövető fiatal angol tiszt és az *Abrossimoff* közötti összeköttetés szálait felgombolyítani. Két nappal a hadgyakorlatok befejezése után kézben voltak az összes bizonyítékok és Yvonne *Belanger*, művésznevén Yvette *La Belle* máris a rendőrség foglya volt.

A francia táncosnő mindent beismert, *Abrossimoff*-fal való összeköttetését is. Megnevezte azt az idegen hatalmat, amelynek javára kémkedtek. A szerencsétlen fiatal tiszt, amint az a vizsgálat során kiderült, túlzott becsületérzésből ment az önkéntes halálba. Yvette *La Belle* annyira elcsavarta a fejét, hogy elárult hadtitkokat a kémnőnek, akibe halálosan szerelmes volt. *La Belle* ki is használta a fiatal tiszt érzelmeit, de a rádiótelefon titkát nem tudhatta meg, azért sem, mert *McAllister*-en kívül csak néhány magasrangú műszaki tiszt tudott a lényegéről.

McAllister kihallgatása is jellemző volt

arránzve, hogy ez a francia nő, aki idegen hatalomnak kémkedett, minő varázst tudott gyakorolni a férfiakra. Amikor a mérnököt udvariasan beidéztek a Scotland Yard-ra, nem akarta elhinni *McIntosh* felügyelőnek, hogy Yvette *La Belle* veszedelmes nemzetközi kémnő. Még mindig erősen élt a fiatal mérnök lelkében a párdüctestű nő emléke, pedig legutolsó együtt-létük óta hat hónap telt el. Márciusban szakadt meg a viszonyuk, mikor is *La Belle* látta, hogy *McAllister*-rel semmire sem megy s erre kiadta az útját.

Amint látjuk, az ideai augusztusi angol tengeri hadgyakorlatok bővelkedtek a szenzációkban, de ezekből a szenzációkból kevés jutott napvilágra. A rádiótelefon megérdemelt sikert aratott a közvéleményben s így a nagyközönség ezt a rádiótechnikai vívmányt könyvelte el, mint az ideai angol hadgyakorlatok szenzációját.

Arról persze csak kevesen tudnak, hogy milyen harc folyt az új rádiótelefon titkának a birtokáért.

Yvonne *Belanger* alias Yvette *La Belle* sorsa egyelőre az angol igazságszolgáltatás kezében nyugszik. *Abrossimoff*-ot az angol kormány felkérésére a francia hatóságok kiutasították országuk területéről.

A NEVETŐ MIKROFÓN

Gyermekésszel

A gyógyszerész kistfia egy üveg étterrel önti le a rádólőkészüléket.

— Mit csinálsz! — rivall rá az apja.

— Éteri muzsikát akarok hallani.

A beszélő páncélszekrény

Egyik pesti bankár olyan páncélszekrényt vásárolt magának, amelyik azonnal „tolvajt” kiált, ha valaki belép a szobába. A páncélszekrényben ugyanis egy belül elhelyezett gramofonos hangszóró működik. Amerikai patent.

A bankár éppen a zeneszerző barátjának mutatja a páncélszekrényt, amikor a páncélszekrény elküldte magát:

— Tolvaj!

A zeneszerző ijedten néz körül és odasúgja a bankárnak.

— Csodálatos találmány! De hát hogyan lehetséges ez, hiszen még nem is hallotta az új zeneszámomat!

Igazat mondott

Párbeszéd a stúdió udvarán.

— Hallom, hogy a rádióban nemsokára menni fog a darabod.

— Egyelőre csak elfogadták.

— Gratulálok.

— Köszönöm.

— És ki volt az, aki elfogadta?

— A stúdió portása. Ő vette át.

A nagy orr

Hosszú, hullámos orrjáról közismert színész jelentkezik a stúdióban.

— Sajnos, le kell mondanunk önről — mondja a rendező.

És hozzáteszi:

— Ninesen megfelelő hullámorhosszunk...

De a színész nem hagyja magát.

— Annyi orvhallgatójuk van, hát legyen egyszer orrhallgatójuk is!

Hiába volt minden kínálkozás... A nagyorrú színész *hosszú orral* távozott.

Volt!

A falusi atyafi rádiót vásárol. A kereskedő váltóáramú csövet mutat neki.

— Nézze meg jól!

— Látom. Oszt mennyi ez?

— Kétszázhusz volt!

— Voltra nem ad a zsidó. Engem csak az érdekel, hogy most mennyi az ára.

Zúróakkord

Rádiótechnikai órán.

— Hol van a legtökéletesebb árnyékolt rács?

— A Markóban.

TÖRTÉNETEK

A RÁDIÓSTÚDIÓBÓL

Öt perc szünet a pillanatnyi fellélekzés ideje. A „közreműködők” kivonulnak egy cigarettányi — pauzára a folyosóra. Őt perenyi oázis a komoly munka közben. Olyan ilyenkor a folyosó, mint színházak „kispad”-ja. Megkezdődnek az ugratások és egymást követik a humoros esetekről való beszámolók.

Temesváry János, a Waldbauer—Kerpely vonósnegyes és egyszemélyben a rádió háziqintettjének kitűnő brácsaművésze viszi a szót. Egy kollégáról mesél, aki — hm, hát előfordul a legjobb családban is — fűnek-fának adósa Budapest székestvárosban.

— Ugyannyira — mondja, — hogyha a barátunknak az Oktogonon van dolga, kénytelen a stúdiótól a Városligetig kikerülni, hogy elkerülje körüli hitelezőit.

A fenti történet hőségnek pénztelen sors-társához fűződik az alábbi jóízű bohém-jelenet.

Van a rádió Sándor-uccai épületének kapualjában egy trafik, a portás fülkéjében. Ez előtt a fülke előtt állott meg történetünk üressebé hőse és fordult a következő szavakkal a portáshoz:

— Mondja, barátom, elad maga egy darab cigarettát is?

— Hogyne kérem, természetesen — válaszolta az előzékeny portás.

— Akkor, kedves öregem — fordult a detail-bevásárló a mellette álló Csanády főrendezőhöz, — légy szíves kölesönözz nekem öt fillért elsejéig!

Gyarmathy Sándornál is okvetetlenkedik néha egy pár telefonáló, akik — Gyarmathy ingerült arcáról sejtve — holmi felszólításokat suttoghatnak a telefon tulsó végén.

Ugylátszik, megunhatta már a sok zaklatást, mert legutóbb ezt kiáltoita be a kagylóba s nem a legnyugodtabb hangon:

— Nem vagyok itt kérem és vegye tudomásul, hogy a jövőben legfeljebb csak éjfél után találhat meg a stúdióban.

Polgár Tibor közeleg a folyosón. — Ah, itt jön a méltóságos úr, — mondja valaki.

— Miért méltóságos úr? — fordulnak hozzá többen.

— Hja, mióta régészeti főfelügyelő lett, méltóságos cím jár neki!

— Mi az, hogy régészeti főfelügyelő? — kérdezik.

— Hát ő assa ki mindég a legrégebb műsorszámokat! — hangzik a nagy derűtliséget keltő válasz.

Az egyik altisztnek egy hároméves kislfia van. Kevés ember dicsekedhet olyan népszerűséggel a stúdió berkeiben, mint ez a csöpp-ember. Sőt, nem biztos, hogy Havel vezérigazgató annyira bennfentes lenne itt, mint ez a gyerek.

Szabad ki- és bejárása van mindenhová, mint ahogy az egy szlárhoz illik is. Megesik, hogy a próbák alatt a karmester üvegfülkéjéhez megy, odalapítja az orrát az üvegfalhoz s a karmestert utánozva lóbálja az apró karjait s így csinál konkurenciát a bent ágáló „bácsinak”. Veszedelmes kritikai érzéke van és a műsoron szereplőket a legmeglepőbb kijelentésekkel szokta bírálni.

Nemrég Száder tanárt, az operaház kitűnő kürtösét tüntette ki megszólításával. Addig ráncigálta a nadrágját, amíg a figyelmet magára vonta s a következő elismerő szavakkal lepte meg a művészt:

— Jól van, bácsi, ma egész szépen trombitáltál!

A népszerű Scherz bácsi szívesen elkártyáztat, ha éppen egyéb dolga nincs. Egy pókerpartinál nem a legnagyobb szerencsével játszott, ami érthetően sokáig bosszantotta.

A parti egy másik résztvevője körülbelül egy hét múltán találkozott vele a körúton, mikor is Scherz bácsi a másik oldalról átjövet üdvözlés helyett ezzel szólította meg.

— Hát kérlek, mégis pirosra kellett volna bemennem!

Ugratják a folyosón Kiszely Gyulát, a rádió rendezőjét, aki tudvalévően operett-komponista is.

— Tudjátok, miért jár Kiszely mostanában olyan sűrűn a Dunakorzóra? — kérdezi a jókedvű Polgár Tibor.

— ? ? ?
— Mert azt reméli, hogy „egy régi nótát hoz Budáról át a szél...”

AMIT ÉRDEMES LESZ MEGHALLGATNI:

Dankó Pista nótáit halljuk Pósa Lajos verseire. Dankó cigányzenész és dalköltő volt, egy időben Szeged legnépszerűbb szülőtte. 1858-ban született és szülővárosában Szegeden muzsikált. Szinte sorsdöntő az életében találkozása egy akkor még kevésbé ismert szegedi újságíróval, a szegedi színház titkárával: Pósa Lajossal. A színházi titkár és a cigányzenész csakhamar összelelednek és Dankó magyar melódiáira Pósa Lajos ír verseket. Ezek a magyar dalok máról-holnapra páratlan népszerűséget biztosítanak a költőnek és a dalszerzőnek. Annnyira, hogy Pósa Lajos Budapestre költözik — szerkesztőnek, az *En Ujságom* híres gyermeklapját csinálja. Dankó Pistának is szűk lesz Szeged, ő is a fővárosban telepedik meg, dalai annyira meghódítják a lelkes közönséget, hogy Dankó Pista már népszerű műveket is ír, az egyiket, a „Cigányszerzem” címűt 1898-ban az Óbudai Színház, a „Halász szeretőjé”-t pedig a Városligeti Színház mutatja be. A Pósa—Dankó-kettős szinte halhatatlanná tette nevét a magyar dal történetében, mindketten szobrot is kaptak. Szegény Dankó Pista, fiatalon pusztult el tüdővészben.

Giacomo Puccini operáiból hallunk ábrándokat a Budapesti Hangversenyzenekar hangversenyén, pénteken, szeptember 30-án, este 8.35 órakor. Mint a zenészek általában, Puccini is rendkívül szórakozott volt fiatalabb éveiben. Egy ízben szivarozva járkált Velencében s egy olyan összekötőhídra került, melyen szigorúan tilos volt a dohányzás. Éppen harangoztak, Puccini kivette mellényzsebéből óráját, hogy a harangszó után igazítsa be. Ebben a pillanatban feltűnt a híd másik végén egy zsendár. Puccini megrezzent, nem akarta, hogy rajtakapják a dohány-

zason, gyors mozdulattal bedobta a vízbe — az óráját, az égő szívart pedig nyu-

Puccini

gotdan mellényzsebébe süllyesztette. A zsendár feltartotta, Puccini persze tagadta, hogy dohányszórt volna. — Nono — mondta a zsendár, — hiszen most is füstöl az úr mellényzsebe. — Elővette noteszát és felírta a peches Puccinit. Az óra a víz fenekén fekszik, a mellényzsebe kiégett, büntetést kellett fizetni. Puccini saját bevallása szerint a pech iskolapéldája volt ez.

Harsányi Zsolt előadását halljuk vasárnap, szeptember 25-én délután. Harsányi 1887-ben született, egyike a legsokoldalúbb magyar íróknak. Írt verseket, elbeszéléseket, regényeket, színdarabokat, újságcikkeket, fordított színpadi mű-

Harsányi Zsolt
(Magyar Erzszt felv.)

veket. A színpadi Mikszáth-reneszánsz Harsányi Zsolt nevéhez fűződik. „A vén gazember” dramatizálása egyike volt a magyar színpadi irodalom híres sikerű műveinek. Harsányi szóban és írásban a legjobb csevegők egyike s ezért vasárnapi előadása bizonyára rendkívül szórakoztató és öleletes lesz.

Harmath Imre és Fényes Szabolcs új operettjét, a „Manolitá”-t közvetíti a rádió vasárnap, 25-én, este 8 órakor. Harmathot a színházi világban úgy ismerik, mint a librettóírás világ-rekorderét. Volt olyan operettje, amelynek librettóját két nap alatt írta meg.

Harmath Imre

Könyvű versikéi a pesti ucca sajtóságos és fanyar humorát tették a műdalokban divattá. Híres sikerű slágereket írt Harmath, melyeknek sikere annál nagyobb volt, minél kevesebb volt az értelmük. A legnagyobb sikere a „Teve van egy pupú, két pupú, sőt több...” című halhatatlan műremeknek volt. Tagadhatatlan azonban, hogy Harmath sajtóságos stílust teremtett meg a pesti „sláger”-irodalomban. A pesti sláger egyik feltétele ma már, hogy a verset hozzá ő írja. Számítalan operett szerzője, köztük a világsikerű „Maya”-é, melyet szintén Fényes Szabolcsal együtt írt.

Bethlen Margit grófnő tart „Példabeszédek” címen előadást hétfőn, szeptember 26-án délután 5 órakor. Bethlen Margit grófnő gróf Bethlen István volt miniszterelnök felesége, 1882-ben született. Tökéletesen beszél több világnyelven. Amerikai körútja alkalmából több amerikai városban sikerrel tartott angolnyelvű előadást. Estéző hetöltő szín-

Bethlen Margit grófnő
(Angelo felv.)

műve: „A szürke ruha”, a Vigszínházban került színre. Elbeszéléseket is írt, meséket s egy mesejátékát arisztokrata körökben elő is adták. „Egy élet” címen jelent meg lírai regénye.

Alfred Piccaver-t halljuk énekelni gramofonlemezeken ezen a héten. Piccaver 1886-ban született Long Suttanben, Angliában. Apja vegyész volt, családja Spanyolországból származik. Kalandos élete volt Piccavernek. Fiatal korában kivándorolt Amerikába és ott elektrotechnikát tanult — mellesken azonban zenét és éne-

Piccaver Alfred

ket is. Mestere bizony nem volt túlságosan jó véleménynyel a fiatal Piccaver elektrotechnikai tudásáról és Piccavernek az egyik műhelyből úgyszólván menekülnie kellett, mert egy téves kapcsolás következtében rövidzárlatot okozott. 1908-ban lépett fel először színpadon, visszatért Európába és a prágai Neues Deutsches Theaterhez szerződött. Itt már első fellépésével megkezdődött világkarrierje és Piccaver legnagyobb élménye — saját elbeszélése szerint — az volt, mikor amerikai turnéja során egy galamböszjenki ugrott fel a színpadra s a nyílt színen megölelte. — Hallo, boy — mondta ajenki, — én voltam a te mestered. — Bocsánat — felelte Piccaver, — az én énekmeesterem régen meghalt. — Kiderült, hogy a lelkes ölelkező Piccaver hajdani szerelómestere, aki annak idején valósággal kibruclalta a műhelyből a később világhírűvé vált lírai tenort.

Vitéz Miklós „Megvan Frédi bácsi” című novelláját olvassa fel szeptember 28-án délután 4.15 órakor. Vitéz Miklós 1888-ban született. 23 éves korában jelentek meg első novellái és elő nem adott színdarabjai. 1914-ben adta elő a Magyar Színház első drámáját, a „Gyává”-t. A harc-téren egész sereg egyfelvonást írt, melyek közül a „Csend... Várni” pályadíjat is nyert, az „Akiknek egy a sorsuk” című pedig a Nemzeti Színház fogadta el. A Madách Színház művészeti vezetője lett a háború után.

Vitéz Miklós

majd később az Uj Színház igazgatója. „Öregesen-rangosan”, „Tiszta dolog”, „B. Nagy Gergely” című színpadi műveit a Nemzeti, illetőleg a Kamaraszínház adta elő. Maga Vitéz Miklós legjobban „Békesség” című drámáját szereti.

Sík Sándor és Szathmáry István költeményei a szerzők interpretálásában kerülnek előadásra szeptember 30-

Sík Sándor

án pénteken este 8 órakor. Sík Sándor, a kiváló költő és kegyesrendi tanár 1889-ben született. Mélyérzésű vallásos költeményei előkelő helyet biztosítanak számára a magyar költők sorában. Majd egy tucat verskötetet jelent meg. Különösen nagy érdeklődést keltenek újszerű zsolttárfordításai.

Szathmáry István 1877-ben született, megyei főjegyző volt. Hazafias versei tették népszerűvé nevét. Költeményei napilapokban és szépirodalmi folyóiratokban jelentek meg és összegyűjtve, könyv alakban is.

Szathmáry István

ALFA

FELLÁZADT AZ EMBEREK VILÁGA ELLEN

Földresujtotta mesterét — Csataérré változtatta a kiállítási termet — Amerikai vevők visszaléptek a megvételétől

Alfával, a londoni kiállítás rádióemberével már foglalkoztunk. Most különös hírt hoz felőle a táviró. Az *Olympia* épületében rendezett kiállításon a hatalmas tömegeket vonzó gépember fellázadt ura és mestere ellen.

Hatalmas ökle lecsapott a fentalálóra, mr. *May* koponyájára és csak hajszálon múltott, hogy szétloccsantsa azt az agyvelőt, amely meglepette.

Mr. *May* vérbe borultan zuhant el az *Olympia* kupolatermék padlóján. A jelenlévő nők velőtrázó sikolya egybeolvadt *Alfa* vészkiáltás sziszegésével. Aztán a gépember mellvértje alól láng csapott ki. Már felő volt, hogy *Alfa*, „aki” egész testében reszketett, éktelen dühében a levegőbe röpíti az *Olympia* épületét önmagával s az emberekkel egyetemben. Legalább is úgy látszott már.

A közönség dermedt rémületben az ajtó felé tódult.

Alfa úgy hörgött, mintha egy forrongó kráter volna a belsejében. A különös, megmagyarázhatatlan sístérgés a pánikot még jobban fokozta. Olyannyira, hogy számszerűen megsebesültek az ajtóknál a nagy tölekedésben.

A fentalálóra, mr. *May* véres fejjel, eszméletlenül feküdt a talpazatán álló *Alfa* előtt. Az elősiető teremőrök mehökkentek az elébük táruló látványtól. *Alfa* ökle még mindig fel-alá járt a levegőben. Olyan volt, mint egy bosszúálló, vérszomjas szörnyeteg, mint egy életrekelt bálvány, amely az emberek életére tör. Már nem volt az az engedelmessé szolgáló, aminőnek napról-napra mutatkozott. A mesék ama gépembere nézett velük farkasszemmel, amely fellázad az emberek világa ellen, hogy megsemmisítse azt.

Mr. *May* egyik jelenlévő munkatársa nyerte vissza elsőnek a lélekjelenlétét s azon egyszeriben a füstölgő *Alfa*-ra rohant. Felrántotta a gépember mellvértjét. Erre hatalmas láng csapott feléje.

A teremőrök időközben a kézi tűzfecskenőkkel *Alfa* mellett termettek. Megindult a küzdelem az emberek és a robot között, amelyben végül, ha égési sebek árán is, de az emberek győztek. *Alfa* gumival bélelt bendőjét, a robbanásszerűen égő szigetelőanyagokat sikerült eloltani.

Könnyen végzetessé válható *üzemzavar* állott be *Alfa* „szívében”. Az egyik csavar meglazult s rövidzárlat keletkezett, amelynek szikrája lángba borította a gyúlékony anyagokat.

Ez az *üzemhiba* éppen abban a pillanatban robbant ki, amikor mr. *May* amerikai érdeklődők egy csoportjának készült bemutatni *Alfa* sokoldalú képességét. Az amerikaiak ugyanis 50.000 dollárt ajánlottak fel a rádiós gépemberért, de mr. *May* keveselte ezt az összeget. Hogy vételkedüket fokozza, meghívta őket egy speciális bemutatóra, amelyen a gépember az eddigieknél külön mutatványokkal szolgált volna. Ugy látszik, hogy *Alfa* megunt már a napról-napra ismétlődő produkciókat. Az is lehet, hogy mr. *May* túlsokot kívánt tőle s erre fellázadt: meglazult egy csavara és fejbe sujtotta teremtőjét.

Mr. *May*-t az elősiető mentők kórházba szállították, ahol azonnal megoperálták. Sebesülése nem volt súlyos. Sokkal érzékenyebben bántotta őt az, hogy *Alfa* nem tudja eladni. Az amerikaiak ugyanis kijelentették, hogy ilyen veszedelmes gépember nekik ingyen sem kell. Hiába is hivatkozott a fentalálóra mr. *May* *Alfa* első bemutatkozására, amikor a jenkik lelkesedő tetszésnyilvánítása közepette egy revolver kezelésében a gépember meglepő ügyességet tanúsított. Hiába magyarázta mr. *May*, hogy *Alfa* szükség esetén hibátlanul tud működtetni egy gépfegyvert is. Az amerikaiak csak vállukat vonogatták, gyógyulást kívántak a fentalálónak s otthagyták őt a kórházi ágyon.

Alfa pedig a lázadásáért bűnhődni fog. Kicsérélik s teljesen átépítik a belsejét: *üzembiztossá teszik*.

Addig is azonban mr. *May* máris arra gondol, hogy felépülése után megalkotja *Alfa* testvérét, *Bétát*. *Béta* tökéletesebb lesz, mint *Alfa*, különösen a revolver- és gépfegyverkezelésben.

A fentalálóra ugyanis bízik abban, hogy *Bétát* majd eladhatja az amerikaiaknak. *Béta* felépítésénél *Whitney* amerikai mérnök hosszú esztendőket óta ismeretes leírását tartja majd szem előtt. *Whitney* még a rádiótechnika csecsemőkoriában kísérleteket folytatott gépkatonák és géprendőrök előállítására. Mr. *May* bízik abban, hogy a megszületendő *Béta* nagyszerű katona vagy rendőr lesz. *Alfa*t portásnak akarja „kiképezni”.

Egyelőre azonban a „lázdó” *Alfa* sorsa érdeklő még mr. *May*-t. A szigetelőanyagok égése nem sértette meg a rádióember gőrszókóját, amely egyensúlyban tartja. Így nem is olyan nagy a baj, mert amíg egy

LEN

éleletől

pillanat-amerikai zült be-gét. Az ajánlot-mr. May elkedvű-speciális az eddi-szolgált anta már ókat. Az ánt tőle varja és

órházba perálták. érzeke-fál nem anis ki-es gép-liába is lfa első kendező revolver yességet ay, hogy működ-ak csak ivántak kórházi

ni fog. elsejét :

is arra galkotja bb lesz, és gép-

ogy laknak. mérnök efrását még a leteket ik elő-gy a a vagy a „ki-sorsa anyagok gírosz-a. Igy ig egy

gépebernek még megvan a gíroszkópja, nyugodtan, felemelt fejfel sétálhat az emberek között, ha van rádió-esze is hozzá. A gíroszkóp adja meg ugyanis a gépeber méltóságteljes tartását. Az az egyensúlyozó készüléke.

Alfa tehát történelmet csinált a londoni Olympia épületében rendezett kiállításon. Ő az első gépeber, „aki” valóban fellázadt. Tatarozása valószínűleg néhány napon belül befejeződik. Addig is azonban mr. May-nek jobbulást kívánunk, sok szerencsét Béta jövőendő megalkotásához. Egyben szerényen emlékeztetjük multkori nyilatkozatára, amikor is mosolygott az egyszeri Gólem legendáján. Akkor mr. May azt mondta, hogy Alfa nem ismeri az engedetlenséget és lám, a rádióember majdnem Gólem útjára tévedt.

Hajszálon múltott, hogy megölje a fel-találóját.

Minden jó, ha a vége jó. Alfa újjászületik s ezek után talán engedelmesebb lesz, ha amerikai vevők jelentkeznek. Addig is azonban még sok víz fog lefolyni a Temzén, míg Alfa gazdát cserélhet. Mr. May 80.000 dollárt akar érte. A mostani pénzsűke világban ez túl magas ár.

Alfát mindenesetre most tréningbe fogják. Portás lesz belőle, ha fog rajta a tanulás, de a revolverrel való bánás tudományát sem fogja elhanyagolni.

Jaj lesz annak a gangszter-társaságnak, amelynek ez a fotócellás szemű házórzó revolverrel a kezében majd útjába áll s rákiált fülbemászó hangján: „Fel a ke-zekkel!”

Neuregiben még Alfa, a londoni rádió-ember szelíd „élőfény” volt. Túrte, hogy a szép angol szí-nesző meg-űelje... Aztán fellázadt...

Rádiójele levelesládája

...Ha a stúdió vidám-estet rendez, nincs abban köszönet. Meghallgattam a „Vége a nyárnak” című kabaréműsort. Miért kell az unalomig ismert és a rádióban is többször előadott tréfából állnia az ilyen estnek? Miért nem lehet újat is hozni?

K. László, Budapest.

A rádió prózai előadói ellen van kifogásunk. Sokszor a legértelmesebb előadást hallanánk, ha az előadó hibás és rossz előadómódja az értékes gondolatokat agyon nem csapná. Valamiféle előadói cenzust kellene behozni. Az olvassa fel csak a saját művét, aki tűrhető előadó.

Német Félix, Nyíregyháza.

„A régi jó Gvadányi” című előadást hallottuk 12-én. Gvadányival szólva éppen nem volt nevezhető „Unalmas órákban való időöltés”-nek, de ez még a kisebbik baj volt. Nem a szerző olvasta fel, hanem más. Ha már valakinek a művét más olvassa fel, az aztán kifogástalan „rádióképes” előadó is legyen, mert különben igazán nem indokolt a szereplése.

S. Márton, Mád.

Igen ritka a rádióban a jó zenekari hangverseny. Szinte megrögzött szokássá vált, hogy a zenekari műveket „kvintettek”, pár tagból álló zenekarok hozzák. Ha szimfonikus zene, akkor legyen tényleg szimfonikus. Ilyen hangversenyekkel nem csinálhatnak propagandát a komoly zenének.

Dr. N. Ferenc, Kékestető.

Végre! Megtört a jég 11-én, vasárnap délben a zenekari hangverseny után könnyű zenét és tánclemezeket kaptunk gramofónon. Határozottan jobban ízlett a vasárnapi ebéd! A vasárnapi gramofon-hangverseny mindig ilyen lehetne, mint 11-én.

Zirkelbach Ödön, Nagytétény.

Csütörtökön délután öt órakor leírhatatlan meglepetésemre „A gyöngytyúk-

tenyésztés”-ről hallottam Iebilincselő előadást. Még hozzá a Földművelésügyi Minisztérium sorozatában. Hát nem elég vasárnap? Hétköznap délután melyik mezőgazdának van ideje és türelme ilyen előadást hallgatni?

Nagy Sándor, mk.

Vajjon ki tud felelni arra a kérdésemre, hogy miért nem működik gyakrabban Budapest II.? El nem tudom képzelni, mi az oka ennek? Talán a gramofonlemezeket féltik a kopástól?

K. K., Cegléd.

Sok a rovat. Az operett fejlődése című maratoni rovatról nem is beszélek ezúttal, de itt vannak az Opera mesterei, Meseóra, Tanfolyamok, Földm. Min. előadásai, Kantonzenekarok, házizenekar. Gyárilag készül az a műsor. Az üres formába minden héten beöntik az anyagot. Ilyenformán rövidesen megcsömörlünk.

Ferenai János, Kaposvár.

...Kérem, miért olyan unalmasak a prózai előadások? Amnyi érdekes és változatos téma van. Miért választja ki a stúdió a legérdektelenebbeket. Miért nem csinál maga a stúdió programot egyes tárgykörökre és miért nem osztja ki választott előadóknak feldolgozásra. Miért bízzák az előadások tárgyát a véletlenre?

Gabriel Nándor, Budapest.

Nem akarok neveket említeni. A Budapesti Hangversenyzenekar egyik hangversenyén egy-egy Csajkovszkij, Debussy, Rimszkij-Korszakov, Suppé és Jacobi szám mellett egészen ismeretlen muzsikuskor művei szerepeltek. Bocsánatot kérek, hogyan nézne ki az olyan előadóest, melyen pl. színészek helyett főkönyvelők szerepelnének s a színészek a statisztaszerepre szorítottok.

K. Béla, Csánytelek.

Jó, legyen, Radosné Bock Hilda tud énekelni, széphanú énekesnő. Tisztelettel kérдем azonban, miért csak bécsi srammlizentét énekel minden alkalommal?

E. Jenő, Újpest

A stúdió humora!!? pszzs.

Nádor Ernő, Budapest.

16 elő-
Minisz-
vasár-
mező-
en elő-

or, mk.

esemre,
rabban
pzelni,
nleme-

Cegléd.

című
zúttal,
eséőra,
Ka-
g ké-
inden
ormán

osvár.

ak a
váltó-
stúdió
csinál
árgy-
szlott
k az

apest.

Buda-
verse-
ussy,
szám
mú-
gyan
a pl.
elné-
orít-

telek.

tud
ettel
mli-

apest

pest.

NEM KÉRDEM, KI VAGY I
Bolváry legannyagobb Illushere, Főszereplők: Gustav Fröhlich, Liane Hald és Széke Székeli
(Bemutatója a Kvaróra és a Royal Apollo)

Amatőr film, amelynek Csontos Gyula és Fejős Pál a főszereplője

Kevés amatőr pergető büszkélkedhet olyan előkelő szereplőkkel, mint Csontos Gyula, Fejős Pál, Bingerth János dr., Nádosy Imre, Peverel Marley, Eiben István, Páger Antal. A Délibáb filmrovatvezetője lenn járt az új magyar film felvételeinél és amatőr filmet készített a produkcióról. Így kerültek a kis amatőrfilmre a professzionista film előkelőségei.

— Itt a konkurrencia — mondták a hatalmas felvevőgépek hatalmas operató jei — mikor a *Pereg a film* szerkesztője elővette kis masináját. Megjött a konkurrencia — mondták nevetve.

— De legalább nem piszkos konkurrencia — tette hozzá jogosan Fejős Pál.

Ezalatt mindenki rákerült a filmre, amelyből majd bemutatunk egy-két kockát — természetesen versenyen kívül, mert hiszen *szüritag* nem vehet részt a pályázaton.

A PÁLYÁZAT egyre nagyobb erővel fut tovább, bár már befejezéséhez közeledik. November elsején kihirdetjük a döntést. Ekkor dől el, hogy ki kapja a

Pathé Baby filmfelvevőgépet

és a verseny többi értékes díját.

Kérünk tehát mindenkit, hogy küldjön be egy-két filmkockát vagy másolatot a pályázat finisére.

EZEN A HÉTEN Szántó Klári és Loránt Imre kapták kölcsön a Délibáb felvevőgépét.

ÜZENETEK

Vidékieknek egyelőre nem kölcsönözhetünk felvevőgépeket. Majd a verseny második futamában, amely november elsején kezdődik.

ÁSVÁNYI. Nem kaptuk meg a jelzett filmkockákat. Kérjük, hogy küldjön helyettük újakat a Délibáb filmrovatvezetőjének nevére. Örömmel közöljük.

JELENETEK

Németh Ernő (fenn) és Taubner Rezső amatőr filmjéből

**EGY
KÜLÖNÖS ÉJSZAKA**

Egy édes midinette kalandjait
játssza meg új filmjében Anny
Ondra. Partnerei; Hermann
Thimig és Ralph Arthur Ro-
berts. Rendezte: Karl Lamac.
Bemutatja az Uránia már-
ványpalota és Ufa
filmszínház

A SZERELEM RŐL

Irtta: Marion Nixon

Felkértek, hogy írjak a szerelemről. Eleget teszek a kérésnek, de csak azért, mert most nem vagyok szerelmes.

Ne várják tehát azt, hogy a cikkben az én szerelmemről lesz szó. Szerelmes ember nem tud semmit a szerelemről; legfeljebb szerelméről vagy önmagáról beszélhet.

— Egészen furesa dolog a szerelem — mondta egyszer nekem valaki, aki nagyon szeretett, — én megmondom magának, hogy milyen.

— Ne mondja meg — feleltem, — mert elég jól ismerem magamat.

Ne higgyék, hogy ez büszke válasz volt. De az az ember akkor csak rólam tudott beszélni és nem ismerhette a szerelmet, mert engem mindig összetévesztett a szerelemmel. Abban azonban igaza volt, hogy furesa dolog... Vakít — azt mondják. Nem a túlerős fényforráshoz hasonlít-e ezzel, ahhoz

a fényhez, amelytől már nem látunk. Csak csukott szemmel lehet a napba nézni. Tanulság: csukott szemmel kell szeretni.

A szerelem a legnagyobb varázsló. A csúnyákat — és csak azok lehetnek csúnyák, akik még nem szerettek — széppé avatja. Azonban ennél még nagyobb tettekre is képes. Alapjában forgatja föl az embert, gyökeresen megváltoztatja. A gyermekből férfit nevel. Sőt: a lányból asszonyt!

Szerelem sokféle van, de szeretni csak kétféleképpen lehet: boldogan és boldogtalanul. A boldogtalan szerelem évszázadokon át valóságos kultusz volt. Különösen a romantikus frók szerették. Nekem, őszintén szólva, nem kenyerem. Viszont ismerek — és mindnyájan ismerünk — olyanokat, akiknek kenyere.

A boldogtalanul szerelmes férfi viszont:

Marion Nixon nehéz problémákon gondolkodik: a szerelemről szóló cikkét írja
(Fotó Fox)

a legjobb alibi. Minden okos asszony szerezz be magának. Hiszen azért boldogtalan az a szegény férfi, mert nem hallgatják meg: tehát a boldogtalan szerelem ma a női erény egyetlen bizonyítéka. (Kivéve ez alól a szabály alól persze a házasságot.)

Mégis, sokan azt mondják, hogy a boldog szerelmesek a boldogságot ismerik meg, a boldogtalanok pedig a szerelmet. Lehet. Ebben az esetben inkább mondjunk le arról, hogy megismerjük a szerelmet.

A szerelem tényleg hatalmas és kegyetlen. Ereje egyre növekszik és nem lehet ellene harcolni. Hyeenkor legjobb, ha a férfi átadja magát sorsának és a nő átadja magát a férfinak.

Igen sok mindenhez lehet még a szerelmet hasonlítani. Például a mérleghez, amely kellő adagolásban orvosság. A mértéktelenek számára pedig: halál.

Olyan sok történetet ismerek a szerelemről, hogy nem is tudom hamarjában kiválasztani közülük a legjobbat. Egyet azonban mégis szeretnék elmesélni. Így hangzik:

Egy hetvenöt éves francia öregasszonyt egyszer megkérdezte az akadémia egyik tagja, hogy melyik az a kor, amikor az ember már mentes a szerelem kísértéseitől.

— Honnan tudjam azt én — felelte őszintén az asszony.

Ebből a szellemes feleletből is csak az tűnik ki, hogy a szerelem kísértése végtelen. Általában azt lehet mondani, hogy az egész világot uralják a szerelem kísértései. Különösen éjjel felé, a kísértetek (vagy a szerelem?) órájában.

Nos, a szerelem tényleg összefügg a kísértetekkel. Mert minden igazi szerelemben van szellem. És a szerelem különben is túlvilági boldogságot ad.

Négy szem között

sok mindent el szabad mondani, talán még azt az izgalmas, rövid történetét is, amelyet Fejős Pál beszélt el (szigorúan bizalmasan) amikor a hollywoodi magyarokról volt szó. Halálos kimerülten és már majdnem reménytelenül csatangoltam a hollywoodi uccákon — meséli Fejős (californiai tartózkodásának első hónapjaiban) — és egy napon összeestem az éhségtől. Mentők vittek be a kórházba és másnap reggel megjelent az újságokban a hír: Fejős Pál magyar filmrendező összeesett az éhségtől... Egy ember volt csak a hollywoodi magyarok között, aki megjelent nálam a kórházban: Beregi Oszkár.

Még négy szem között sem lehet megjegyzést fűzni ezekhez a megrázó sorokhoz. Tudjuk, hogy kik voltak akkor már fenn Hollywoodban! Kár is a neveket felsorolni. Beregi Oszkár, a nagyszerű művész volt az egyetlen, aki az ördöklő amerikai karrierharcban is

nagyszerű ember tudott maradni.

Hollywoodról lévén szó, be kell számolni arról az érdekes tárgyalásról, amely szigorúan négy szem között indult meg a Metro-Goldwyn és egy Lenore Samaniegos nevű spanyol — apáca között. A dolog rendkívüli érdekessége abban van, hogy Lenore Samaniegosnak van egy filmszínész bátyja, bizonyos Ramon Samaniegos, aki művésznevén, mint Ramon Novarro talán már ismerlebb a közönség előtt! Ramon Novarro huga látogatába jött bátyjához és a vizitnek valószínűleg filmszerződés lesz a vége. Ramonnak tizenegy testvére van, köztük három lány, mindhárom apáca és ezek közül Lenore a legfiatalabb.

Négy szem között el szabad árulni azt is, hogy miért nevezik a Tarzant a második Trader Hornnak. Nem, nemesak azért, mert Van Dyke rendezte. Trader Horn középfrikai expedíciójánál több mint húszezer méter filmet

pergettek le. Ebből természetesen csak kétezeröttszáz kerülhetett bemutatásra. Olyan filmszalagok maradtak felhasználatlanul, amelyekből még három nagyszerű expedíciós film kitélt volna. Nos, ezekből most felhasználták a Tarzanban néhány jelenetet. Ez persze nem von le semmit a film értékéből... de érdekes: a gyártás műhelyitka.

El kell mondani végül a népszerű pesti filmszerkesztő esetét Greta Garbóval. Ugy volt, hogy repülőgépre ül (nem a filmszlár) kimegy Stockholmba és négy szem között megbeszéléseken megírják Garbo igazi életrajzát. Indulás előtt azonban megérkezett a pesti Metro direktorához Greta sürgönye: Garbo refuse all offers will not see anyone — Garbo minden ajánlatot visszautasít, nem akar látni senkit. Azt mondják, hogy Garbo az első nő, aki visszatámasztotta a filmgyártó ajánlatát...
Ime a bizonyíték:

AZ UFA KINÁBAN

fiókot állított fel. Két hatalmas mozit vásárolt, kölcsönzött alapított, sőt, — filmet is gyárt. Az első kínai pro-

dukció címe: „So ist China” félig meddig kulturfilm. Rendezője Dr. Martin Rikli. Szűkebb bemutatóját már meg is tartották Berlinben.

SIÁMBAN

viszont az Universal telepedett le. Monopóliumot kapott filmek kölcsönzésére — ennek ellenében köteles tizennyhárom mozit felépíteni.

LENGYEL MENYHÉRT

két film megírására szerződést kötött a London film Co-val, Korda Sándor gyárával. Már el is utazott Angliába.

TUL
KELLI
UJ AR
MÓTA
KÖZV
SZEN
SZINT
AMI L
KIS,
BORO
AMEL
JÁTSZ
DET,
TEK, C
SZÜLE
BEB

ermésze-
z kerül-
Olyan
ak fel-
etyekből
i expe-
a. Nos,
álltak a
elenetet.
mmit a
dekes :

égül a
erkeszlő
l. Ugy
l (nem
Stock-
ti meg-
Garbo
ás előtt
a pesti
cta sür-
ese all
jone —
vissza-
senkil.
arbo az
ította a
ulát ...

l tele-
blíumot
nzésére
köteles
építeni.

RT

szerző-
on film
gyára-
t Ang-

TULAJDONKÉPPEN REJTVÉNYNEK
KELLENE FELADNUNK LUKÁCS PÁL
ÚJ ARCÁT, ANNYIRA MEGVÁLTOZOTT,
MŐTA ELMENT TŐLÜNK! A KEDVES,
KÖZVETLEN LUKÁCS PALIBÓL EGÉ-
SZEN MĀS EMBER LETT AMERIKĀBAN.
SZINTE MEGDŐBBENTŐ AZ A HATÁS,
AMI LEGUJABB FÉNYKÉPEBŐL ÁRAD.
KIS, AMERIKAIAS BAJUSZÁT LE-
BOROTVÁLTATTA AZ ÚJ SZEREPRE,
AMELYET MOST A DOWNSTAIRS-BEN
JÁTSZIK. TEKINTETE MEGKEMÉNYE-
DETT, VONÁSAI MARKÁNSABBÁK LET-
TEK. OLYAN EZEN A KÉPEN, MINTHA
SZÜLETETT SPANYOL LENNE.
BEBIZONYOSODOTT RÓLA, HOGY

NAGY SZINÉSZ, AKI MINDENT MEG-
TUD CSINÁLNI, AMIT AKAR. JOBBAN
BESZÉL ANGOLUL, MINT AZOK A
SZTÁROK, AKIK MÁR EGY ÉVTIZEDE
ÉLNEK HOLLYWOODBAN ÉS AKIKET
MOST GYORS EMELKEDÉSEVEL
MAGA MŐGŐTT HAGYOTT.

MINT VILAIN (INTRIKUS SZINÉSZ)
KEZDTE ODAKINN ÉS MA A NAGY
SZERELMESEK KÖZÉ TARTOZIK. A
DOWNSTAIRS MĀSODIK FÉRFI FŐ-
SZEREPÉRE CSĀBITOTTA ĀT A
METRO A PARAMOUNTTŐL. A VILAIN-
SZEREPRE ĀTTÉRT JOHN GILBERT-
TEL SZEMBEN Ő JÁTSSZA AZ IGAZI
FÉRFIT ...

Nagy Kató szenvedélyes ping-pong játékos. Ezuttal éppen Albach Rettyt veri el...

(Fotó: Uta)

FILMUJSÁG

FILMUJSÁG

Filmexpedíció találta meg Sorge dr. elveszett északsarki kutatót

Egészen rendkívüli eseményről számol be az Universal sürgönye.

Carl Laemmle filmexpedíciót indított Grönlandba, Arnold Fanck és Ernst Udet, a világ-hírű német repülő vezetése alatt. Hetek óta folytak már a nehéz felvételek a jéghegyek között, amikor váratlan kábel érkezett Hollywoodból. Carl Laemmle utasította az expedíciót, hogy a grönlandi partok körül eltűnt amerikai repülőcsaládot kutassák fel.

A lapok megírták, hogy Hutchinson amerikai repülő feleségével és két gyermekével világszerte útra indult. Grönlandból jött tőlük az utolsó rádióüzenet.

A felvételeket azonnal abbahagyták és Ernst Udet útnak indult gépével, hogy az elveszetteket felkutassa. Külenc napi légi kóborlás után félholt állapotban megtalálta — egyelőre nem Hutchinsonékat, — hanem dr. Sorge elveszett kutatót.

Udet most folytatja mentő munkáját és a legveszedelmesebb jéghegyek közé is be-
merészkedik.

Ez az esemény — minden emberi szépségen túl — kitűnő példa azok számára, akik azt hiszik, hogy az expedíciós filmek Hollywoodi műtermekben készülnek.

ELISABETH BERGNER

ez évi filmje csak félig készült el. A film-
ből még néhány fontos jelenet hiányzik,
mert Bergner részint beteg volt, részint
színpadon játszott. Második filmre is lett
volna szerződése, ezt azonban színházi
kötelezettségei miatt barátságos úton fel-
bontotta.

A
I

Ol
WEL

Főüzl
Aut. 26
Ka

KISIP
BUTO
VII, D
Mind
asztal
Kedve

Ha j
ötöz
helyt

33
VII, B

Valódi
perzsasz
gyönyör
kívüli
olcsón

Cipő
legsze
Rákóc

A
az any
összeh
és önt
angol
zetes
nem
kiadóh

A DÉLIBÁB

ELŐFIZETŐINEK ÉS OLVASÓINAK
OLCSÓ
BEVÁSÁRLÁSI FORRÁSAI:

Olcson és jól vásárolhat
WEISZ MARISKA
kézimunkaüzletében
Főüzl.: V, Lipót krt. 22. Tel.
Aut. 262-34. Fióközl.: IV,
Kossuth Lajos uca 7.

KISIPARI TERMÉKEK
BUTORCSARNOKA RT
VII, DOHÁNY UCCA 66 SZÁM
Mindennemű lakásberendezések,
asztalosmesterek készítményei. —
Kedvező fizetési feltételek, rész-
letre is

Ha jól és olcsón akar
öltözködni, keress fel új
helyiségében az 50 éves
„IMHOF” férfiruha-
árúházát
VII, Rákóczi út 52. Nem saroküzl.

Valódi keleti és nemes magyar
perzsaszőnyegek, régiségek és
gyönyörű vitrintárgyak rend-
kívüli
olcsón „Antikart” R.-T.
(Sternberg Z. J.)
VII. kerület, Dob uca és
Kazinczy uca sarkán

Cipő Friebertnél
legszebb, legjobb, legolcsóbb
Rákóczi út 39, Vámház krt. 10,
Teréz körút 62

Nem „Déliab”, hanem valóság,
hogy fehérenemű és keletgyeanyagok,
damastkészetek, legolcsóbb
és legmegbízhatóbb beszerzési for-
rása: **Kollin Testvérek**
nagykereskedése
Budapest, V, Sas uca 23.
Eladás kicsinyben is nagyban áron

Az 1932. évi országos
tartós gépondoláló ver-
senyen I-ső díjjal, a
nagy aranyéremmel ki-
tüntetve: **FRITSCH IV.**
Kossuth Lajos uca 21
(Astoria szállópalota)
Tartós ondolás, mérsékelt árak.

Harisnyát
Guttman Ignácnál
Ma Budapest legolcsóbb bevá-
sárlási forrása. Nagyon jó
m. selyemharisnyák P 1.78-tól
Kis hibákkal minden áron.
Király uca 50. szám

3 db szőrmatrac
48 pengő
MOLNÁR GYULA
Károly körút 3/e. (sarokház)
Telefon: 32-1-02

LITZMANN IRMA
Király uca 18
Iskolai előírással ruhák, ősz-
és télikabátok legolcsóbban.
Boycabát P 13.50
Matrózruha P 14.50

Tükröt, csiszolt üveget készít
és javít Menezér és
Préglér R.-T. VII, Kazinczy
uca 9. szám. Tel. 426-40.
Üvegajlítás! Autóüvegek.

UNGÁR ÉS MIKLÓS
Divat-, selyem-, szövet-
és bársonykülönleges-
ségek nagykereskedése.
V. GRÓF TISZA ISTVÁN U. 11
Erzsébet tér sarok

„Té” a legújabb és leg-
jobb magyar haris-
nyatartó-eset. Nem
tépi a harisnyát és
használat közben
nem nyílik ki.
Minden üzletben és főzsnél kapható

„GLOBUS” épületasz-
talosüzem
Ajtó, ablak 36.— P-ért
Használt árú raktáron!
V. ker., Csanády uca 10

Műfog 4.— P tömés kezeléssel
3.— P, aranyfog 18.— P
DR. HEGEDÜS
fog- és szakorvosnál Erzsébet kör-
rút 12. I. Részletre is. 30 éves
gyakorlat! Rendel vasárnap délelőtt is

NŐI KALAPOK
legolcsóbban és legszebben
Szántónénál kaphatók
Király u. 21. (Kazár u.-val szemben)

Dr. MIKES LAJOS
Angol nyelvtana,
az anyanyelvnek az angol nyelvvel való
összehasonlítás alapúvétele mellett biztosan
és öntudatosan tanítja meg mester nélkül az
angol nyelvre. Ára bérmentve az összeg elő-
zetes beküldése ellenében 70 fillér, utánvéttel
nem szállítjuk. Megrendelhető a Délibáb
kiadóhivatalában Budapest, VII, Dohány
uca 12. szám.

Minden ember annyit ér, ahány nyelvet tud
Tolnai francia nyelvtana
abszolút modern, fonetikus alapokon épült
és ezzel a módszerrel alkalmat ad azoknak
a francia nyelv tudásának a megszerzésére,
akik nincsenek megáldva a különleges nyelv-
tanuló tehetséggel. Ára az összeg előzetes be-
küldése ellenében bérmentes küldéssel 70 fil-
lér. — Utánvételt nem szállítjuk. Megrendel-
hető: a Délibáb kiadóhivatalában, Budapest,
VII, Dohány uca 12

Nagy Margit

Hexe és Lux, Nagy Margit két útitársa

Nem könnyű opera- énekesnőnek lenni

Nagy Margit — terveiről beszél

Az operaházi engedély megérkezett, ezért Nagy Margit összeállította műsorát. Kizárólag magyar zeneszerzők dalait és operadrááiát éneklő Bécsben nemesak németül, de egy részét magyarul nyelven is.

Nagy Margit egyébként érdekes új feladatot kapott az Operaházban. Nemsokára felújítják Verdi Othello című operáját. Új szereposztásban kerül színre és természetesen Desdemona is új szereplővel kerül alakításra. Desdemona új szereplővel kerül alakításra, akinek az új szezonban ez lesz az első jelentékeny szerepe.

Nagy Margit egyébként hazaérkezett nyaralásából. Közel másfél hónapig volt távol.

— Bejártam Ausztriát, Tirolt, Svájcot és olyan csodálatosan szép napokban volt részem, mint még sohasem. Mialatt itt izzadtak és őrvjöntek a hőségől az emberek, addig én bundában hűsültem a magas hegyekben. Két aranyos útitársam volt, az egyik a Hexe, a másik a Lux.

— Kik ezek?

— Kutyáim. Aranyosak! Remek kunsztokekat is csinálnak. Az egyik például nagyszerűen pipázik. Mindig félek, hogy esetleg nikotinmérgezést kap. Nem szeretném, pedig akkor még híresebb lenne, mint amilyen.

— Mi volt a legszebb nyaralási élménye?

— Amikor a salzburgi dóm előtt jelleptem a Jedermann színpadán. Arra a színpadra, ahol olyan csodálatosan játszottak Hugo von Hoffmannsthal remekművét, az „Akárki!”-t.

— Milyen volt a bécsi rádióelőadás?

— Boldog voltam, hogy ma, amikor olyan nehezen lehet elhelyezkedni külföldön a magyar művészeknek, amikor mindenkit elküldenek, aki idegen — éppen én énekelhetek osztrák rádióban és énekelek a jövőben is. Egyéb meghívásaim vannak, amelyek részemre igen kellemes meglepetések!

Nagy Margit aztán elmondta, hogyan kell élnie egy operaénekesnőnek:

— Nagy ára van annak, ha valaki az operaénekesnői pályán működik. Még nagyobb az ár, ha valaki karesú maradni, úgyhogy kimélje is magát. Csak a sport segít, meg a józan, rendes élet, amely a hang egyjellen orvos-sága. Aztán sokat kell gyakorolni. Reggel korrepetitor, délelőtt próbák, délután éneklecke, néha még este is... Gyakorolni kell, csiszolni, ápolni a hangot. Nem lehet csak úgy egyszerűen kiállni és énekelni a szerepet.

Hosszú, járadtságos tanulmány előzi meg az operaszínpadot, de az igazi munka csak akkor kezdődik, amikor az ember már — valaki. Akkor nem kell „megszerezni” a közönséget. Még nagyobb a feladat: meg kell tartani!

Nagy Margit — a gyönyörű hangú operaénekesnő — valóban megtartja a közönséget.

A salzburgi
Dóm-téren

Nagy Margit, az Operaház énekesnője nemrég Bécsben rádióhangversenyt adott le. A bécsi kritika kiemelte a hangverseny érdekességét és utána a Ravag megbizottja megjelent a művésznőnél és ezeket mondta:

— Hajlandó lenne-e novemberben még egy második rádiókoncertet adni, de természetesen úgy, hogy minden száma magyar szerző műve legyen?

— A magam részéről szívesen — válaszolta Nagy Margit, — de ősszel már nem rendelkezem jellepésem felől, tekintettel arra, hogy az Operaház tagja vagyok és csak a budapesti Operaház engedélyétől függ, hogy szabadságot kapok-e vagy sem.

A bécsi rádió levélben kérte Radnai Miklóst, engedje vendégszerepelni Nagy Margitot novemberben, illetőleg adjon neki egy hét szabadságot akkor, amikor a repertoár megengedi.

Felhívás

a legújabb magyar kir. osztálysorsjátékon való részvételre

Minden második sorsjegy nyer!

Török A. és Társa Bankház Rt.

Budapest, IV, Szervita tér 3. sz.

Elérhető legnagyobb nyeremény:

500.000

pengő,

mely összeg már egyetlen sorsjeggyel nyerhető.

Egy sorsjáték folyamán összesen

7 millió 722.000

pengő

kézpénznyeremény kerül kifizetésre.

A nagy jutalom

300.000

pengő

Főnyeremények:

200.000 P	100.000 P
50.000 P	40.000 P
30.000 P	25.000 P

stb.

Köztudomású, hogy Török minden húzás alkalmával sok nyereményt fizet ki feleinek, ezért

kísérelje meg szerencséjét Törökknél!

A nyeremények kifizetése a húzások után készpénzben történik.

A **TÖRÖK BANKHÁZ** sorsjegyeit nagyon keresik és ezért ajánlatos a rendelést postafordultával beküldeni.

Hivatalosan megállapított I. osztályú sorsjegyárak:

Egész sorsjegy 24.— pengő	Fél sorsjegy 12.— pengő	Negyed sorsjegy 6.— pengő
-------------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------

Rendelni lehet utalványon, levélben vagy postai levelezőlapon.

Előfizelőinknek és olvasóinknak megküldjük részleffizetésre az itt felsorolt művek bármelyikét

Tolnai Világlexikonát 18 kötetben, izléses kötésben, összesen Budapestén pedig 42 pengőért, bérm. Tolnai Világúrtörténelmét 20 kötetben, izléses kötésben, összesen Budapestén és vidéken 36 pengőért, bérm. Tolnai : A világháború történelmét 10 kötetben, izléses kötésben, összesen Budapestén és vidéken 30 pengőért, bérm. Azok, akiknek a fent felsorolt művekből már birtokukban van néhány kötet, a hiányzó köteteket megrendelhetik, még pedig kötetenként, bérmentes szállítással, a következő áron : Tolnai Világlexikona 2 pengő 40 fill., Tolnai Világúrtörténelme 1 pengő 80 fill., Tolnai : A világháború története 3 pengő, Törtédek kötetek megrendelésénél 5 kötetig csak az összeg előzetes bevétele mellett szállíthatjuk a szobanforgó műveket. Ha öt kötetnél többet rendel, részletre is megküldjük egyszerre a köteteket, ha kiadóhivatalkunktól ilyen célra szolgáló megrendelőlapot kér.

Azok, akik a fenti páratlan alkalmat igénybe akarják venni, töltsék ki olvasható írással az alább közölt megrendelőlapot és küldjék be a Delháb kiadóhivatalkúnak (Budapest, VIII, Dohány uca 12). Akik a megrendelőlap kivágásával nem akarják megcsokkítani a lapot, másolják le szövegint az itt következő szöveget, vagy ha levelezőlapot írnak kiadóhivatalkúnknak, külön nyomtatott megrendelőlapot is kaphatnak. Akiknek már van részlet-folyószámlájuk, ezt a rendelőlapon külön jelezzék. A könyvek leszállítása előtt mindennemű pénzküldemény mellőzendő. Egyszerre csak egy sorozatot szállítunk, csak önálló keresettel bíró, Magyarország területén lakó rendelőknek.

Itt tessék levágni és a kiadóhivatalkúnak beküldeni!

Megrendelőlap

Megrendelem :

(Azok számára, akik valamelyik

műből a teljes sorozatot kívánják!)

- *Tolnai Világlexikona 18 kötetét vidéken 42 arany P árban
- *Tolnai Világúrtörténelme 20 kötetét 42 arany P árban
- *Tolnai : A világháború története 10 kötetét 36 arany P árban
- együttesen 36 arany P árban
- együttesen, egyenlő havi kétő pengős részleffizetésre. Az első részletet a kötetek átvételé után töltsék meg, azután pedig minden hó 1-én a vállalat pénztáránál levonás nélkül fizetnem.
- A teljes lefizetéséig a sorozat tulajdonjogát a vállalat fenntartja. Már egy részlet be nem tartása esetén a hátralék teljes összegében esedékessé válik. Az esedékes és lejárt részleteket a cégnek jogában áll költségemre postai megbízással bevonni. Per esetén alávetem magam a budapesti közp. ktr. járási bíróság hatáskörének és kizárólagos illetékességének. Ezen

* A nem kívánt sorok és rovatok törlendőek!

megrendelés vissza nem vonható, de ennek elfogadását Önök fenntartják maguknak. Szóbeli, illetve a rendelőlapon kívüli felt. írásbeli megállapodások érvénytelenek. (Juttatkozási köteles vagyok bejelenteni.)

Kelt.....193.....hónap.
 aláírás
 Foglalkozás
 pontos cím

Elszáll a favasz...

Irta : Lőrincz Miklós.

Ezen darabok előadási joga bármely nyelven kizárólag dr. Marton Sándor színpadi kiadótól, Budapest, IV, Bécsi uccsa 1, szerezhető meg. Copyright 1930. by dr. Alexander Marton, Budapest

Személyek : { Ratatics
Főnök
Anikó
Károly

(Történik egy ingatlan adás-vétel irodában. Két egymással szemben álló íróasztal, telefon, a falon parcellázási plakátok. Idő: délelőtt.)

Ratatics (hibatalkok. Hónapok óta nem kapott fizetést, éppen ezért mindennel a világon többet törődik, mint az irodával. A fűgöny szétnyílásakor cigarettázik és kényelmesen elterpeszkedve, ujságot olvas. Kis szünet után csöng a telefon, ő nyugodtan olvas tovább. A telefon újra és újra cseng. Végre dühösen leveszi a kagylót és belekiált): Téves kapcsolás! (Visszacsapja a kagylót és tovább olvas, közben): Folyton zavarják az embert...

Főnök (bejön, Idősebb úr, kedvesen): Jó napot, kedves Ratatics úr!

Ratatics (nagyon barátságatlanul): Jó napot.

Főnök (leteszi kabátját, kalapját, közben): Nem keresett senki?

Ratatics (olvas, nem válaszol.)

Főnök: Mi az? Nem tud válaszolni?

Ratatics: Nem figyeltem oda... Kérdezett valamit?

Főnök: Hallja, Ratatics! Ez mégis csak szemtelenség! Ilyen hangon beszél maga a főnökével?

Ratatics (gúnyosan): Főnökével?... Szép kis főnök maga... Nálam főnök az, aki fizeti az alkalmazottját.

Főnök: De Ratatics úr!...

Ratatics: Három hónap óta egy vas fizetés nem adott!... És három és fél hónapja vagyok itt!

Főnök: De ígértem!

Ratatics: Mit de ígértem!... De ígértem!...

Főnök: Szerdára ígértem pénzt magának...

Ratatics: Nézze, nincs annyi szerda a naplárban, ahány szerdára maga már pénzt ígért nekem... Hetenként két szerdára ígért...

Főnök: Úgy beszél, mintha még sose fizettem volna magának!

Ratatics: Szerdán soha!... Ha maga szerdára ígér pénzt, akkor én tudom, hogy ez az ígéret csütörtököt mond... De különben is, ígéretből tartsam én el a három gyermekemet?

Főnök: Magának nincs is gyereke!

Ratatics: És ha volna, talán megkapnám a fizetésemet?

Főnök: Világválság van, Ratatics úr... Világválság!...

Ratatics: Mit érdekel engem a világválság... Nálam Rataticsválság van... És az sokkal nagyobb baj.

Főnök: Mindennek a világválság az oka... Amerikának rosszul megy... Angliának még rosszabbul megy, de Németországnak és nekem megy a legrosszabbul.

Ratatics: Nekem ne hasonlítsa magát Amerikához meg Angliához, mert én az ilyen hasonlatokat nem szeretem... A legutóbbi főnökömet is a hasonlataim miatt hagytam ott... Folyton a marhához hasonlította magát!

Főnök: Hogy-hogy?

Ratatics: Azt mondta: ő nem olyan marha, hogy fizessen, mikor neki se fizetnek.

Főnök: Ratatics úr, maga látja, hogy az iroda sehogysem megy... Ki vesz ma ingatlant? Kinek van ma házra, földre pénze? De azért csak legyen nyugodt, Ratatics úr, még ebben a hónapban megkapja az egész hátralékos fizetését.

Ratatics: Na, na... Csak ne feledkezzünk meg arról a nyolevan pengőről sem, amit én kölcsön adtam magának!... Nana!...

Főnök: Az jó pénz, Ratatics úr!...

Ratatics: Ezen a ponton valahogy nem vagyunk egy véleményen.

Főnök: Jó hogy eszembe juttatta... Kedves, jó Ratatics úr... én... szeretnék magának nem nyolevan, hanem száz pengővel tartozni...

Ratatics: Rendben van... Elismerem...

Főnök: Nem úgy értem. Ratatics úr, hanem most a nyolevan pengőt hússzal kiegészítjük százra.

Ratatics: Világválság van, főnök úr... Amerikának pocsékul meg... Angliának...

Főnök: Drága, aranyos Ratatics úr... Az Isten szerelméért kérem magát, csak most az egyszer segítsen még rajtam... Ha maga tudná, mi minden függ attól, hogy megkapom-e én most ezt a húsz pengőt, vagy nem... Már régen ide adta volna...

Ratatics: Hát nem bánom, most az egyszer még odakönnyműsködöm magának ezi a húsz pengőt... De ezzel slussz!... Tőlem ne is kérjen többet, mert goromba találok lenni. *(Oduadja a pénzt.)*

Főnök: Köszönöm, drága, aranyos Ratatics úr!... Maga a legmelegebb szívű ember, akivel életemben találkoztam.

Ratatics: Hagyjuk most a meleg szívemet.. Magának csak arra legyen gondja, hogy egy héten belül megadja ezt a húsz pengőt... különben itt botrány lesz... De nehogy szerdára ígérje!...

Főnök: Legyen nyugodt, Ratatics úr, megkapja... egy héten belül... egy héten

belül... Még egyszer nagyon, nagyon köszönöm. *(Leül, dolgozik.)*

Ratatics *(leül, újságot olvas. Szünet, majd):* Főnök úr!...

Főnök: Tessék?

Ratatics *(szemtelenül):* Hozzon nekem egy pohár vizet!

Főnök *(elakad a lélekzete):* Egy pohár...

Ratatics: Elvárom, hogy a pénzemért, ha szomjas vagyok, kiszolgáljon!

Főnök *(igyekszik a dolgot viccel elintézni, nevet):* Nagyon jól... Magának nemcsak szíve, de humora is van... Főnök úr, hozzon egy pohár vizet!... Remek... Remek!... *(Telefón cseng. A telefon Ratatics asztalán van, de ő nem mozdul.)*

Főnök: Ratatics úr, a telefon szól!...

Ratatics: Majd elhallgat...

(Újabb csöngetés.)

Főnök: Ratatics úr, vegye már fel azt a kagylót...

Ratatics: Én nem értem magát, főnök úr... nem látja, hogy olvasok? *(Újabb csöngetésre megfogja a készüléket és átleszi a főnök asztalára.)* Tessék!

Főnök *(felveszi a kagylót, közben):* Hallatlan!... Hallatlan!

Ratatics *(szemtelenül):* Hja!... Világválság van!

Szeptember 25-én kezdi közölni a
BUDAPESTI HIRLAP
CSATHÓ KÁLMÁN

TEKINTS IDE!...
TEKINTS ODA!...

c. szenzációs új regényét
Új előfizetőink ingyen kapják karácsonyra ajándékkul a KINCSES KALENDÁRIOM ezidei értékes tartalmú kötetét

BUDAPESTI HIRLAP KIADÓHIVATALA
VIII, József körút 5. sz.

Főnök (a telefonba): Hallo!... Igen, én!... (Örömmel.) Anikó, maga az?... Csókolom a drága kis kezét... Igen... még ma elfoglalja az állást?... Boldog vagyok!... Várom!... Természetesen!... A másik alkalmazottam, a Ratatics úr is nagyon fog magának örvendeni. (Félve Rataticusra néz.)
Ratatics (fenyegetően): Micsoda?... Minek fogok én örülni?...

Főnök (a telefonba): Öt perc mulya itt lesz?... Nagyon várom!... Csókolom a kezét, drága kis Anikó! (Leteszi a kagylót és néhány másodpercig farkasszemmel néz Rataticussal.)

Ratatics: Főnök úr!... Mi volt ez?

Főnök (félve): Egy gépirókisasszonyt vettem fel...

Ratatics: Hát ez a legnagyobb disznóság! Maga új alkalmazottat vesz fel ebbe a nyomorúságos jrodába?

Főnök: Egy gépirókisasszony kell ide!

Ratatics: Milyen célra?

Főnök: Hogy érti ezt?

Ratatics: Gépirókisasszony kell ide? Mikor a gép két hónapja zálogházban van?!

Főnök: Majd ír kézzel, amíg kiváltom.

Ratatics: Új alkalmazottat vesz fel, mikor a régilt se tudja fizetni? Ez ellen az összes alkalmazottak nevében tiltakozom!... És azonnal adja vissza a hús pengőt!

Főnök: Ratatics úr, maga meg fog engem érteni... Nézze, ez a lány itt nem fog fizetést kapni...

Ratatics: Azt én tudom!... Csak ő nem tudja még szegény...

Főnök: Egyelőre egy havi próbaidőre vettem fel.

Ratatics: Nálam fogadhat, hogy egy héttig sem marad... Én ki fogom szekírozni innen... Én úgy fogok vele bánni, hogy egy életre elmegy a kedve az ingatlan szakmától!

Főnök: Azt maga nem fogja megtenni... Már csak azért sem, mert nőről van szó... és én tudom, hogy maga egy gentleman...

Ratatics: Akkor maga engem nem ismer... Én ki fogom szekírozni innen... És különben sem tudom, hogy mit akar vele dolgoztatni?... Van itt egyáltalában munka?

Főnök: Ha mindent akar tudni, Ratatics úr, én nem is azért alkalmaztam, hogy dolgozzék...

Ratatics: Hanem?...

Főnök (elragadtatással): Ratatics úr!... Ez az lány maga a szépség! A meg-

testesült fiatalság!... Ez a lány olyan friss, olyan üde, mint egy tavaszi hajnal!... (Sóhajt.) És ismeri maga a feleségemet?!

Ratatics: Ismerem. Olyan, mint egy ziman-kós téli éjszaka.

Főnök: Látja, ez az, Ratatics úr... Én az egész életeme, amint azt maga nagyon helyesen megjegyezte egy ilyen ziman-kós, téli éjszaka sötétjében töltöttem el... Most egyszer... Egyetlen egyszer... Egy hónapra... belopom az életembe a sugárzó tavaszt... Én nem akarok mást, Ratatics úr, ettől a lánytól, csak azt, hogy itt legyen mellettem... Hogy a közelemben érezhessem... hogy csodálhassam... Hogy reggel, amikor bejön és este, amikor elmegy, csendesen, öregesen megcsókolhassam a kis kezét...

Ratatics: Hát ez nem sok... Ennyit biztosan megkap tőle... Mondja, főnök úr, olyan szép az a nő?

Főnök: Gyönyörű!

Ratatics: Sex appealje van?

Főnök: Ez nem olyan nő, Ratatics úr!... Ez nem csak szép... de tisztességes, szolid úrilány... Ez olyan szende, hogy — mit mondjak magának?... még weekendezni se jár!

Ratatics: Magát félrevezették, főnök úr! Mert ha ez a lány tényleg olyan szép, akkor a maj züllött világban vagy sex appealt tart magának, vagy weekendezik...

Főnök: Ez nem weekendezik... ez szóba nem áll olyan férfival, aki hozzá mint nőhöz közeledik... Ennek nem kellenek a mai léha férfiak... sem a könnyű szórakozások... ez komoly, szorgalmas nő, aki csak a munkában talál örömet...

Ratatics: Kítől tudja mindezt, főnök úr?

ESCHSTRUTH NATÁLIA

LENGYELVÉR

című 447 oldalas világhírű regénye díszes kötésben újra kapható 2 pengő 20 fillérért bérmentve a pénz előzetes beküldése mellett. Beszerzhető a Délibáb kiadóhivatalában, Budapest, VII, Dohány ucca 12.

**Ez a könyv
nem az ördög bibliája,**

s nem válik az ördög prédájává az, aki azt for-
gatja. Ha szereti az ártatlan szórakozásokat, meg-
tanulhatja az ebben ismertett modern kártya-
játékokat, az al-
sóstól a Rum-
myig. Ára bér-
mentes küldéssel
1 pengő 10 fillér
a pénz előzetes
beküldése mellett
Megrendelhető
Délbáb kiadóhí-
vatalában, Buda-
pest, VII. ker.,
Dohány uca 12

Főnök: Nekem nem kellett, hogy mond-
ják... nekem van emberismeretem.
Ratatics úr... Én csak ránéztem arra
a nőre és már tudtam, hogy kívül
állok szemben... Különben majd meg-
látja... **Mingyárt** itt lesz... (*Eragad-
tatva*.) **Ratatics úr!**... A tavasz egy-
havi próbaidőre beköltözik az éle-
tembe... és hozzá nem kap egy fillér
fizetést... (*Kint esengetés*.) Ez ő lesz!

Ratatics: Megyek ajtót nyitni!

Főnök: Ne fáradjon, majd én! (*El, majd
Anikóval vissza.*)

**Anikó (bejűn, Csinos, nagyon szép fiatal
lány.)**

Főnök: Csókolom a kezeit, drága Anikó...
(*Kézcsók*.) Engedje meg, hogy **Ratatics**
urat, az iroda büszkeségét bemutassam
magának...

Ratatics: Csókolom a kezelt... **Ratatics**
úr vagyok... (*Kezet csókol.*)

Anikó: Örövendek...

Főnök: Helyezze magát kényelembe,
Anikó... (*Elveszi kabátját, kalapját.*)

Anikó (körül néz): Szóval, máttól kezdve
itt fogok dolgozni... Milyen kedves
hely!

Ratatics: Igen, nagyon intím... És jó
esőndes... Egész nap nem zavarják
az embert...

Anikó: Van sok munka?

Ratatics: Győzzük kérem... győzzük...

Anikó: Bevallom őszintén, én csak egytől
félek nagyon...

Főnök: És pedig...?

Anikó: A gépeléstől...

Ratatics: Attól nálunk nem kell félnie...
Itt egyelőre nem fog gépelni!...

Anikó: Nincs talán gép?

Ratatics: De van... csak most generál-
javítás alatt áll...

Főnök: Egyelőre csak leveleznie kell...

Mingyárt diktálók is magának egy
levelet... Tessék helyetfoglalni... Itt
van a tinta, toll, papíros...

Anikó (leül és nekikészül az írásnak).

Ratatics (halkan a főnökhöz): Kinek írat
maga levelet, főnök úr?

Főnök: Egy link levél lesz... Valamit
kell vele dolgoztatni...

Ratatics (a főnökhöz): Levelt fog írni a
tavasz...

Anikó: Tessék diktálni...

Főnök (diktál): Önagyméltóságú galgóci
és ürmfáji Galgóczy Ubul kormány-
főtanácsos úrnak, Helyben.

Anikó (ír, fennhangon): ... kormányfő-
tanácsos úrnak, Helyben... (*Felnéz.*)

A Helybent hogy tetszik szeretni?...

El ipszolonnal, vagy el jével?...

Ratatics: Magánál ez guszus dolga?

Főnök (szerelmesen): Milyen aranyos kér-
déseí vannak... Írja, úgy, ahogy jól-
esik magának...

Anikó (írja és mondja): ... Helyben.

Ratatics: Hogy írta?... (*Odamegy, meg-
nézi.*) Helyben?... el jével és két bé-
vel... Így helyes...

(*Telefón cseng.*)

Főnök (telefonba): Hallo!... Itt Terra
ingatlanforgalmi iroda... Anikó kis-
asszonyt?... Már belépett kérem...
(*Anikóhoz.*) Magát keresik...

Anikó: Engem? (*Örömmel átvesszi a
kagylót.*)

Ratatics (közben a főnökhöz): Elég ha-
mar?...

Anikó (a telefonba): Itt Anikó... Te vagy
az. Pista?... Látod, ez szép tőled,
hogy rögtön felhívtál... Igen, belép-
tem... Elég rendes hely... Hogyne!...

ABBAZIA

és Fiume között Cantridában a tenger partján

családi ház

villanyvilágítással és vízvezetékkel, szép
kerttel 28.500 pengőért eladó vagy meg-
felelő értékű pesti vagy vidéki ingatlan
átcserélhető. A ház ezidőszent évi 1150
pengőt jövedelmez. A ház két kisebb lakásból
áll. Nyugdíjasoknak vagy betegeknek igazi
Mekka. Bővebb felvilágosítással szolgál kizá-
rálag levélben, miután nem tartózkodik otthon

**Rozsnyai Bálint, Budapest,
I. ker., Verpeléti út 15**

A főnök egy idősebb bácsi... De nagyon kedves... Hogy nős-e?... (Főnökre néz.)

Főnök (int, hogy nős).

Anikó (telefonba): Nős... Hogy unokája van-e?...

Ratatics (válaszol a főnök helyett): Két dédunokája van.

Anikó (a telefonba): Két dédunokája van... Szóval nem kell féltékenykedned... Más alkalmazott?... Van... A Ratatics úr... Miatta sem kell aggódnod... 60—62 éves!...

Ratatics (dühösen): Én 39 éves vagyok! Mit szorozza az éveimet?...

Anikó (íjedten): Mit?... Hogy Feri tudja, hogy én itt vagyok? Az Isten szerelmére!... El fogja mondani Károlynak!... Rögtön telefonálok neki, hogy el ne mondja... Csókollak Pistám... Este, ha nagyon unatkozol, felnézhetsz hozzám... Hogy hány órákor? Mondjuk 11-kor!... Pá, Pista... várlak!... (Leteszi a kagylót, főnökhöz.) Megengedi, főnök úr, egy életbevágó telefonát?

Főnök: Tessék.

Anikó (tárcsázik).

Ratatics: Na, főnök úr?!...

Főnök: Ez biztosan az öccse volt... Majd mingyárt megkérdezzük...

Anikó (telefonba): Feri, te vagy az?... Drága Ferikém, az irodámból beszéllek... az Isten szerelmére, nehogy elárulj Károlynak. Micsoda? Te is tőle tudod, hogy itt vagyok?... Végem van!... Azt mondta, hogy értem jön és elvisz?... Örület!... Hogy nekem milyen pechem van mindig evvel a Károlyval... (Leteszi a kagylót.) Uraim, bocsássanak meg...

Főnök: Mi történt?...

Anikó (magánkióvul): Károly megtudta, hogy itt vagyok és ide jön értem...

Ratatics: Ki az a Károly?

Anikó: A barátom...

Főnök: És ki az a Pista... és Feri?...

Anikó: Azok a barátaim... Károlyval tegnapelőtt szakítottam és bosszúból ide léptem be...

Csathó Kálmán új regénye. A Budapesti Hírlap vasárnapi számában kezdi meg Csathó Kálmán „Tekints ide!... Tekints oda!” c. regényének közlését. Az illusztris író új munkája hamisítatlan Mikszáth hagyományokon épült fel. Kristálytisza magyar erő és derű árad belőle.

Gömbösné Galamb Margit:

AZ URIASSZONY

Ez a tartalmas, rendkívül tanulságos könyv, amely az írás művészetével tárgyalja mindazt, ami az igazi úriasszony alkotó lényege; a magyar irodalomban páratlan sikert ért el. Figyelmebe ajánljuk az „Uriasszony”-t mindazoknak, kik lelki finomságra és úri gondolkodásra törekednek. A mű csinosan van bekötve. Ára bérmentve 2 pengő 20 fillér. Megrendelhető a D É L I B Á B kiadóhivatalában Budapest, VII, Dohány u. 12 sz.

Főnök (szomorúan): Bosszúból?... És mi lesz, ha most idejön magáért?...

Anikó (gondolkozik, majd mosolyogva): Hát Istenem... Ha ő ilyen kedves és ide jön értem... akkor vele megyek!

(Kint cseppet.)

Anikó: Károly!...

Ratatics: Megyek ajtót nyitni Karcsinak... (El, majd Károlyval vissza.)

Károly (középkorú arisztokrata, raccsol, bejön): Anikóm!... Hát hogy tehetted ilyet?!... Így megszégyeníteni a barchátaim előtt... Beléptél dolgozni, egy ilyen... ichodába... azonnal velem kell jönnöd!...

Anikó: Megyek, Karcsikám... Ha te olyan kedves vagy, hogy még egy ilyen helyre is utánam jössz... akkor veled megyek!

Károly: Techmészetes, hogy utánad jövök... csak nem foglak hagyni lezúllen!...

Anikó: Bocsássanak meg, uraim, jó napot! (El Károlyval.)

Főnök, Ratatics: Csókolom a kezeit!

Ratatics (Károly után): Pardon, be se mutatkoztam... Ratatics vagyok...

Főnök (lassan, szomorúan az ajtóból visszajön az íróasztalhoz).

Ratatics: A próbaidős tavasz elszállt...

Főnök: El... És nekem ittmaradt megint a zimankós, zivataros téli éjszaka.

Ratatics: Főnök úr, jó éjszakát!

(Függöny.)

— Signorina! Signorina!

Felrántották az ajtót, a szobába berontott a szobalány, utána egy férfi ugrott be. Kicsiny volt, kövér, sápadt az izgatottságtól, nyitott mellényét sarga köpeny fedte.

— Itt van, hála Istennek!

Giuditta éppen ki akarta nyitni a zongoráját, most visszajött a fődélét. Zengett és zúgott. Ebben a zajgó lármában mondta el az ember, amikor is levegő után kapkodott:

— A Lamberti beteg, haldoklik, elgázolta egy autó! Ma este megy a *Redegonda*, ez az ő szerepe. A király és a királyné bementék megjelenésüket. Senki más nem éneklí ezt a szerepet, csak maga tudja ezt, Giuditta. Énekelje el, Giuditta! Jöjjön! Mentse meg az előadást! Hiszen a szereppel készen van! Teljesen?

— Teljesen! — mondta a fiatal énekesnő, ki most fehérebb volt, mint az igazgató, s mint ruhába öltöztetett szobor, állt dermedten a zongoránál. — Tudom a „Redegonda”-t. Jobban énekelem, mint a Lamberti. Ad végre nekem egy kis helyet?!

— Akar egy próbát, Giuditta? Behivatom a zenekart, a partnerét...

Lerogyott egy székre, vonagló húsdarab. Meg volt mentve. Tudta, hogy Giuditta hangjában csalogányok kara rejlik.

— Nem kell semmi. Ott voltam minden próbán, tanultam a szerepet, készen akartam lenni, ha beáll a csoda. Tudok minden hangot, minden mozdulatot, minden mosolyt, minden lépést! Énekelni fogok és diadalmaskodni fogok! Ah!... a Lamberti meghal, azt mondotta?

Az igazgató megéltte az énekesnőt és kirohant, a nyomdába kellett sietnie. Cédulák lesznek az ajtókon, Giuditta nevével,

fekete betűvel zöld alapon. A primadonna meghal, — ki kell kiáltani az újat. Ez Giuditta fölfedeztetése. Eddig a komornákat énekelte, a nép egy leányát, ő volt a hősnő kísérője, akit nem vesznek észre.

Az énekesnő még mindig úgy állt ott, mint egy szobor, de hangosan lélekezett, mélyen, szinte hörgött.

— Pakold be a táskát, Elena, — mondotta. — A vörös parókát, a gyöngyfüzereket, korallokat, piros selyempipót, az aranyosat meg a fehérét. A Lamberti ruháját fogom viselni. Olyan magas vagyok, mint ő, de karcsúbb. A színházba kell mennünk, gyorsan, jér, siess! Varnod kell majd. Hány óra?

Öt óra volt. Nyolckor kezdik az operát. Az énekesnő hátravetette a fejét, próbálni akarta a második felvonást, a nagy ariát, ekkor végigsivított a szobákon az előszoba csengője.

— Senkit be ne engedj, Elena! Még a királyt se, én...

Egy hangot bocsátott ki ajkán, édeset, mint a tompított cselló hangja, enyhén lebegett, mint hallható üdvösség.

Megint felrántották az ajtót.

— Ercole! Mit akarsz, Ercole?

Barátjának, az öreg hercegnek volt ez a komornyikja. Az énekesnő tudta, hogy Stelio herceg beteg, nagyon beteg. Most hal meg talán, ebben a legkevésbé alkalmas pillanatban?

Az inas reszketett, dadogott. Az énekesnő dühében ökölbe szorította a kezét. Igen, a herceg meghal, meghal most, ebben az órában és vágyik utána, elküldött érte, elküldte hozzá leghívebb emberét. Kell neki odamennie? Kell, igen! A herceg fizette a

tantóit, kótáit, lakását, cselédeit, ő aján-
dékolta neki az életet, a művészetet, az
éneket. Ha ő nincsen, Giuditta még most is
árusítaná a narancsokat a via Largo-n.

— Elena, menj előre a színházba. Egy
óra múlva ott leszek. Készíts elő mindent.
Keverd az ánist mézzel, három nyers tojást
s az eukaliptusz-csöppeket.

Fátyolát rövid barna haja köré rakta.
— Signorina, fenn a kocsi, — zokogta
Ereole.

Az énekesnő körülnézett. Mire újra vissza-
jő, minden megváltozott, akkor már híres
lesz, a király gratulált neki, a tömeg újjong
feleje, babér koronázza. Most eléje megy
legesodásabb elváltóságának.

A kocsi végigszárguldott Rómán. Oszlopok,
szökőkútak, templomkapuk, paloták falai
tovaróppentek ködszerűen. A város lármája
tompá moraj, mely nekiverődött kocsijának.
Holnap majd köszönnek már neki; ha kocsin
jár, sötét és fehér fejek fognak előtte meg-
hajolni; a nevét fogják kiáltani, nevének
csengése szabaddá fogja tenni előtte az
utat. Holnap.

Kiugrott a kocsiból. Persze, igaz, itt van.
Stelio herceg! Hogyan, meghal? Hát aztán,
mi köze hozzá? Most nem ér rá, senkinek
sem mire, még csak egy rövid imádságra se
telik szent Jusztinához, védőszentjéhez.

Az előszobában az orvos menni készül.

— Eljövök újra, signorina. Eltart még
három órahosszat. Nem szenved. Nem tudok
tenni semmit. Csupán önt akarja látni. Ön
fogja be a szemét. Nem akar meghalni,
csak ha ön ott van mellette. Önnek ott kell
maradnia nála...

— Három órahosszat...

— Egy óra múlva újra eljövök. Neki nem
kell semmi. Üljön csak mellette csöndesen.
Ez az utolsó, amit ön neki ebben az életben
adhat, az utolsó kedveskedés, kötelesség.
Nem szabad hagynia, hogy egyedül meg-
haljon.

Az énekesnő mindebből nem hallott sem-
mit. Tompán mondta:

— Három órahosszat?...

— Körülbelül. Nincsen semmi, amiért
önnek ezt a három órát szabad volna el-
mulasztani. A herceg ma reggel megírta
végrendeletét. — ő tudja, hogy meghal.
A haldokló fele vagyona az öné, signorina.
Tudja, hogy ő gazdag volt.

— Három órahosszat...

A góg s a megvetés egy pillantását vetette
az orvosra.

— Jó, menjen. Tudom, hogy mi a köteles-
ségem!

Elfordult. Tudta, hogy mi a legnagyobb
kötelessége: a művészet. Neki emelkedni
kell! Ha nem áll nyolckor a közönség
előtt — elveszett. Csak egyszer s uhan
át életünkön a szerencse és a csoda. Aki el-
mulasztja, annak nem tér vissza másodszer.
Végigmart a terméken. A herceg emberei
főrdén heverték az ajtó mellett. Tompa
mormogás, feltörő zokogás, suttogás.

Leszállt a téli este. A kandallón világí-
tott az első gyertya.

Az énekesnő lépdelt és latolgatott. Hat
órák az öltözőjében kell lennie. Több mint
egy óra kell a kifestéshez és öltözködéshez.
És mielőtt fellép, egy félóra hosszat kell
pihennie, egészen egyedül, zavartalanul, fül-
tétlenül. Különben nem tud énekelni. Ez a
nyomorult! Miért hal meg most? Azért
segítette őt eddig, hogy amikor itt van végre
a teljesülés, elrontson mindent otrombán?
Ez a bosszú a hidegséget, melyet sohasem
tudott elrejtteni előtte teljesen? De honnan
vegyen izzást, szeretetet, jóságot egy ember
számára, amikor mindent kiénekel? Nem
kell-e, hogy a nyelve hideg legyen, amikor
életének minden melege a hangjának ju-
tott? Hogyan kérhet egy ember odaadást
tőle, tőle, aki teljesen a művészeté? Nem,
nem érez könyörületet ez iránt az ember
iránt, akinek nincsen belátása, aki meg akarja
őit most fosztani őt esztendő munkája ered-
ményétől, vágyától, kétségbeesésétől!

Gyertyafény lobogta körül a haldoklót,
úgy feküdt az óriási oszlopos ágyban, mely
oly gyakran látta a nő önkénytelen halá-
jának hideg dédelgetéseit. Most ott feküdt
a herceg egyedül, elhagyottan a sárga selyem-
párnák között, haldokolva az örök mécses
piros fényében, Donatello reliefje előtt. A
Madonna gyermeke fölött meghatottság
nélkül nézett a haldó dóra.

Ereole kiment. Giuditta az agyhoz lépett,
selyemruhája suhogott. Végignézett a szo-
bában: senki sem volt benne. Minden csön-
des. Csupán a haldokló hörgése hallatszik.
A gyertya fényében mozogtak a mifák a fal
szőnyegeken, faunok szorongatták őket,
amorettek kuncogva nézték.

A haldokló felülte a szemét; szürke
hályog vontá be. Már vak? Pillantása
révedezett, keresett. Ekkor Giuditta me-
fogta a kezét. És Stelio herceg hirtelen utána-
kapott, megragadta szerelmesen jobbát s
utánakapott a másik kezével, mint egy kiéhe-
zett állat. A Giuditta meg volt fogva.

— Eressz el! Összetöröm a karodat!

De nem ismerte a haldoklók erejét.
Stelio herceg erősen fogta. Nem beszélt,
nem hallott, nem látott már. Már csak az
izmaiban volt élet, hűsában, mely, haldokol-
kolva, még érezte a nőt.

A Giuditta feladta a küzdelmet. Átengedett
fájó kezét a haldokló markolásának. Ezt
gondolta:

— Félóra múlva ezt a szobát el kell hagy-
nom, különben késő. Negyedhat, most
ütötte el a del Gesu templom tornyán az
óra. Hatkor a színházba kell lennem...
vagy nem énekelek. Halj meg, te gonosz,
halj meg!

Az ágyánál állott, balkezevel a levegőbe
csapott, letépte magáról a fátyolt. Kiált-
son? Ki szabadítaná meg őt? Valameny-
nyien kényszerítenék, hogy maradjon, míg
a herceg meghalt, míg meghalt... Három
óra hosszat. A haldokló rámeredt. Megis-

merte őt? Szerette őt még halálában is? Mit tud ez az ember ebben a rejtelmes órában? Megnyilvánult előtte a nő szíve? Látta az óhajokat, a gondolatokat, melyek ezt a nőt eltöltötték? Nem engedte szabadon. A Giuditta rámeredt, mint ahogyan a haldokló órá. Egyszerre csak a nő így szólt keményen és hangosan:

— Megöllek! Hogyan volna szabad feláldoznom utolsó eszméletlen órádnak a jövőmet, életemet? Haláloed órája fölére a dicsőségemmel? Hozzad meg nekem az első áldozatot, Stelio. Pénzed, mellyel eddig eltartottál, néked nem került semmibe. Most azonban ajándékozzad amúgy is befejezett életed két óráját nekem. Befejezett, mert hiszen te alkottál engem. Mit akarsz még? Ma este énekelek.

Balkezevel felnyitotta az éjjeli szekrény fiókját s kivett belőle porokat egy dobozzal. De gyakran kevert neki belőle, hogy aludni tudjon! Erős szer... Még volt benne három; beletöltötte egy pohárba, ráöntött vizet, megkeverte, várt, míg a víz újra tiszta lett. A haldokló nézte, hörgő szája nyitva állt. A nő felültette, balkezevel — a haldokló nagyon nehéz volt — magasabbra tartotta a fejét, fogta a poharat s beléje töltötte a méregitalt. A haldokló nyelt, köpött, nyelt. A nő nem érzett könyörületet. Óvatosan csöpögtette a vizet a hörgő szájba. Mindezt a balkezevel. Azután kiöblítette a poharat, a vizet kiöntötte az ágy mögé a szőnyegre. Nem történt semmi...

Meddig tart még vajjon? Hűz perc múlva szabadnak kell lennie.

Ekkor hirtelen rémület cikkázott át rajta. Hogyan is kezdődik a haldoklás áriája, Redegonda szép utolsó románc? Fejében megvan, igen, — de vajjon megvan-e a

torkában is? Elkezdett énekelni. A haldokló erősen fogta a kezét, a nő az ágy fölé hajolt és úgy énekelte. Mintha lágyan szólna a cselló.

Nyílt az ajtó. Megjelent Ercole könnyűszótt arca. A Giuditta abbahagyta. Így szólt türelmetlenül:

— Azt akarja, hogy énekeljek. Csönd! Ercole megállt az ajtóban. A nő tovább énekelte. Igen, a románc jól megy. Magától száll ki belőle. Most sorra kerültek a fuvolahangok, felszálltak és keringtek egy oktávon fel és alá, kergették egymást, elbágyadtak, kihunytak, elnémultak.

Az énekesnő mélyen föllélegzett. Meglazította a kezét. A haldokló kezei lehultak. Szeme már megtört, hörgése elakadt, jött az álom, a halál...

A Giuditta szabad volt. Főlegyen esdedett. Ercole messziről látta arcának elváltozását. Az ágyhoz rontott, melynek párnáiban elhalt egy sóhaj.

— Meghalt! — kiáltotta Ercole. — Uram, uram!

— Meghalt! — mondta az énekesnő és lezárta a halott szemét.

A templom tornyán az óra elütötte a háromnegyed hatot.

A nő kirohant a szobából, végig a termen.

— Meghalt! — kiáltotta a térdeplők, imádkozók, zokogó felé. — Meghalt! Meghalt!

Merő diadal volt. Hangjában mennyei szépségeket érzett, salaktalan csengéseket, diadalt a föld felett. Ma este énekel! Hol nap Stelio herceg örököse, a világ énekesnője, a hatalmasabb királyoknál. Beült a kocsiba és így szólt:

— A színházba!

A DIVA DIVATOT CSINÁL

A diva fejére húzta új kalapját, azután odaállt a tükör elé, egy kis renéltenséget csinált a hajfűrtjei között, néhányszor végigsimította arcát a puderes pamaccsal és lesietelt az uccára. A ház kapujában megállt, rámasszírozta ujjaira keztyűjét, miközben diadalmas várakozással nézte a járókelőket. Új kalapjára gondolt és azt várta, hogy az emberek mind megállnak és a kalapját megbámulják. A világ központjának hitte magát, aki az emberek járását és gondolkodását irányítja.

De az emberek nem álltak meg. A villamoskocsi jözanul esiltingelt, az autók prózaiasan túlköltelek, egy férj cipőzsinort kínált a szembejövőeknek, két másik férj a rossz bőrzérlől beszélgetett. Senki, abszolút senkisémet vette észre új kalapját, mindenki lovásietelt, csak egy nő lépett közel hozzá és ennyit mondott neki:

— Nagyon le van esúszva a nagysád egyik harisnyája.

A nő behúzódott a kapu mögé, mélyen lehajolt és rendbehozta a harisnyáját. Eközben kék kalapja a frissen mázolt kapuhoz ért és elől sárgára mázolódtott. A nő nem vette észre, kiséietelt az uccára és örömmel látta, hogy az emberek megbámulják a kalapját. Utközben találkozott a legjobb barátőjével, aki szinte felsikollott meglepetésében:

— Csodás a kalapod! Ez a sárga rózsza pompásan illik a kék színhez.

A nő meghökken. Gondolatban háromszor is megismételte: Sárga rózsza, sárga rózsza... Nem értette a dicséretet, de nem szólt ellene. Az útban első kirakatnál megnézte magát a tüköröző üvegben és szépnék találta a sárga rózsát. Nem tisztította ki a kalapját, úgy viselte, ahogyan a kapualjban bemázolódtott. És hetek múlva azt vette észre, hogy minden barátőjének sárgafoltos kalapja van.

Wallasz Jenő.

IRJA

Az álom
mélkai
választ. I
apóladra
együttal
sokan va
vagy akik
bőrüket:

Levél.
bőröm,
márvány
gom utá
szeres és
próbálko
hatású k
után bő
volt. Az
nyább, ti

Válasz.
„minden
sem fhat
gyógyko
mert nem
higany v
bört tönk
bőrvízzei
Meleg víz
kodjék m
fűszeres

Amióta

sel 1 pengő
dése mell
kiadóhivat

SZÉPSÉG LEXIKON

IRJA DR. HEKS IMRE ORVOSKOSZMETIKUS

Az alábbiakban néhány hozzámintézett kozmetikai kérdésre üzenetek formájában adok választ. Ezekből a figyelmes olvasó arc- és testápolására nézve útmutatásokat nyerhet és egyúttal azt is megállapíthatja, hogy milyen sokan vannak még mindig, akik helytelenül vagy akik laikusok útmutatásai alapján ápolják bőrüket:

Levél. ... Nem tudom, mit tegyek. Arcbőröm, mely leánykoromban egyenletes, márványos simaságú volt, kétéves házasságom után tönkre ment, tisztátlan, mitesz-szeres és pattanásos. Mindenféle kenőccsel próbálkoztam, sőt legutóbb olyan erős hatású krémet ajánlottak, hogy bekenés után bőröm több napig erős gyulladásban volt. Az eredmény lesújtó. Arcbőröm csúnyább, tisztátlanabb, mint valaha...

Válasz. A legnagyobb baj az, hogy Ön „mindenféle” kenőccsel próbálkozott. Senki sem írhatja elő önmaga számára a szükséges gyógykozmetikumokat. Egyszerűen azért, mert nem ért hozzá. A használt kenőcsökben higany vagy más olyan anyag volt, mely a bőrt tönkretesz. A fájdalmas pattanásokat bőrvízzel vagy kamillateával borogassa. Meleg vízzel mosakodjék és egyelőre tartózkodjék mindenféle „csodaszertől”. Kerülje a fűszeres ételeket, alkoholos italokat. Nap-

palra könnyű higanymentes pudert használjon és két hét múlva szíveskedjék az elért eredményről értesíteni.

Levél. Fiatal hivatalnokleány vagyok. Alakom jó, azt mondják csinos is vagyok, de az orrom elcsúfítja arcomat. Gyermek-kori baleset következtében orrcsontom eltört és orrom természetellenesen elgörbült. Egyik ismerősöm tanácsára egy úgynevezett orrformálókészüléket vettem, melyet már több, mint egy éve használok. Sajnos, teljesen eredménytelenül.

Válasz. Előszörban le kell szögezmem, hogy kétségbeesésre semmi oka sincsen. Az orr természetes formáját tökéletesen vissza lehet állítani. *Egyedüli célravezető eljárás a műéti beavatkozás: orrplasztika.* A kozmetikai sebészlet ma már oly tökéletes színvonalon áll, hogy az arc alakj rendellenességei a leg-szebb eredménnyel korrigálhatók. A műtét fájdalommentes és mivel az operáció az orr belső üregében történik, a bőrön a műtétnek semmiféle utónyoma nem marad.

Levél. ... Bőröm időnként száraz, feszülő és gyakran hámlik. Ilyenkor apró sömörök lépnek fel rajta, melyek néha erősen viszketnek. Nem merek hozzáértő tanács nélkül semmiféle szert használni, csak glicerines kölnivel ápolom bőrömet. Ugy tapasztalom azonban, hogy ez sem használ s így a legnagyobb bizonytalanságban vagyok, vajjon mit tegyek, hogy arcbőröm kellemetlen szárazságát megszüntessem?...

Válasz. A bőr szárazságát a faggyúmirigyek hiányos működése okozza. Önként adódik tehát, hogy a hiányzó természetesen zsírmennyiséget kívülről, mesterségesen kell pótolni. A lehető legrosszabb a glicerines kölnivel való arcápolás, mert úgy a glicerin, mint a kölni erősen szárító hatású s így természetesen csak fokozza a bajt. Éjszakára megbízható túlszírozott kenőcsöt használjon s reggel tiszta olajjal távolítsa el arcáról a krém fölöslegét. Egyelőre kerülje a vízzel való mosakodást s inkább olajjal tisztálkodjék. Uccára lépéskor fettepuder alá fűzsiros krémet alkalmazzon, hogy bőrét az időjárás viszontagságaival szemben megvédje. Hetenkint egyszer lefekvés előtt arcára olajos borogatást alkalmazzon.

Kozmetikus orvosunk megcímzett és felbélygezett válaszboríték beküldése ellenében a hozzáfordulóknak levélben is válaszol. Levelek címére a szerkesztőségbe küldendők.

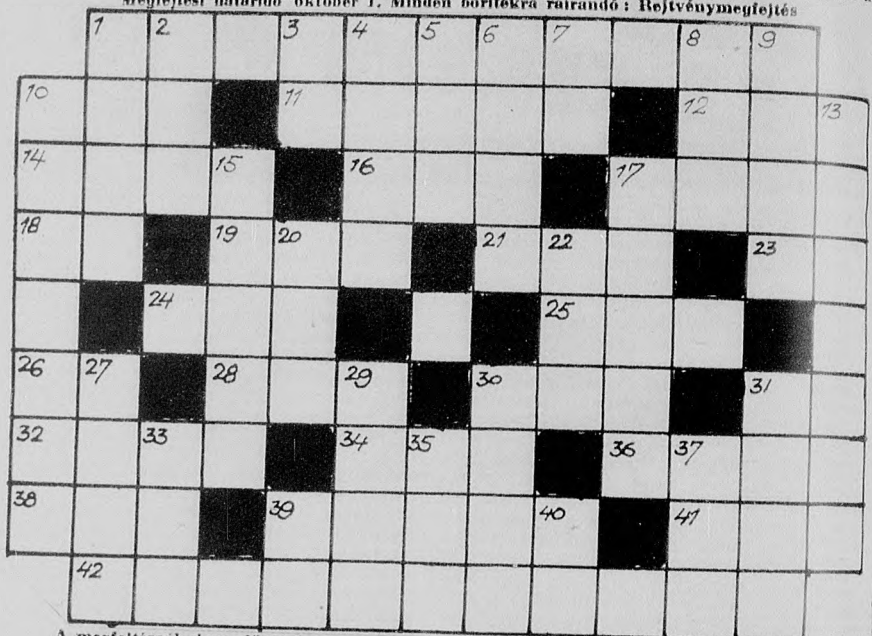
Amióta a történelem női ismer,

azóta ismeretes a nőnek az a törekvése, hogy testének tökéletességét mennél jobban feltüntesse és esetleges fogyatékoságait lehetőleg leplezze. Minden kérdésre ad választ és minden kozmetikai ügyben hasznos útbaigazítást és tanácsot ad ez a két kötetből álló kis kézikönyv. Nélkülözhetetlen minden nőnek! Mindkét kötet ára bérmentes küldéssel 1 pengő 60 fillér, az összeg előzetes beküldése mellett. Megrendelhető a D E L L B Á H kiadóhivatalában, Budapest, VII. kerület, Dohány ucca 12 sz.

KERESZTREJTVÉNY

A megfejtők között minden héten tíz könyv- és egy ötvösművészeti ékszerajándékot osztunk ki.
Megfejtési határidő október 1. Minden borítékra ráírandó: Rejtvénymegfejtés

A megfejtésnél elegendő a vízszintes 1 és 42 és a függőleges 10 és 13 sorokat beküldeni

Vízszintes sorok: 1. A Ladmé zeneszerzője. 10. Somogyi-nyelvi kisközség. 11. A budapesti Operaházban is állandóan műsoron levő opera. 12. Hibáz. 14. Délkinai kikötőváros. 16. Szóhoz a fűzzük. 17. Világrekorder amerikai atléta, a 400 m. síkfutás olimpiai bajnoka. 18. Az olasz skála egyik hangja. 19. Ivás — csibész nyelven. 21. A békaporonty ilyen hal. 23. Képző. 24. Menetrendi rövidítés. 25. Fehérnemű. 26. A tantal vegyjele. 28. Leány — becenév. 30. Hím állat. 31. 1001 — római számmal. 32. Férfinév. 34. Két hangszerre irt zenedarab. 36. Forma. 38. Sarok. 39. Pelle sportága. 41. Kréta hegy, ahol Zeusz nevelkedett. 42. A tánc műsója.

Függőleges sorok: 1. Buddhista pap. 2. Nyugatmagyarország futballbajnokcsapata. 3. Világhírű magyar operaénekesnő monogramja. 4. Gríz. 5. Trónjavesztett királyné. 6. Francia színházi páholy. 7. Izomkötő. 8. Ékezettel: az első nő. 9. Operálókész az orvossága. 10. Egykor paradés magyar tánc volt. 13. Jászai Mari volt a legnagyobb. 15. A világháborúból ismert belga város. 17. Híres magyar cigányzenész-család. 20. Hivatalos aktákon rövidítés. 22. Gyászos emlékü község. 27. Gyors lefolyású betegség jelzője. 29. Tartozik. 30. Japán buddhista pap. 31. Véd-

jegyeken olvasható szó. 33. Óbudai tornaegyüt. 35. Svájci óskanton. 37. Sekszpír-király. 39. Volt magyar miniszterelnök monogramja. 40. Sóhaj.

Payper.

38-as számunkban közölt keresztrejtvény megfejtése: **Vízszintes sorok:** 1. Rákosi Szió. 10. Ir. 11. Hon. 12. Szü. 13. Po. 14. Makog. 16. Liane. 18. Adu. 19. Uram. 21. A Híd. 23. Énekes. 25. Na. 26. Tsád. 28. Gogol. 30. N. K. (Nóti Károly). 32. Kelen. 34. Lapul. 36. Rhone. 38. Ind. 40. Ásó. 41. Camilla Horn.

Függőleges sorok: 1. Rima. 2. Áradás. 3. Oho. 4. Sogun. 5. In. 6. Zsineg. 7. Iza. 8. Duna. 9. Ford. 15. Ku. 16. Lakonia. 17. Ehn. 20. Rege. 22. Janus. 23. Édeni. 24. Soldo. 26. Terc. 27. Ákom. 29. La. 31. Klór. 33. Lel. 35. Pán. 37. Ha. 39. Nh.

Jutalmazott megfejtők. A megfejtők közül Árvai József ötvösművészeti gyűrűt kapott, az alábbiak pedig könyvjutalomban részesültek: Órsi Sándorné, Bp.; Balogh Viktor, Z.; Adler Jenő, K.; Eisler Frigyes, H.; Szalay Árpádné, Bp.; Uj Irén, Bp.; Sárkány Bözsi, Bp.; Fazekas Mancsi, U.; Hanák Károlyné, K.; Biró Janka, Bp.; Gáspár Karolin, Bp.

Szerkesztői üzenetek

Névtelen levelekre nem válaszolunk. Levélben csak abban az esetben adunk választ, ha a levéltrő egy megcimzett és felbélyegzett válaszborítékol küld. A nekünk szölv levelet így lessék megcimezni: „Déliláb” szerkesztőségének, Budapest, VII, Dohány ucca 12. Felvilágosltást kérék.

Kéziratokat nem örizünk meg.

Nótakedvelő. Erdötengeri Cselényi József 1899 április 1-én, Fótón született. Középsikolai tanulmányainak befejezése után a Kisfaludi-színházhoz szerződötték. Mindig a népszimnümvek hóse volt. Legjelentősebb szerepei: János vitéz, Süt a nap, Piros bugyelláros, Szölkött katona, Csikós, Cigány, Vén bakancsos stb. Nagyon szép, meleg esengő hangja van és ezért alkalmas a magyar nóták előadására. Eddig a Nemzeti Színház tagja volt. Hangversenyek keretében, a rádióban és gramofonlemezekben sok magyar nótát ad elő. 184 cm. magas, haja gesztenyebarna, szeme barna. Rákosfalván lakik, Álmos ucca 17 alatt. — Szöke kislány. Hosszú, bánatos levélre igen nehéz válaszolni, mert részben a fiúnak kell igazat adnunk. Nem helyes dolog az, ha egy fiú tanulmányainak befejezése előtt leköt egy leányt. Ki tudja, mi lesz hét év múlva! Annyl fény, hogy tanulmányainak befejezése után nem fog mingyart olyan állást találni, hogy fizetéséből el tudjon tartani egy kényelemhez szokott leányt. Higyje el, az idő minden sebet meggyógyít. Mondjon le a fiúról, aki eddig gyermekszerelemmel szerette és akinek most a férfikor küszöbén fellázadt a lelkiismerete az ellen, hogy szerelmesét lekösse. Lehet, hogy a fiú is annyira szerelmes, mint ön és ebben az esetben majd csak megfőrik a jég. Tanácsunk: ne várjon a fiúra, vizsgálódjék, de semmi szín alatt se menjen olyan férfibe feleségül, akit nem szeret, kár volna egy artatlan ember életét tönkretenni. — Szeretnék egyszer szeretni. Grafológiai rovatunkat, helyszöke miatt megszüntettük. — E. István, Veszprém. Levélre még f. évi 37. számunkban válaszoltunk. Nem figyelte a rovatot? — Tenzszón, Citrompuncsot a következőképpen készíthet: 250 gr. süvegucukron ledörzsöljük két egész citrom héját. Nyolc gram finom teát egy és fél liter vízzel leforrázunk és hozzáadunk negy citrom kicsavart levét. Ha a teát leszűrtük, hozzáadunk félliter finom rumot. Végül a folyadékhoz adjuk a citrommal ledörzsölt cukrot is és az egészet összekeverve, jól felforraljuk. Ekkor már lható is a puncs. Ugyanígy készíthetjük a narancspuncsot is, természetesen mindenütt narancsot használunk citrom helyett. Kedveuc, Fekete Pál 1900-ban, Budapestben született. Érettségi után beiratkozott a Zeneakadémiára, majd az Országos Színészegyesület iskoláját végezte el. Először a Belvárosi Színházban lépett fel egy kabaremsor keretében. Közben hangja olyan szépen fejlődött, hogy a Magyar Kir. Operaház tagja lett. Az én-kes nagy népszerűsége tett szert gramofonlemezeivel és a rádióban is többször szerepel. Címe: VI, Lehel ucca 14, II. em. 15b. — Két fiú, Greta Garbo Göte-

borgban (Svédország) született. Előbb reklámfilmmeken szerepelt, majd a Gösta Berlin főszerepét játszotta el. Berlinben is filmezett, aztán Hollywood következett. Jelenleg Svédországban tarózkodik, hajadon. — Családi ügy. Utlevél alapján csakis a Nemzeti Bank utalhat ki valutát. Az mindig a körülményektől függ. — Előfizető lánnya. Ha orvosa eltiltotta a hideg italoktól, akkor bármennyire is szomjas, be kell tartania az orvos utasításait, különben állandósulni fog rekedtsége. Itt közlünk egy köhögés és rekedtség elleni szert: Fél liter édes tejfelt ötszáz gram cukorral összekeverünk, majd egy üstben folytonos keverés mellett addig főzzük, amíg kemény lesz. Azután a masszát egy sütőplétre kenjük és egy késpengével óvatosan lesimítjuk. Egy ideig állni hagyjuk, de mielőtt teljesen megkeményedne, egy késsel apró kockákra vágjuk. Teljes kihülés után könnyen szétszedhető. Ez a cukor enyhíti a rekedtséget és még az az előnye a többi cukorka felett, hogy nem okoz étvágytalanságot. — Önerzet. Kissé túlságosan elvetette a suykot, amikor menyasszonyával szakított. Ön nem hagyta őt kimagyarázkodni, így nem tudhatja, hogy nem véletlenül sétált-e barátjával és talán éppen magáról beszélt a fiúnak. Latjuk, hogy ön szívesen megbocsátana neki, ha kellő elégtételt kapna az állítólags sérelemért. Levélben kérjen tőle találkozót és reméljük, hogy szent lesz a béke! — Kis mama. A dzsemek készítésénél ügyeljen arra, hogy túlságosan sűrűre ne főzze be, mert akkor teszták megkenésére nem alkalmas. Ha minden kiló gyümölcshez nyolcvan deka cukrot vesz, felesleges szalicilt beletenni. Szilvalekvárt különböző módon lehet készíteni. Az áttört a legfinomabb süteményekhez is alkalmazható, de lehet a kimagolás után hűsarállón keresztül darálni, így sokkal gyorsabban megfő és sokkal szaporább is. Húsz kiló szilvához adhat egy kiló cukrot. A kellő sűrűséget három-négy órai folytonos keveréssel elérheti. Üdvözlét! — Anikó, Kiss Ferenc elvált. Címe a régi. Nem tudunk arról, hogy szándékában lenne megnősülni. A kérdezett művész még a télen megnősült. Felesége privát asszony. Kertész Dezső már évek óta Vaaly Ilona férje. Levélét címezheti a színházhoz is, mellékeljen válaszborítékol. — Többeknek. Dr. Heks Imre orvoskozmetikus bőrgyógyász, lapunk kozmetikai rovatvezetője nyári szabadságáról megérkezett és ismét rendel VII, Rákóczi út 38, II. 7. Telefon: 401-26. — Molett. Megfelelő tornák igen jó hatásúak. Kerülendők a zsiros, cukortartalmú ételek, alkohol stb. Sportoljon sokat. Különösen az úszás és tennisz ajánlható. — B. Clea. Mossa haját hetenkint kétszer kentej-szappannal, utána dörzsölje be fejbőrt az ajánlott hajszeszszel. Hajhullása és a korpaképződés rövidesen meg fog szünni.

Előfizetési ár:

¼ évre 2 pengő 50 fillér, ½ évre 5 pengő.
Ausztriában példányonként 40 Groschen.

Szerkesztői: TOLNAI SÁNDOR

Kiadótulajdonos: TOLNAI NYOMDAI
MŰINTÉZET ÉS KIADÓVÁLLALAT RT.
Kiadásért és szerkesztésért felel: PAIZS GÉZA
Budapest, VII, Dohány ucca 12.

Nyomatott Tolnai Nyomda Műintézet és Kiadó-
vállalat Rt. mélynyomó-kőrforgógépén,
Budapest, VII, Dohány ucca 12 szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszámai:
József 423-39 és József 423-50

Délibáb

*Befütyülök
a szomszédoknak!....
(Eöry Károly)
Rozgonyi felv.*

Tolnai Nyomdai
Műintézet és
Kiadóvállalat
R.-T. nyomása,
Budapest

A DÉLI
TULAJ
TÖRV.

73
5 STO
8 BEO
6 KAT
25 SOT
16 BUC

Szül
Beogra
Beron
Brotel
Brest
Bno
Bucure
Budape
Budape
Cenova
Cra